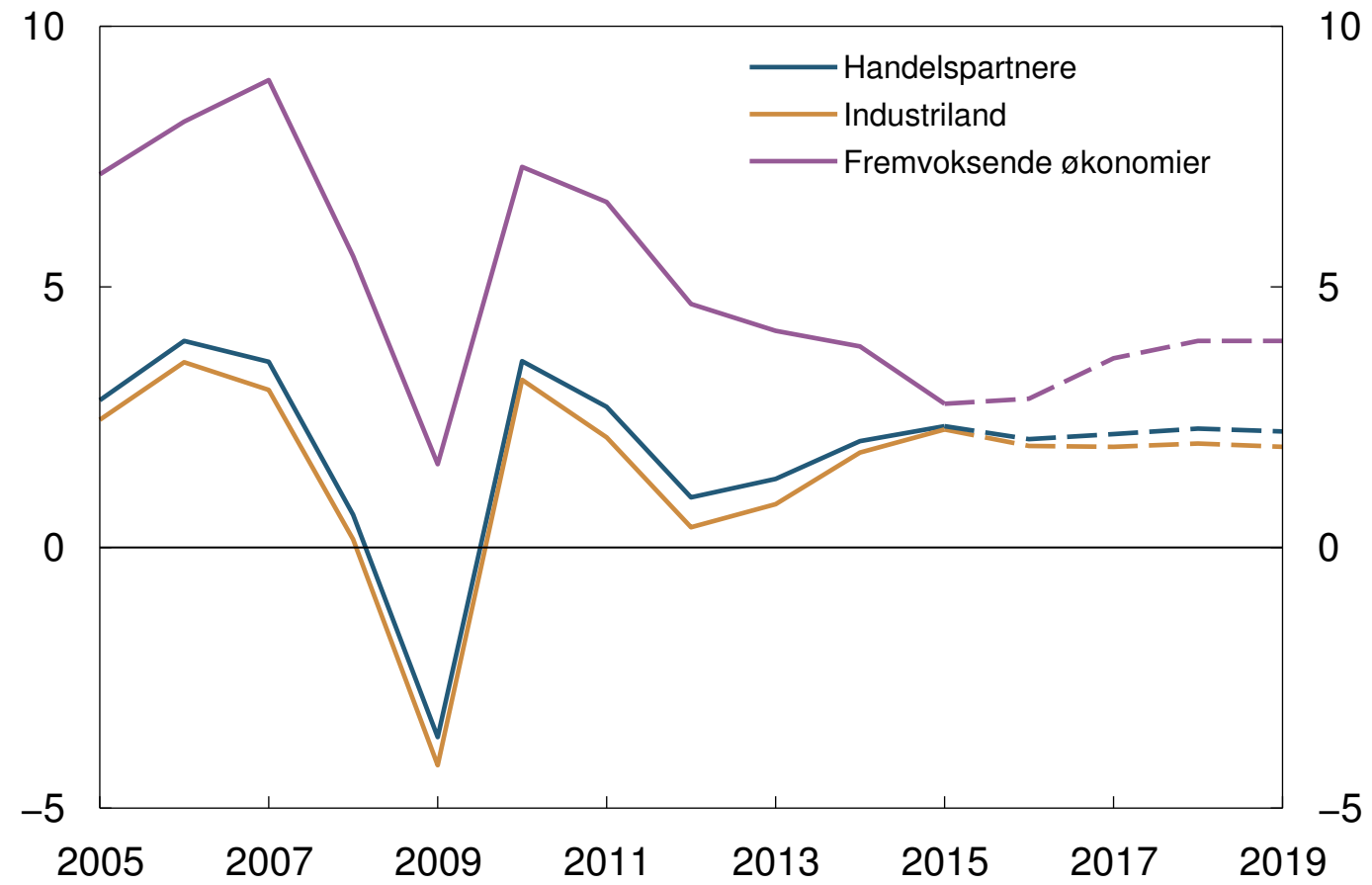
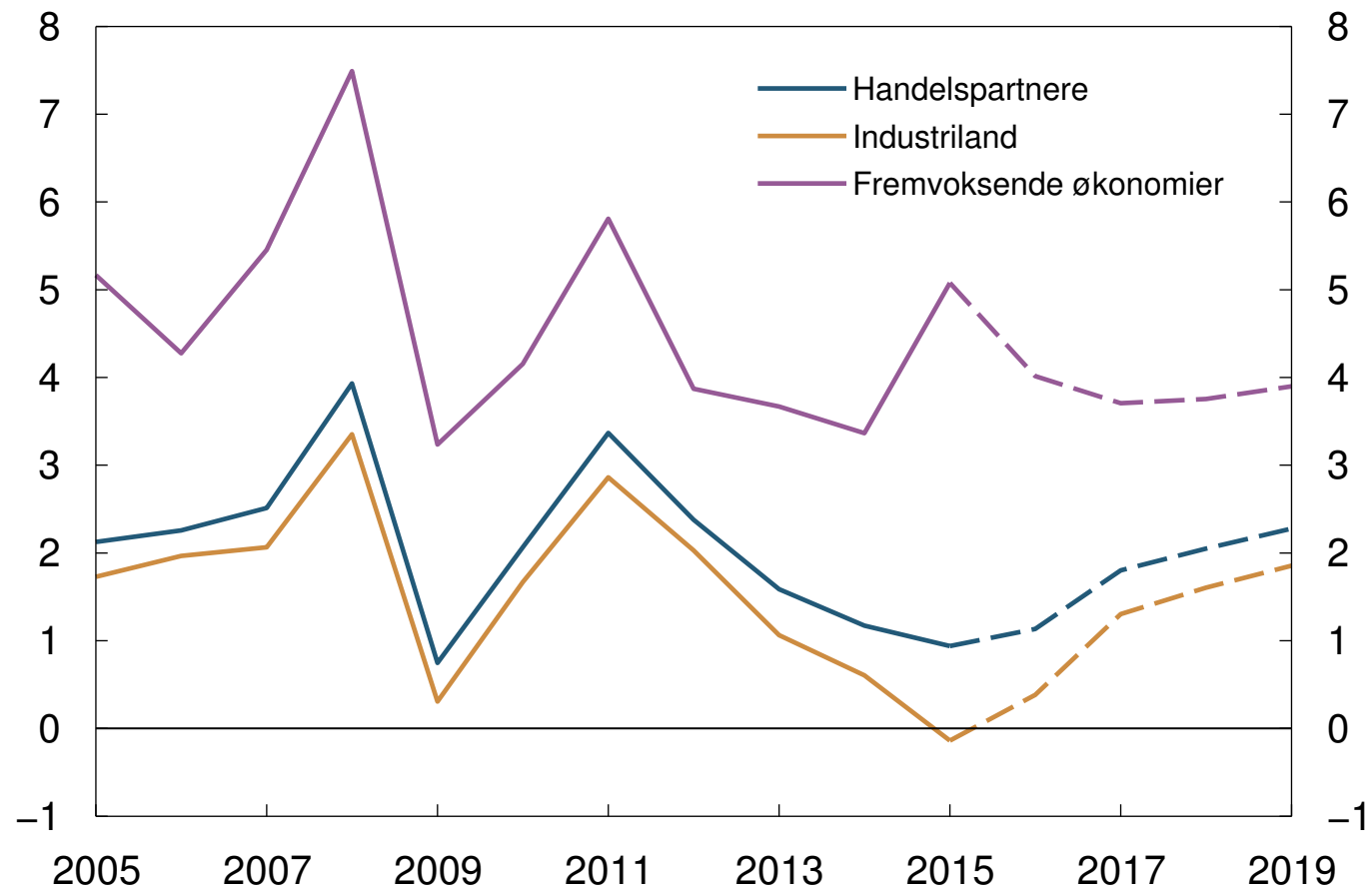

Figur 1.1 BNP hos handelspartnerne. Volum.
Årsvekst. Prosent. Eksportvekt. 2005 – 2019¹⁾

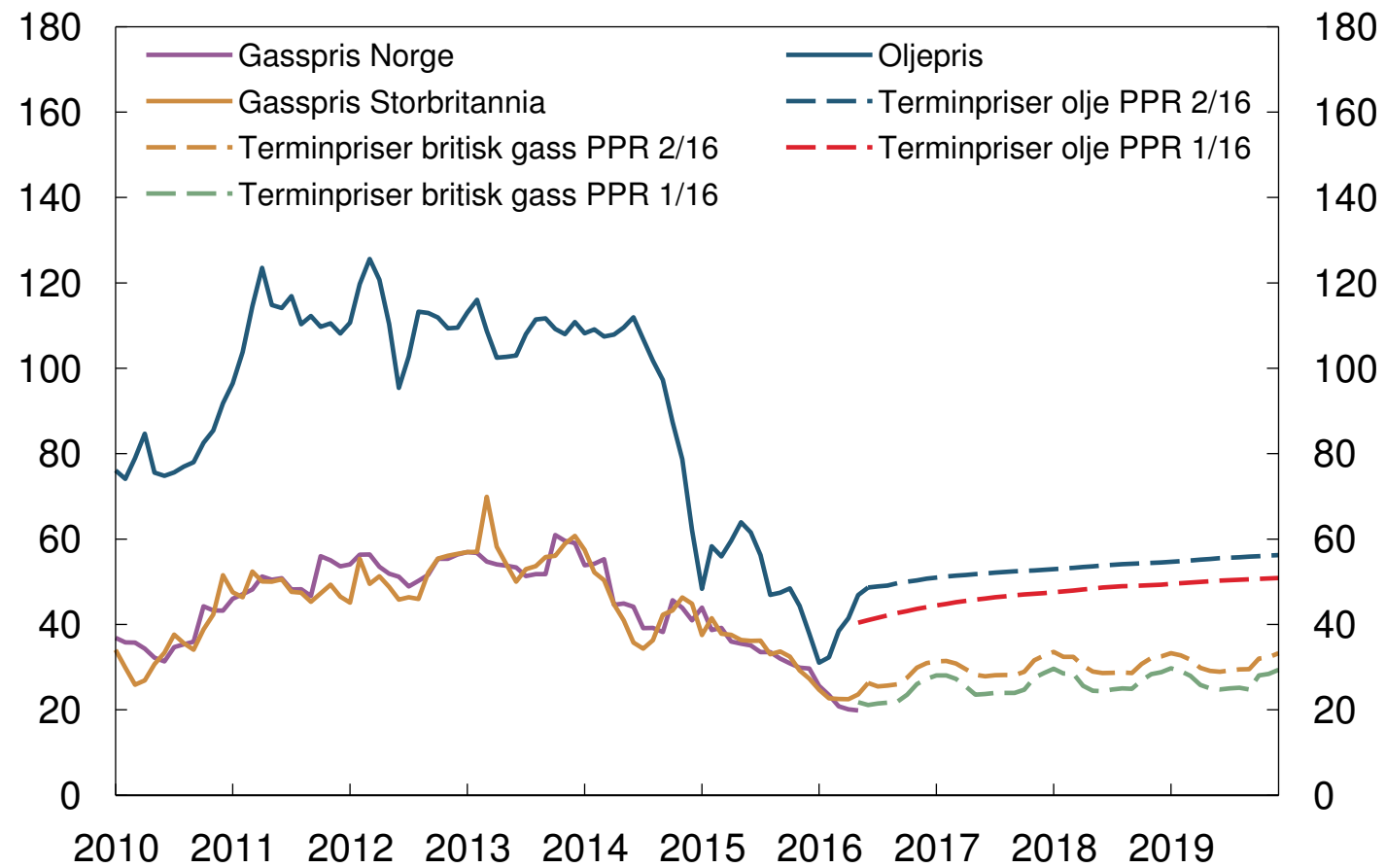
1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet)
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.2 KPI hos handelspartnerne.
Årsvekst. Prosent. Importvekter. 2005 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet)
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.3 Priser på råolje og naturgass.
 USD per fat. Januar 2010 – desember 2019 ¹⁾

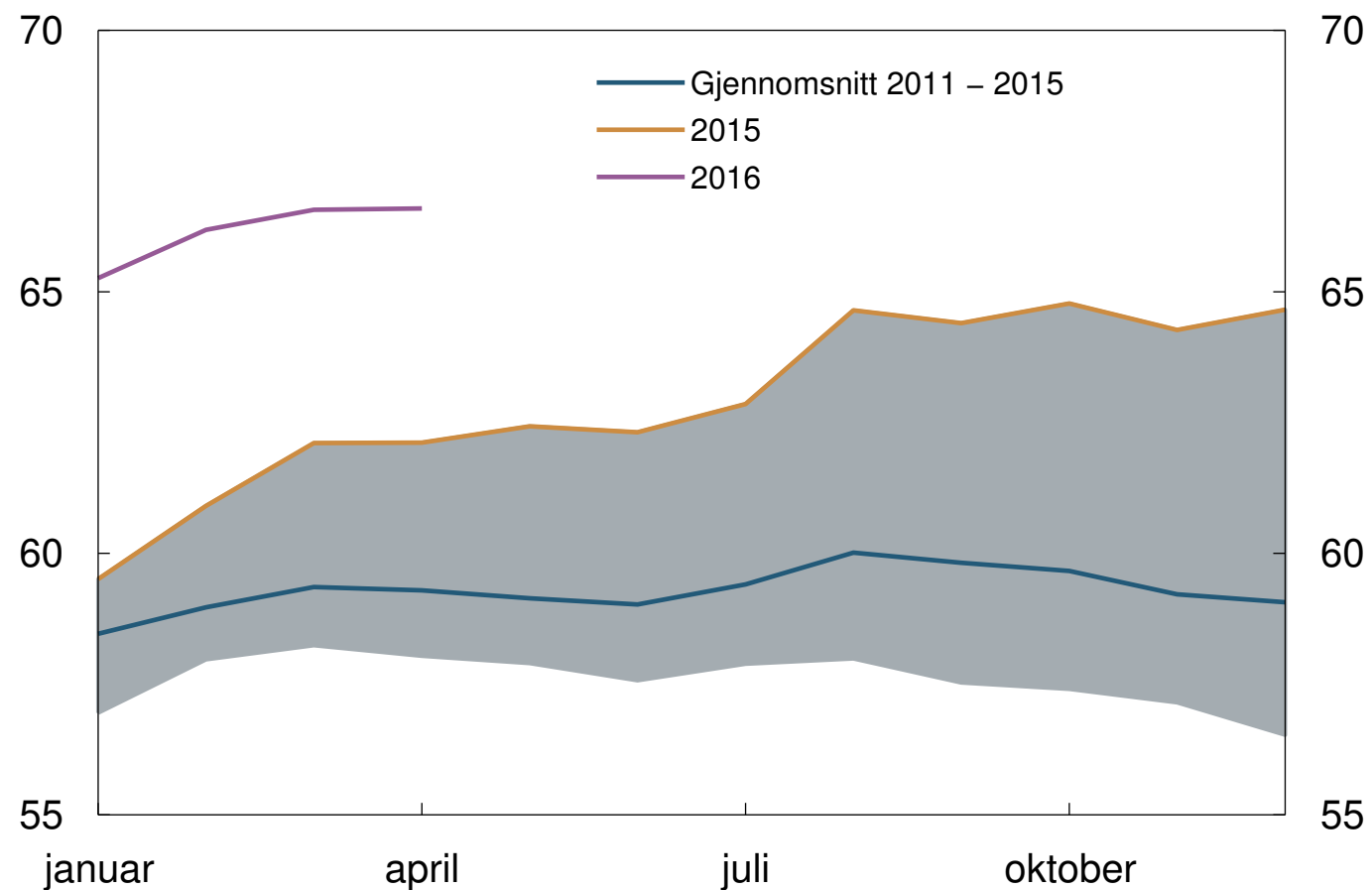

1) For terminpriser (stiplet) for olje og britisk gass vises gjennomsnittet av terminprisene i perioden 7. – 11. mars 2016 for PPR 1/16 og 13. – 17. juni 2016 for PPR 2/16

Kilder: Thomson Reuters, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

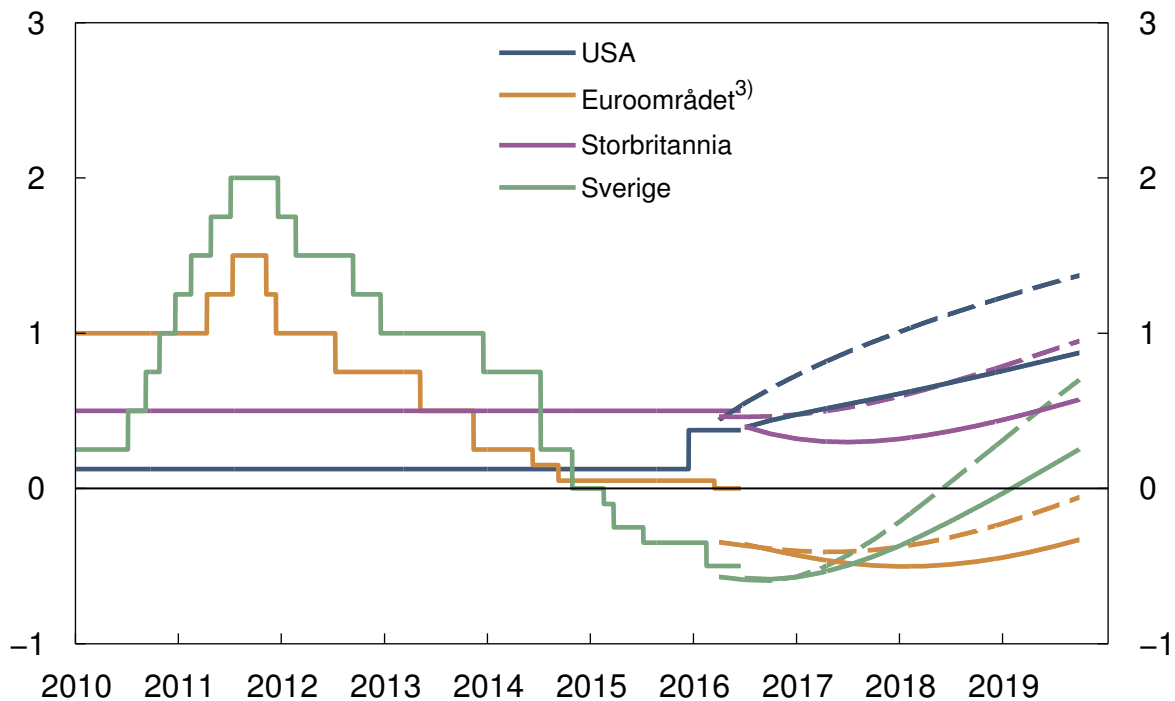
Figur 1.4 Oljelagre i OECD-landene.

Totalt oljelagre i antall dagers forbruk.¹⁾ Januar 2011 – april 2016

1) Antall dagers forbruk er beregnet ved gjennomsnittlig etterspørsel over de neste tre månedene. Grått bånd viser intervallet mellom høyeste og laveste nivå i perioden 2011 – 2015
Kilder: IEA og Norges Bank

Figur 1.5 Styringsrenter og beregnede terminrenter per 11. mars 2016 og 17. juni 2016.¹⁾ Prosent. 1. januar 2010 – 31. desember 2019²⁾

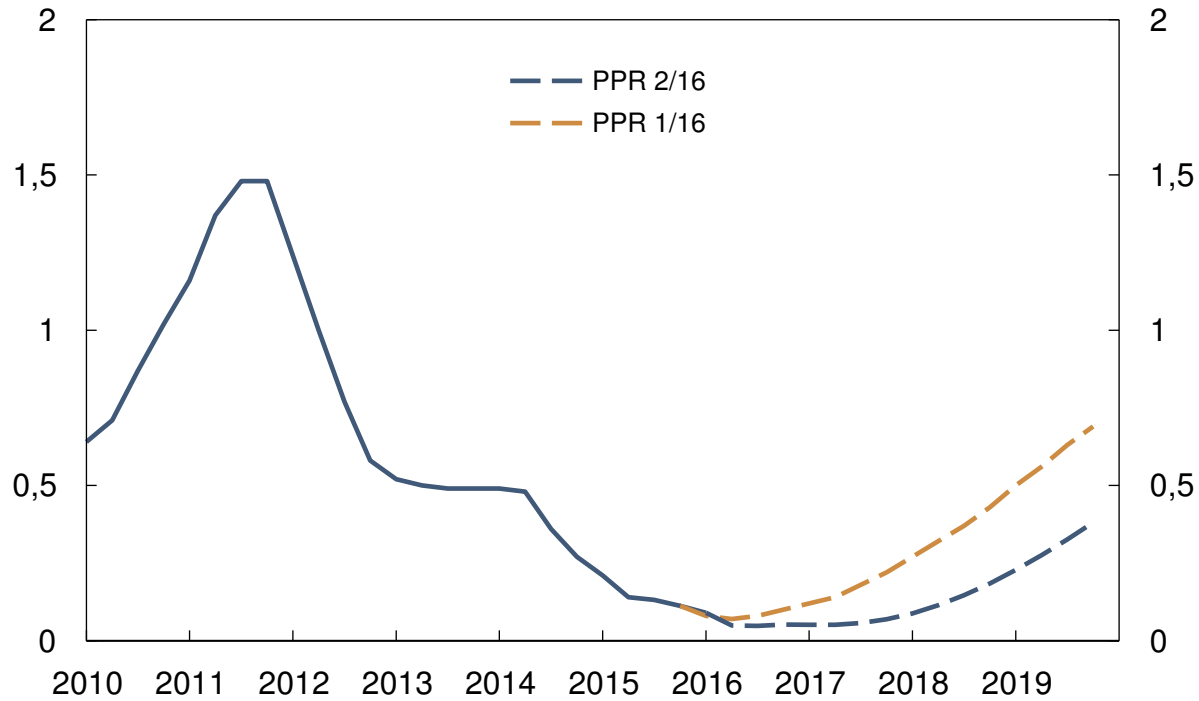
1) Stiplede linjer viser beregnede terminrenter per 11. mars 2016. Heltrukne linjer viser terminrenter per 17. juni 2016. Terminrentene er basert på Overnight Index Swap (OIS)-renter

2) Dagstall fra 1. januar 2010 og kvartalstall fra 1. april 2016

3) Eonia for euroområdet fra 2. kv. 2016

Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.6 Pengemarkedsrenter hos handelspartnerne.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019²⁾

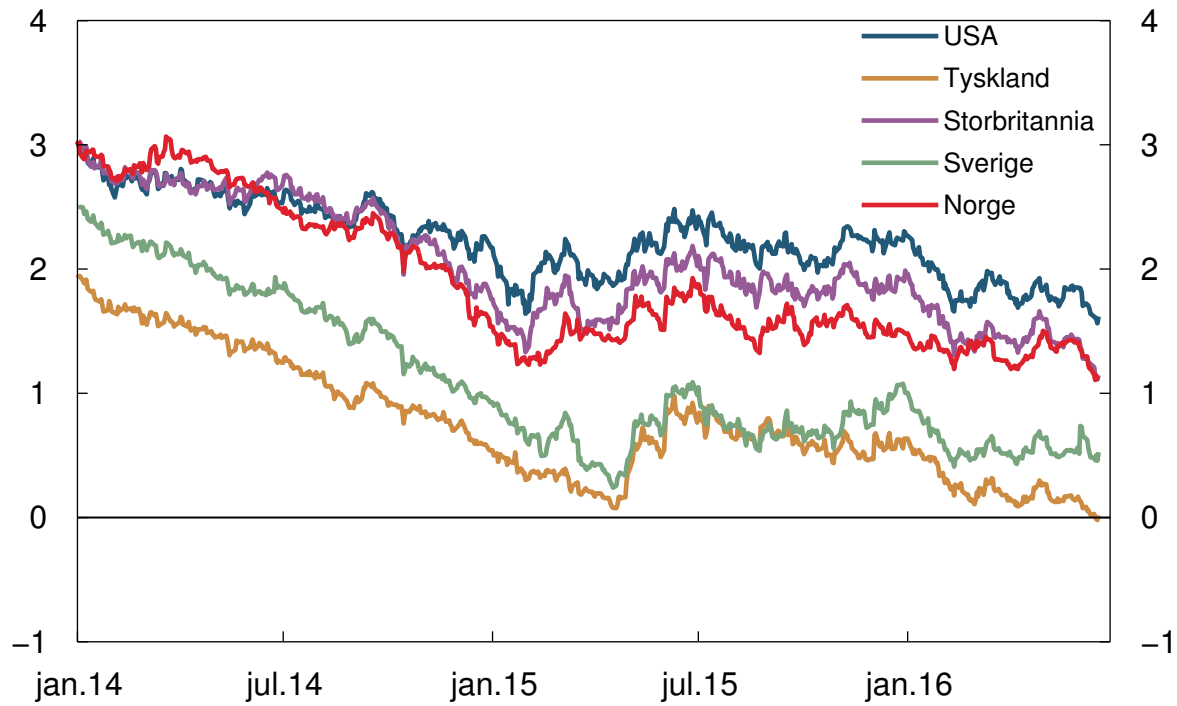

1) Aggregatet for handelspartnerenes renter er beskrevet i *Norges Bank Memo 2/2015*

2) Stiplede blå og oransje linjer viser terminrenter henholdsvis per 17. juni 2016 og 11. mars 2016

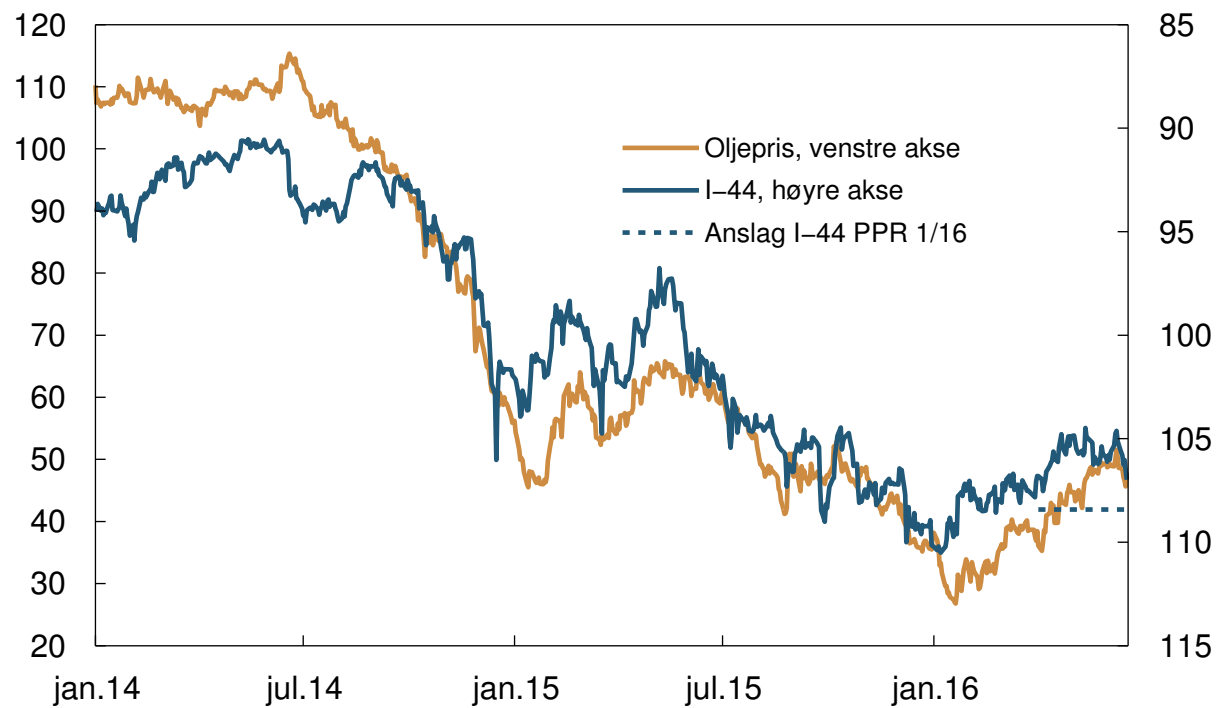
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.7 Renter på 10-års statsobligasjoner.
Prosent. 1. januar 2014 – 17. juni 2016

Kilde: Bloomberg

Figur 1.8 Oljepris¹⁾ og importveid valutakursindeks (I-44)²⁾.
1. januar 2014 – 17. juni 2016

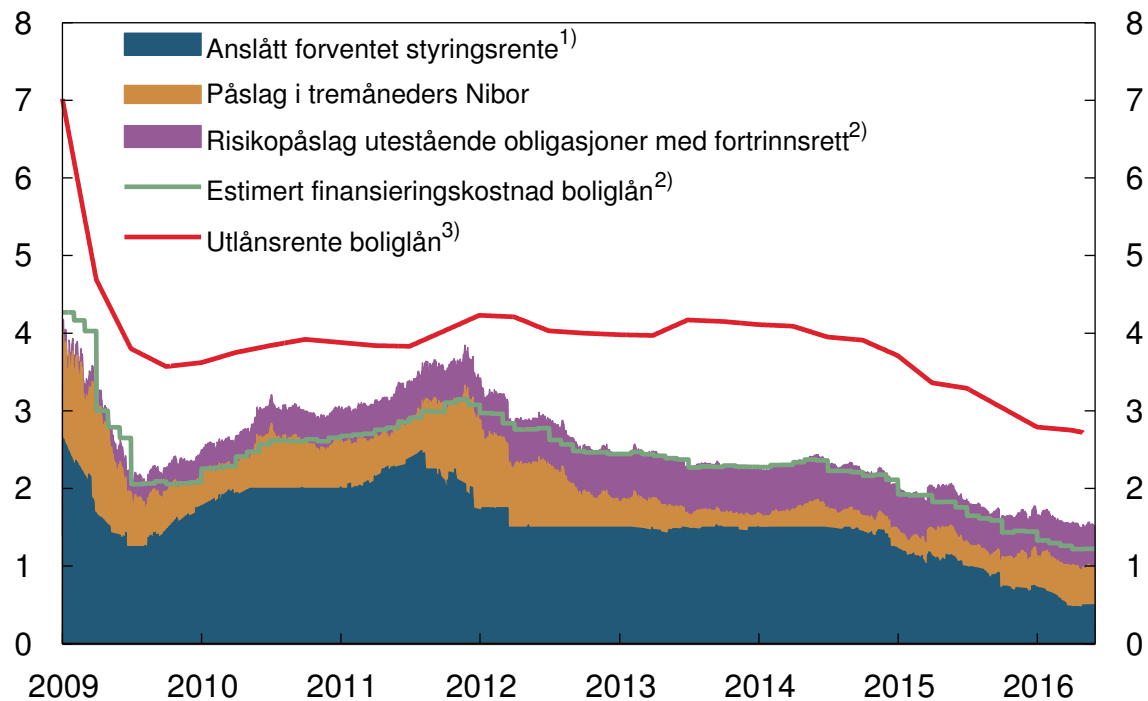
1) Brent blend. USD per fat

2) Stigende kurve betyr sterkere kurs

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.9 Utlånsrente og finansieringskostnad for boliglån.
Prosent. 1. januar 2009 – 31. mai 2016

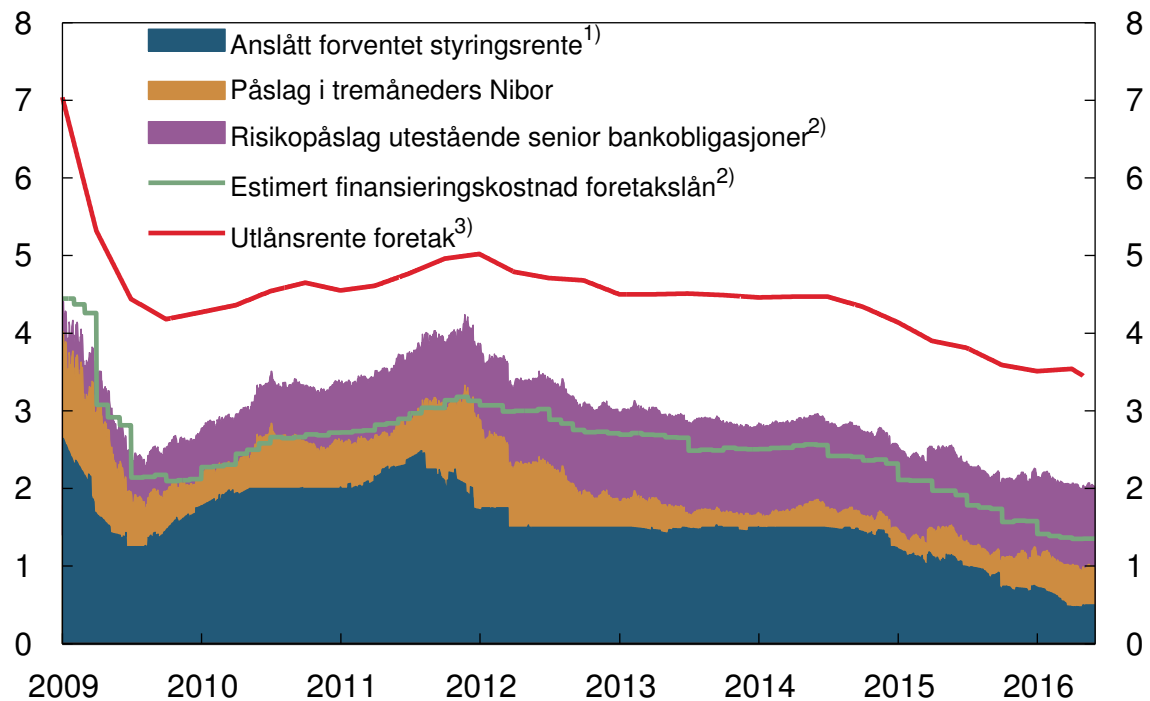
1) Anslått forventet styringsrente er avledet fra tremåneders Nibor og uttrykker gjennomsnittlig forventet styringsrente for de neste tre månedene

2) Månedstall

3) Kvartalstall til og med 1. kv. 2016. Månedstall for april 2016 fra et utvalg av banker og kredittforetak. Bankene og kredittforetakene rapporterer utlånsrenter for siste dag i kvartalet/måned

Kilder: DNB Markets, Statistisk sentralbyrå, Bloomberg, Stamdata og Norges Bank

Figur 1.10 Utlånsrente og finansieringskostnader for foretakslån.
Prosent. 1. januar 2009 – 31. mai 2016

1) Anslått forventet styringsrente er avledet fra tremåneders Nibor og uttrykker gjennomsnittlig forventet styringsrente for de neste tre månedene

2) Månedstall

3) Kvartalstall til og med 1. kv. 2016. Månedstall for april 2016 fra et utvalg av banker og kredittforetak. Bankene og kredittforetakene rapporterer utlånsrenter for siste dag i kvartalet/måned

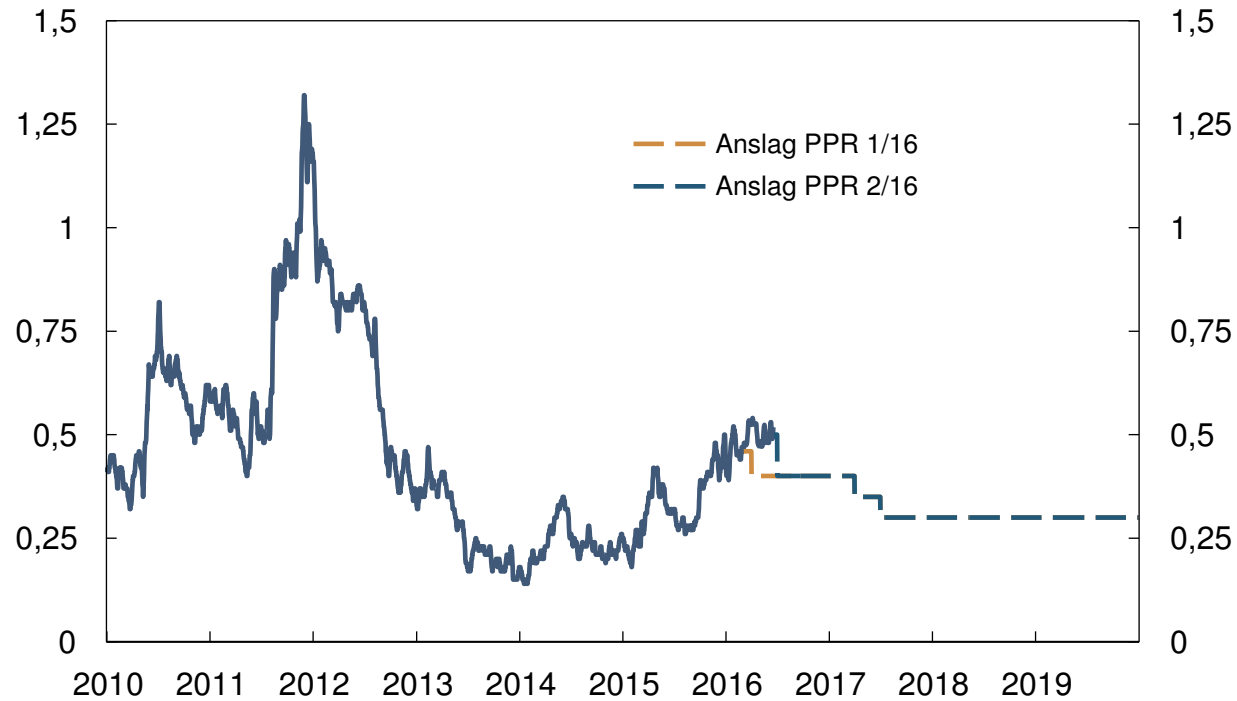
Kilder: DNB Markets, Statistisk sentralbyrå, Bloomberg, Stamdata og Norges Bank

Figur 1.11 Gjennomsnittlig risikopåslag på ny og utestående obligasjonsgjeld for norske banker. Påslag over tremåneders Nibor. Basispunkter. Januar 2010 – desember 2019 ¹⁾

1) Anslag for juni 2016 – desember 2019 (stiplet)
Kilder: Stamdata, Bloomberg, DNB Markets og Norges Bank

Figur 1.12 Påslag i tremåneders Nibor.¹⁾ Fem dagers glidende gjennomsnitt.
Prosentenheter. Januar 2010 – desember 2019²⁾

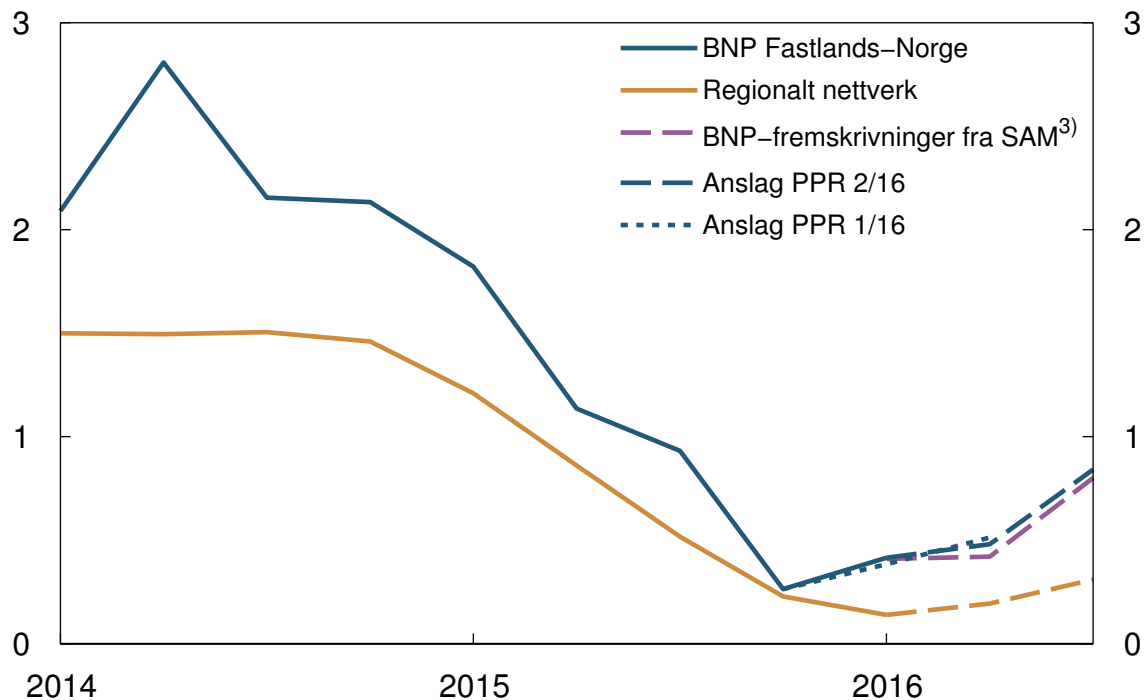

1) Norges Banks anslag på differansen mellom tremåneders Nibor og forventet styringsrente

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.13 BNP for Fastlands-Norge og Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst¹⁾. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2014 – 3. kv. 2016²⁾

1) Basert på vekst i produksjon siste tre måneder (heltrukket) og forventet vekst i produksjon

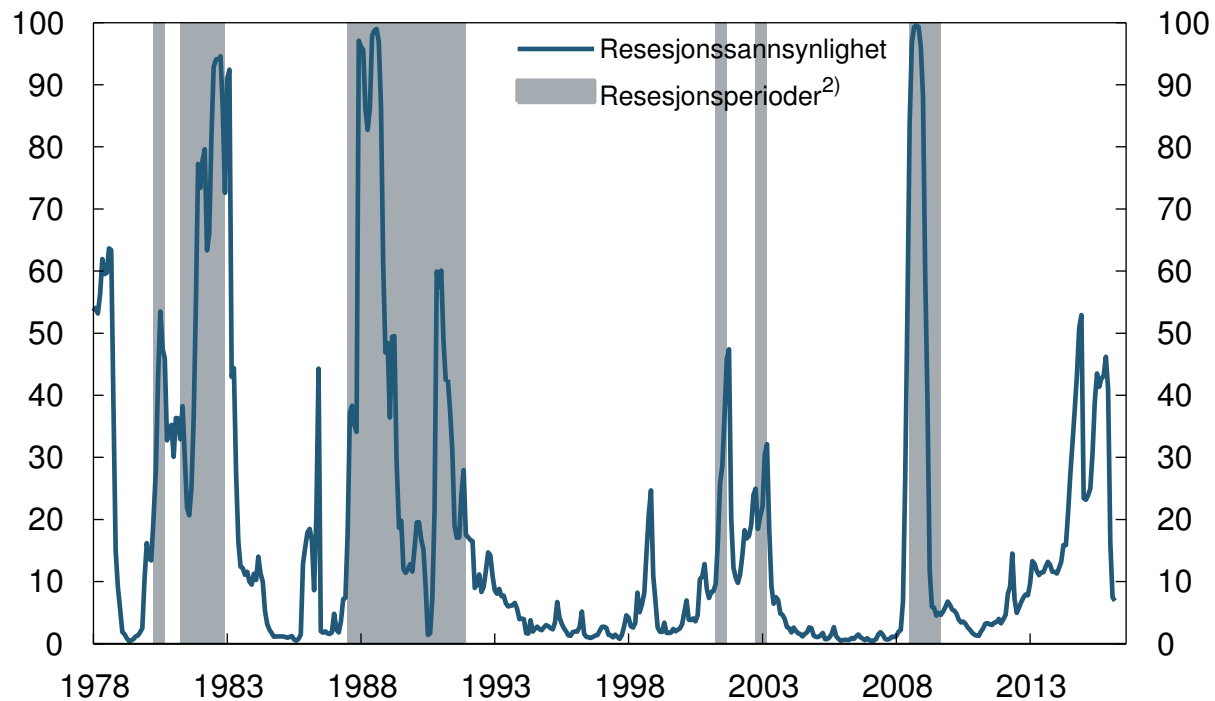
neste seks måneder (stiplet)

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 3. kv. 2016

3) System for sammenveining av kortidsmodeller

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.14 Glattede resesjonssansynligheter beregnet med månedlig indikatormodell.¹⁾
Prosent. Februar 1978 – april 2016

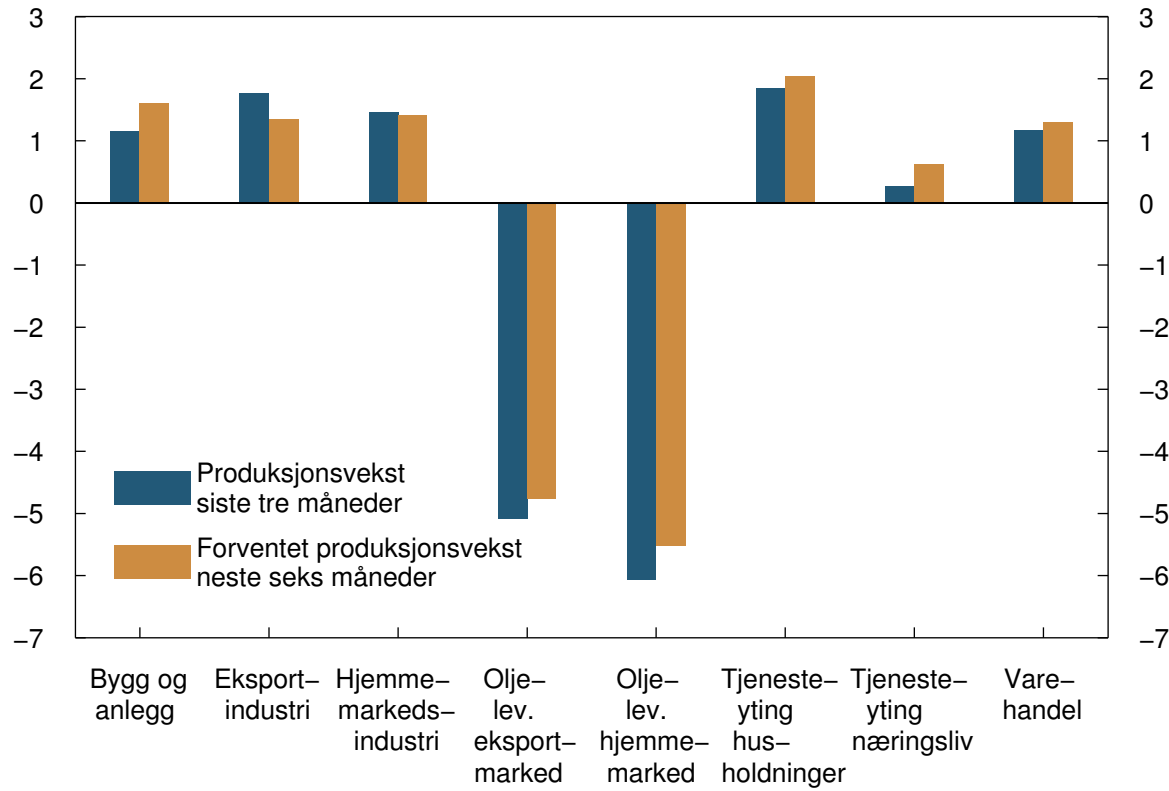

1) I en utdyping i PPR 1/16 presenterte vi resesjonssansynligheter beregnet i sanntid. For den siste måneden er den glattede sannsynligheten også en sanntidssansynlighet

2) Datert i Aastveit, Jore og Ravazzolo (2016)

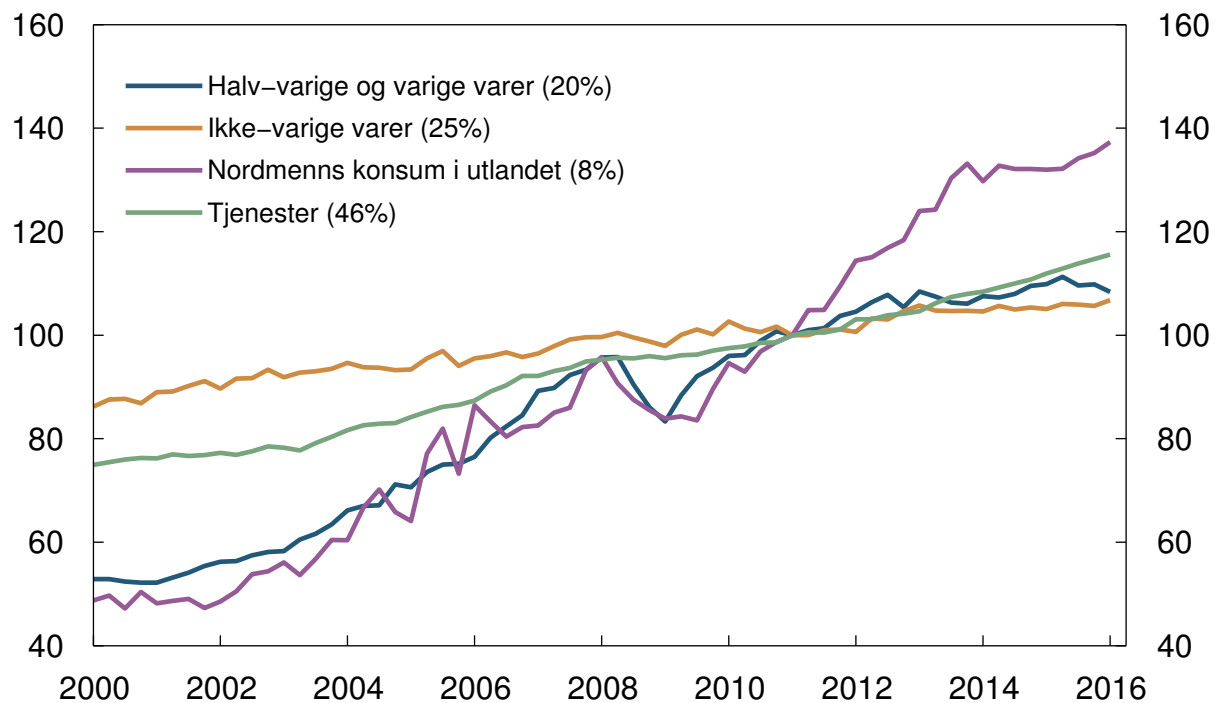
Kilde: Norges Bank

Figur 1.15 Produksjonsvekst i Regionalt nettverk.
 Annualisert. Prosent. Mai 2016

Kilde: Norges Bank

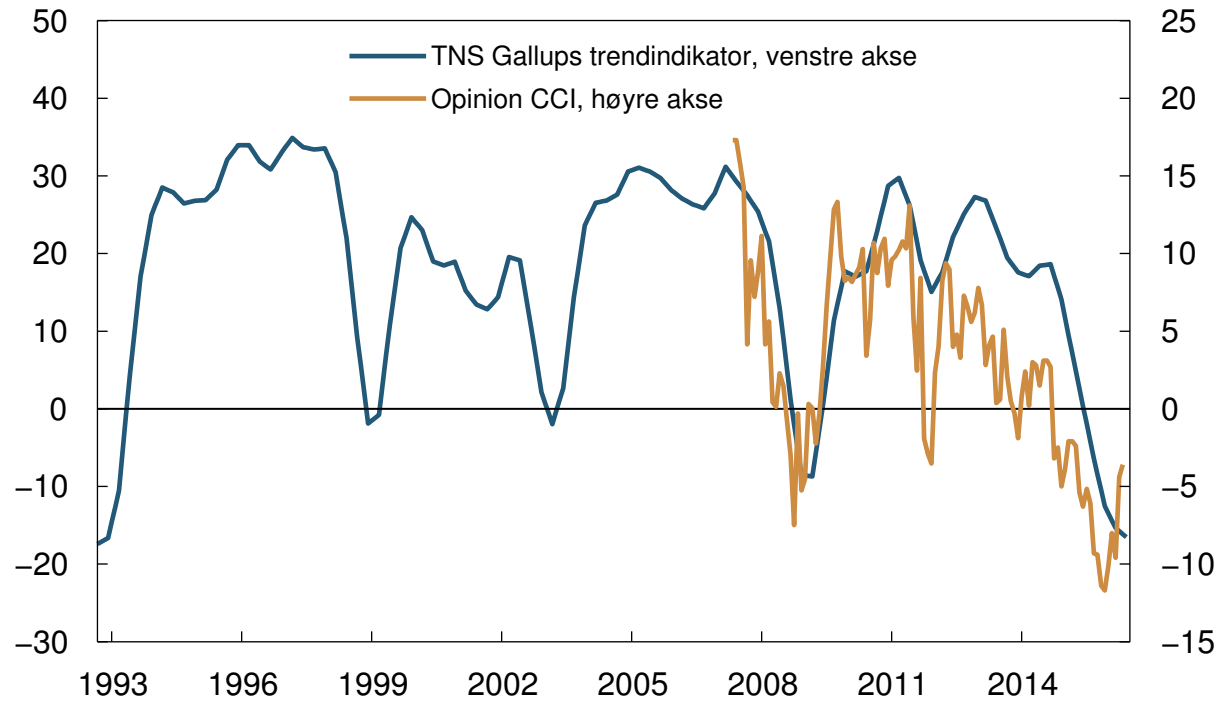
Figur 1.16 Privat konsum fordelt på ulike konsumgrupper.¹⁾
Indeks. Sesongjustert. 1. kv. 2011=100. 1. kv. 2000 – 1. kv. 2016

1) Andel av samlet konsum i parentes
Kilde: Statistisk sentralbyrå

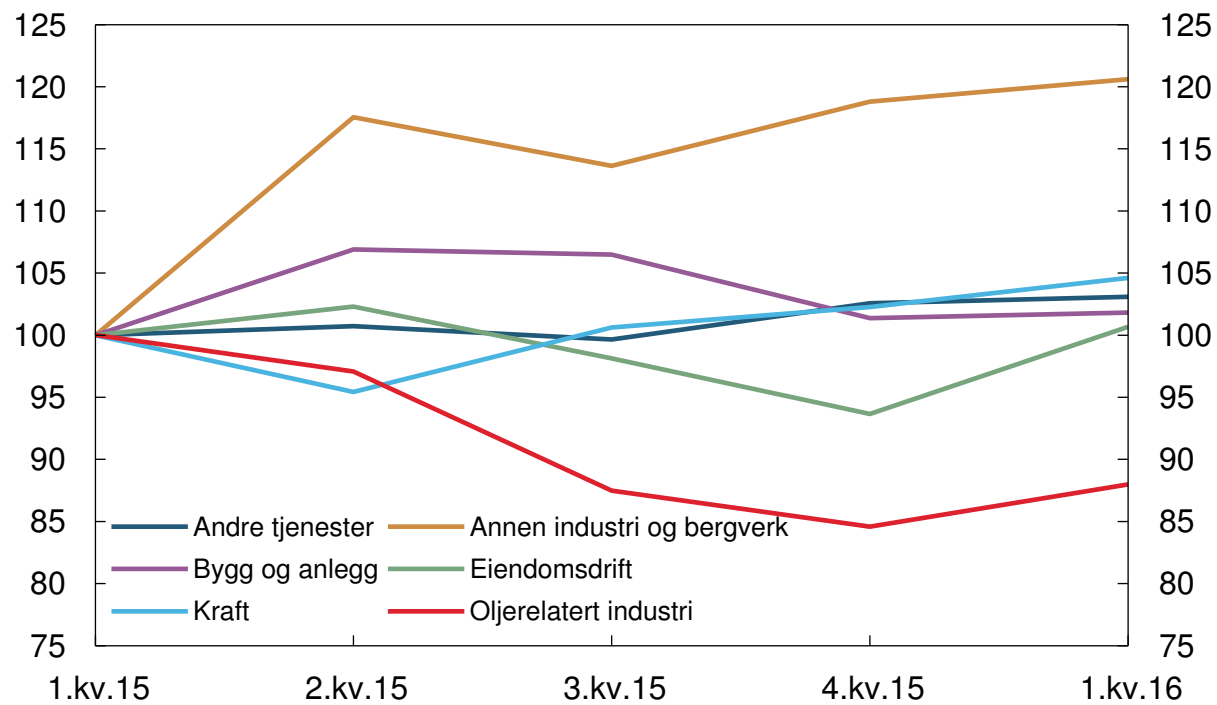

Figur 1.17 Forbrukertillit. Nettotall. TNS Gallups trendindikator for husholdningene. 3. kv. 1992 – 2. kv. 2016. CCI. Mai 2007 – mai 2016

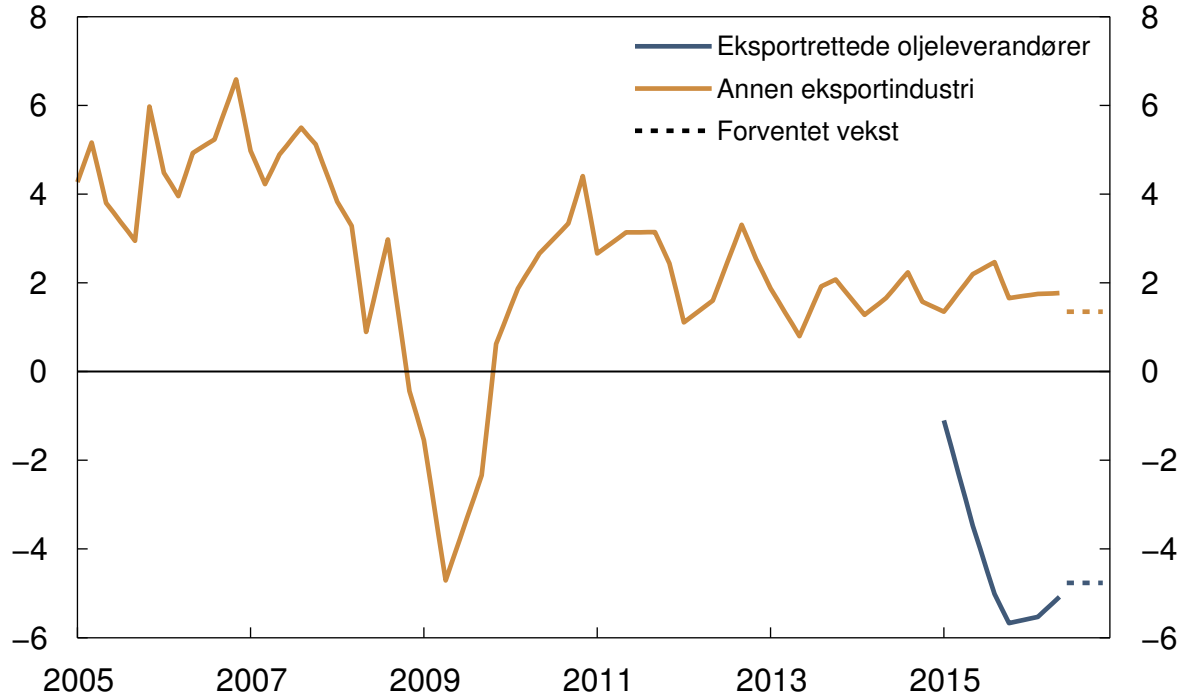
Kilder: TNS Gallup og Opinion

Figur 1.18 Investeringer i ulike næringer.
Sesongjustert. Faste priser. Indeks. 1. kv. 2015=100. 1. kv. 2015 – 1. kv. 2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.19 Regionalt nettverks indikator for annualisert vekst i eksportindustriens produksjon siste tre måneder og forventet vekst i produksjon neste seks måneder.¹⁾ Prosent.²⁾ Januar 2005 – november 2016³⁾

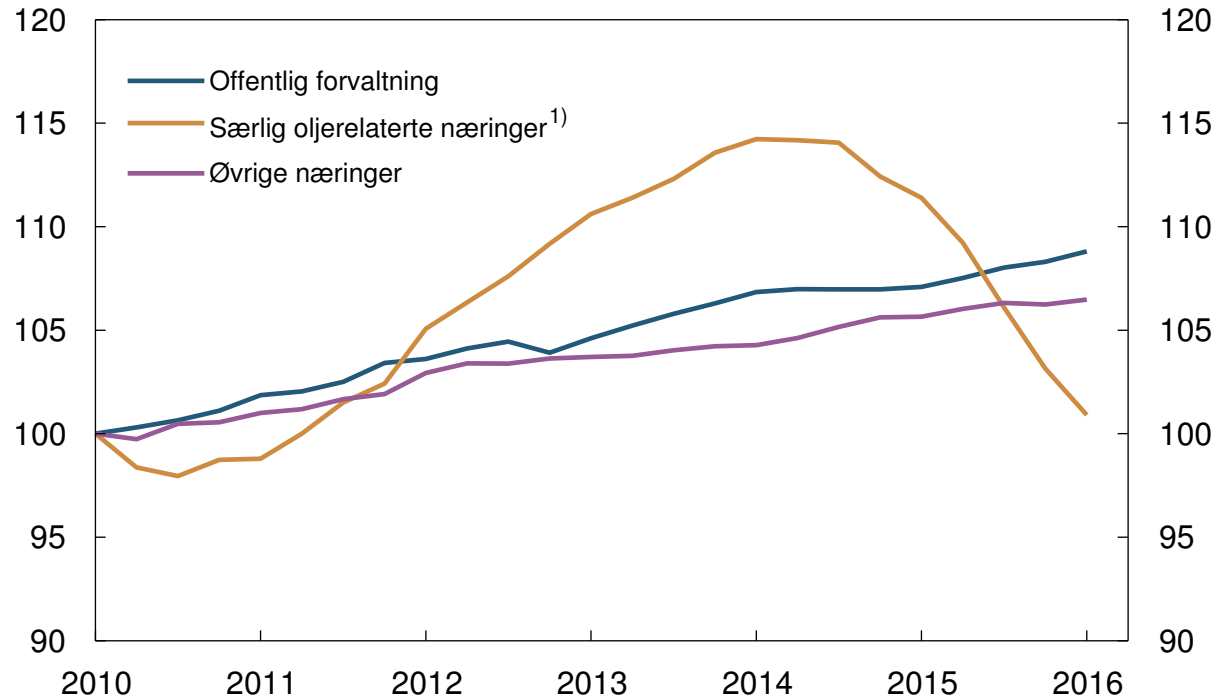
1) Ny næringsinndeling fører til brudd i serien for eksportindustri fra 2015

2) I nettverket benyttes en indeks som går fra -5 til +5, der -5 indikerer at produksjonen ventes å falle med 10 prosent eller mer annualisert. Flere oljeleverandører forventer at produksjonen vil falle med mer enn 10 prosent det neste halvåret. Skalabegrensningen gjør at det ikke reflekteres i statistikken

3) Rapportert vekst til og med mai 2016. Forventet vekst for mai 2016 – november 2016

Kilde: Norges Bank

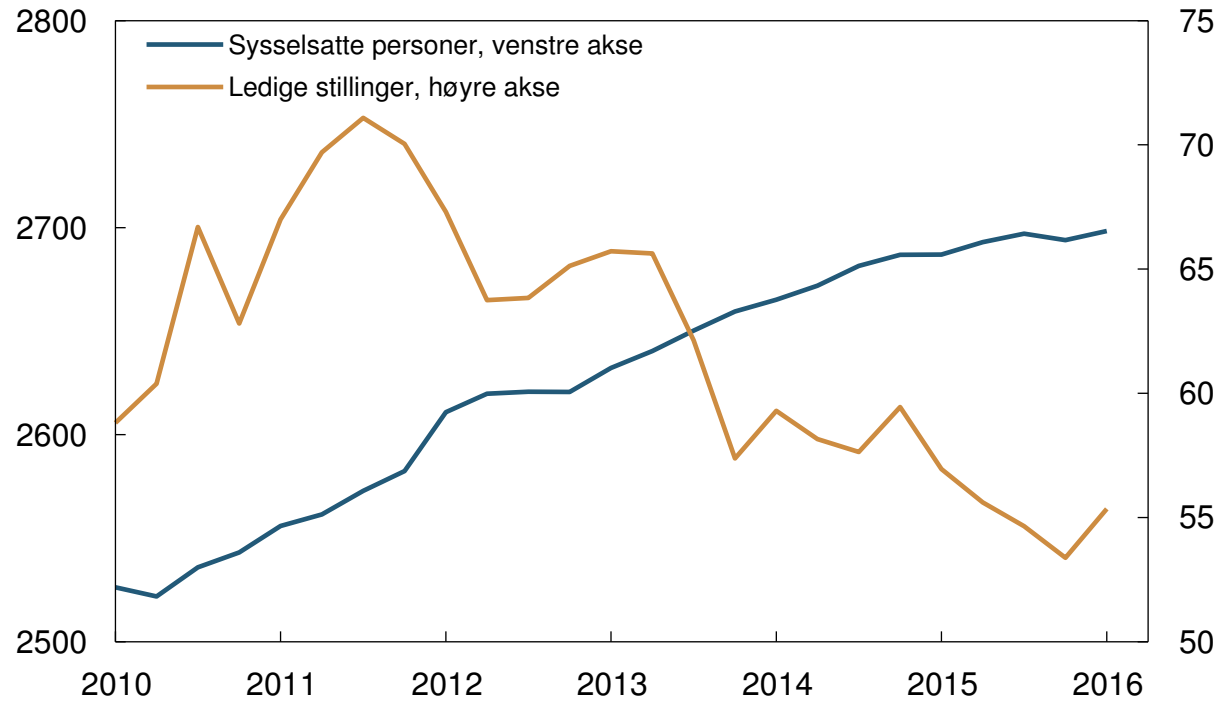
Figur 1.20 Sysselsetting etter næring.
Sesongjustert. Indeks. 1. kv. 2010=100. 1. kv. 2010 – 1. kv. 2016

1) Gruppen "særlig oljerelaterte næringer" inkluderer næringene utvinning av råolje og naturgass, inkl. tjenester, produksjon av metallvarer, elektrisk utstyr og maskiner, verftsindustri og annen transportmiddelindustri og reparasjon og installasjon av maskiner og utstyr. I 1. kvartal 2010 sysselsatte disse næringene 166 000 personer, 6 prosent av alle sysselsatte i norsk økonomi

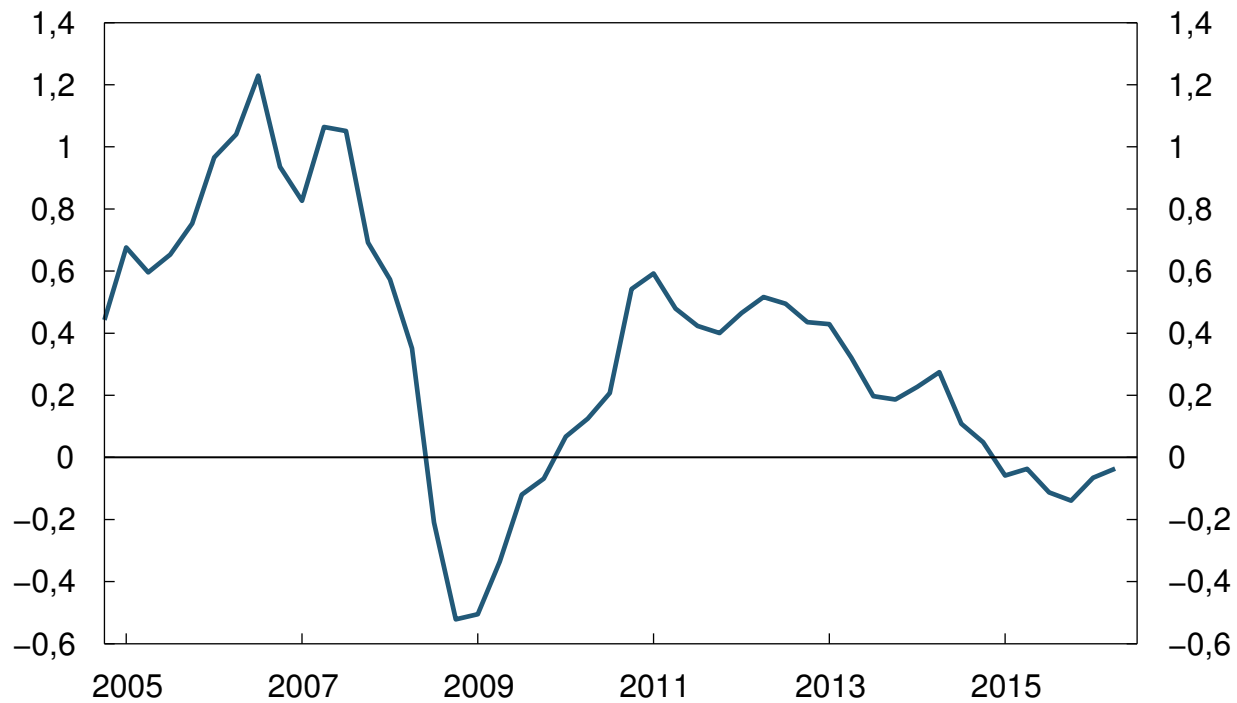
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.21 Ledige stillinger og sysselsatte personer.
Antall personer i tusen. Sesongjustert. 1. kv. 2010 – 1. kv. 2016

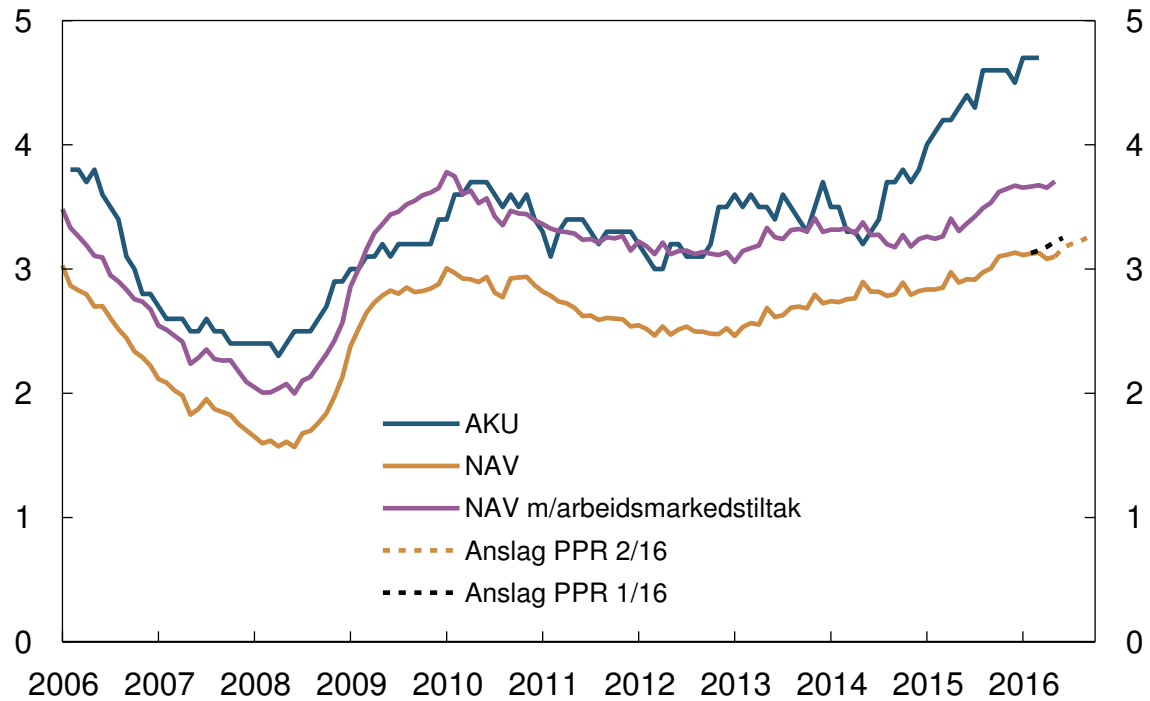
Kilder: Statistisk sentralbyrå, NAV og Norges Bank

Figur 1.22 Regionalt nettverks indikator for forventet endring i sysselsetting neste tre måneder. Prosent. 4. kv. 2004 – 2. kv. 2016

Kilde: Norges Bank

Figur 1.23 Arbeidsledighet som andel av arbeidsstyrken. AKU¹⁾ og NAV.
Sesongjustert. Prosent. Januar 2006 – september 2016^{2) 3)}

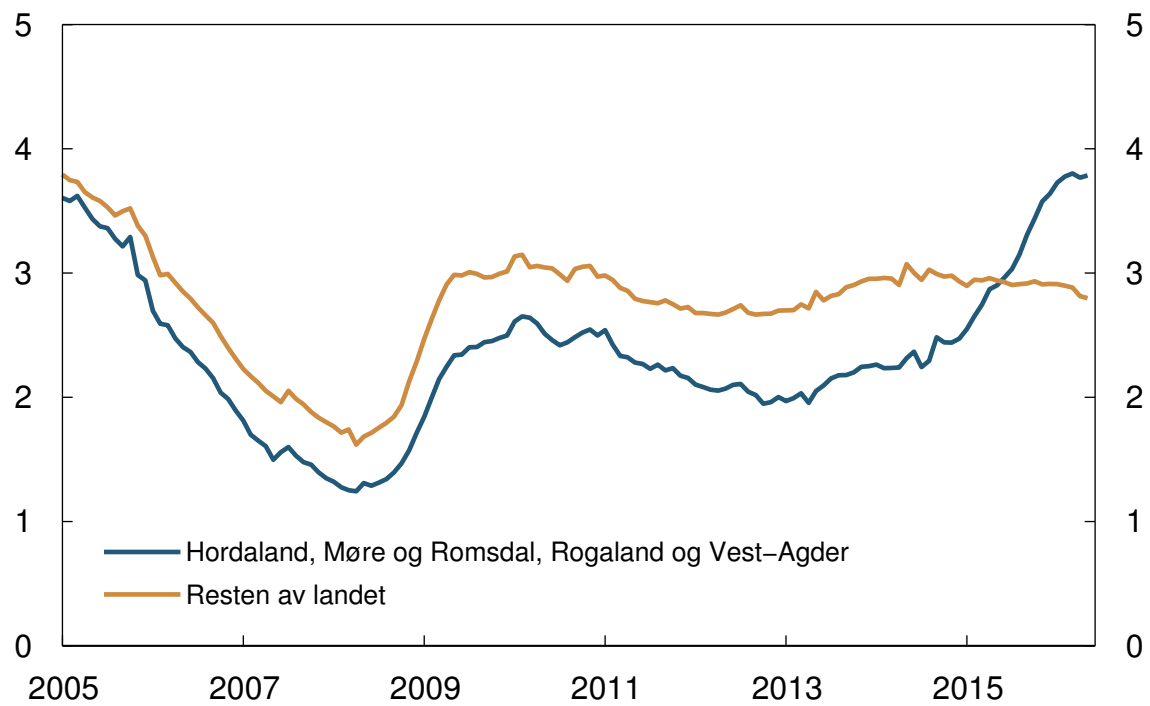
1) Arbeidskraftundersøkelsen

2) Anslag for juni 2016 – september 2016 (stiplet)

3) Til og med mars 2016 for AKU

Kilder: Statistisk sentralbyrå, NAV og Norges Bank

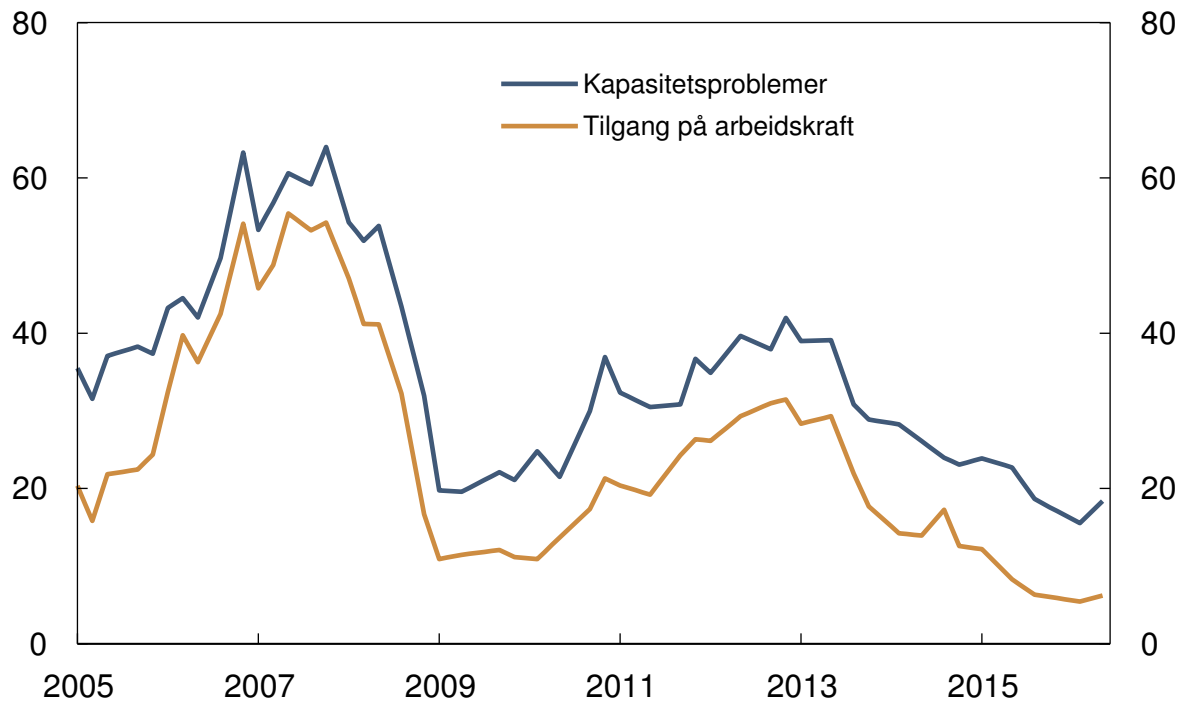
Figur 1.24 Registrert arbeidsledighet etter fylke.
Andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert. Prosent. Januar 2005 – mai 2016

Kilder: NAV og Norges Bank

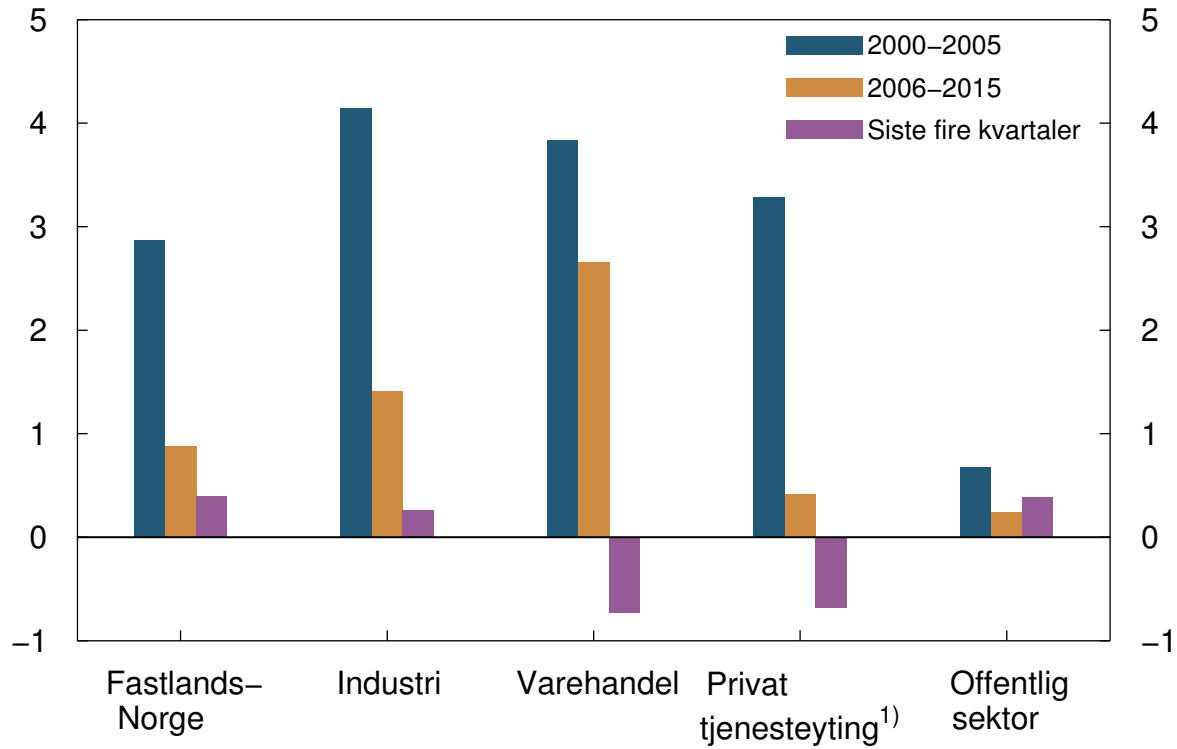

Figur 1.25 Kapasitetsproblemer og tilgang på arbeidskraft i Regionalt nettverk.¹⁾
Prosent. Januar 2005 – mai 2016

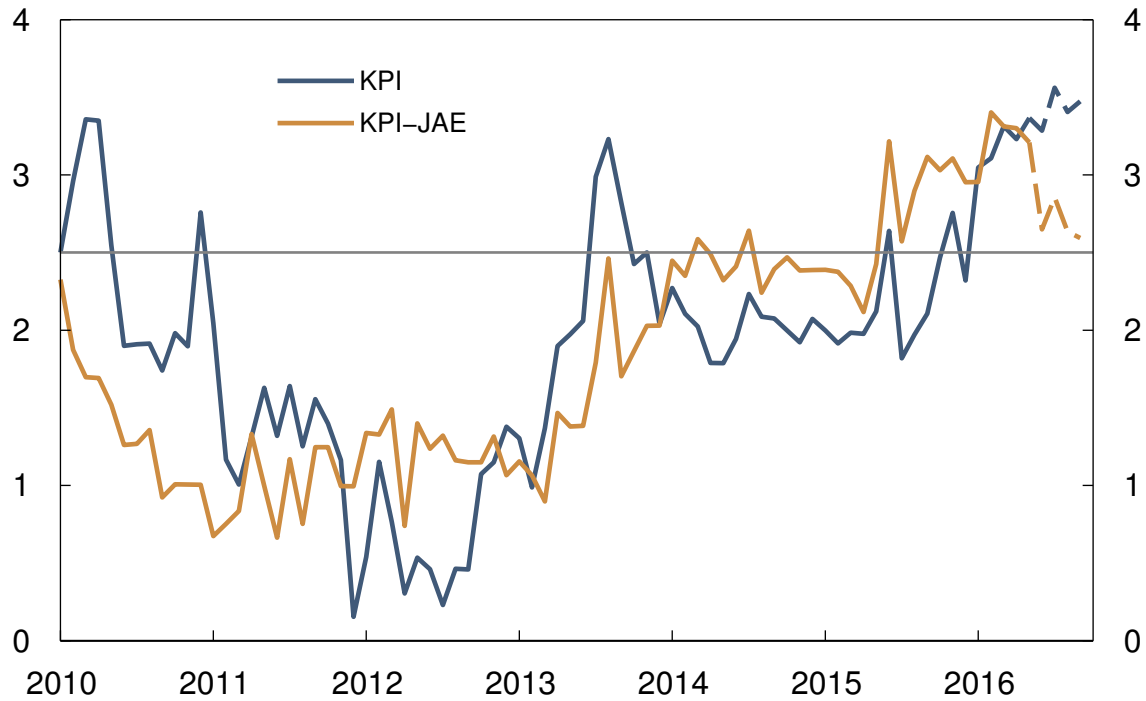
1) Andel av kontaktbedrifter som vil ha noen eller betydelige problemer med å møte en vekst i etterspørselen og andel av kontakter som svarer at tilgangen på arbeidskraft begrenser produksjonen
Kilde: Norges Bank

Figur 1.26 Produktivitetsvekst i Fastlands-Norge.
Gjennomsnittlig årlig vekst. Prosent. 1. kv. 2000 – 1. kv. 2016

1) Utenom boligjenester og varehandel
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 1.27 KPI og KPI-JAE¹⁾.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2010 – september 2016²⁾

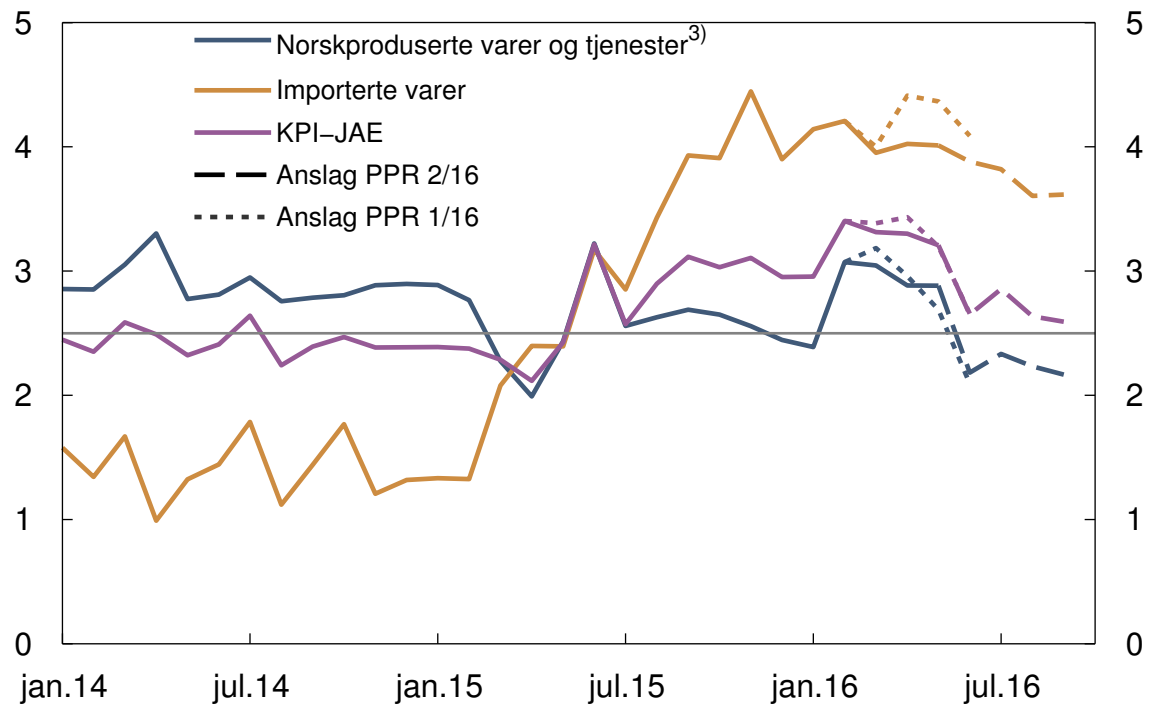

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for juni 2016 – september 2016 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.28 KPI-JAE¹⁾ samlet og fordelt etter leveringssektorer.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2014 – september 2016²⁾

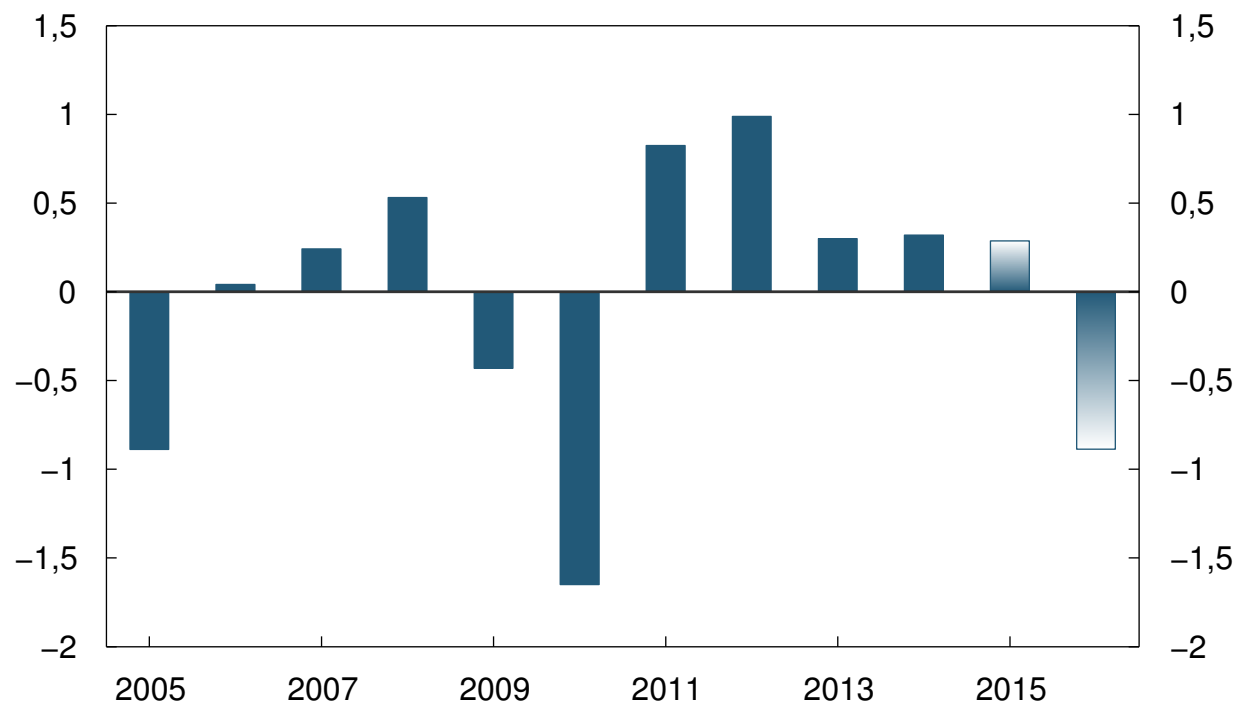
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for juni 2016 – september 2016 (stiplet)

3) Norges Banks beregninger

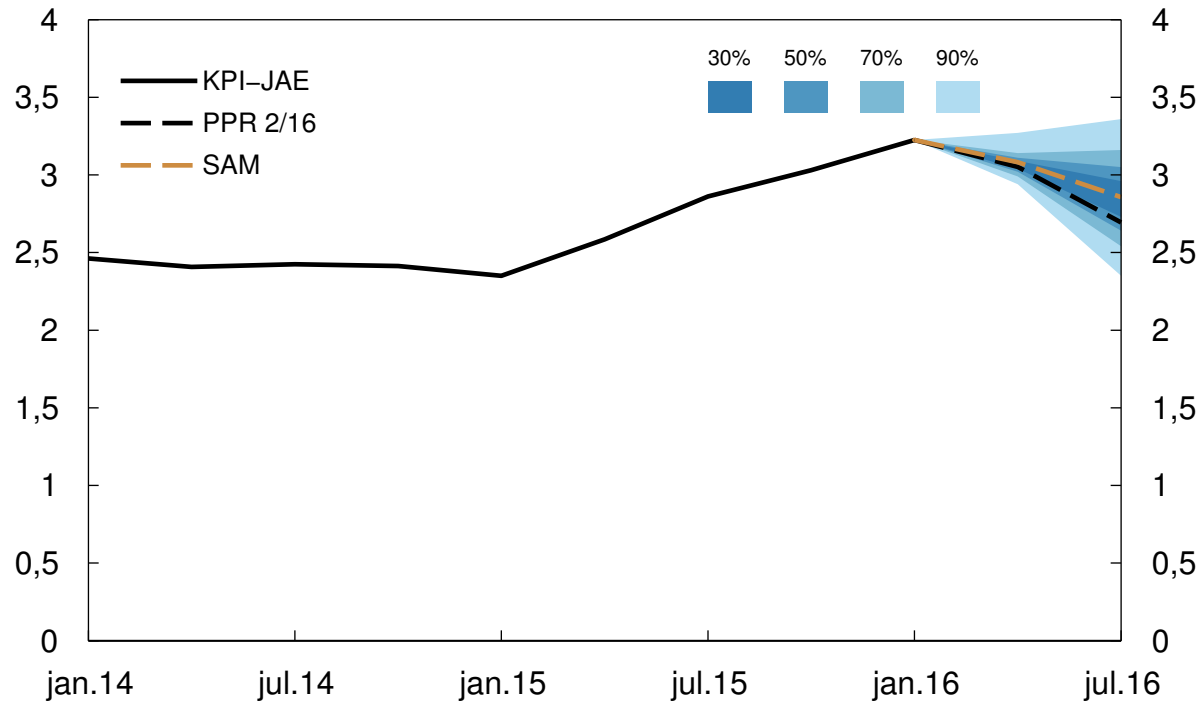
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.29 Indikator for internasjonale prisimpulser til importerte konsumvarer målt i utenlandsk valuta. Årsvekst. Prosent. 2005 – 2016¹⁾

1) Anslag for 2015 og 2016
Kilde: Norges Bank

Figur 1.30 KPI-JAE¹⁾. Faktisk utvikling, anslag i referansebanen og fremskrivninger fra SAM med usikkerhetsvifte. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2014 – 3. kv. 2016²⁾

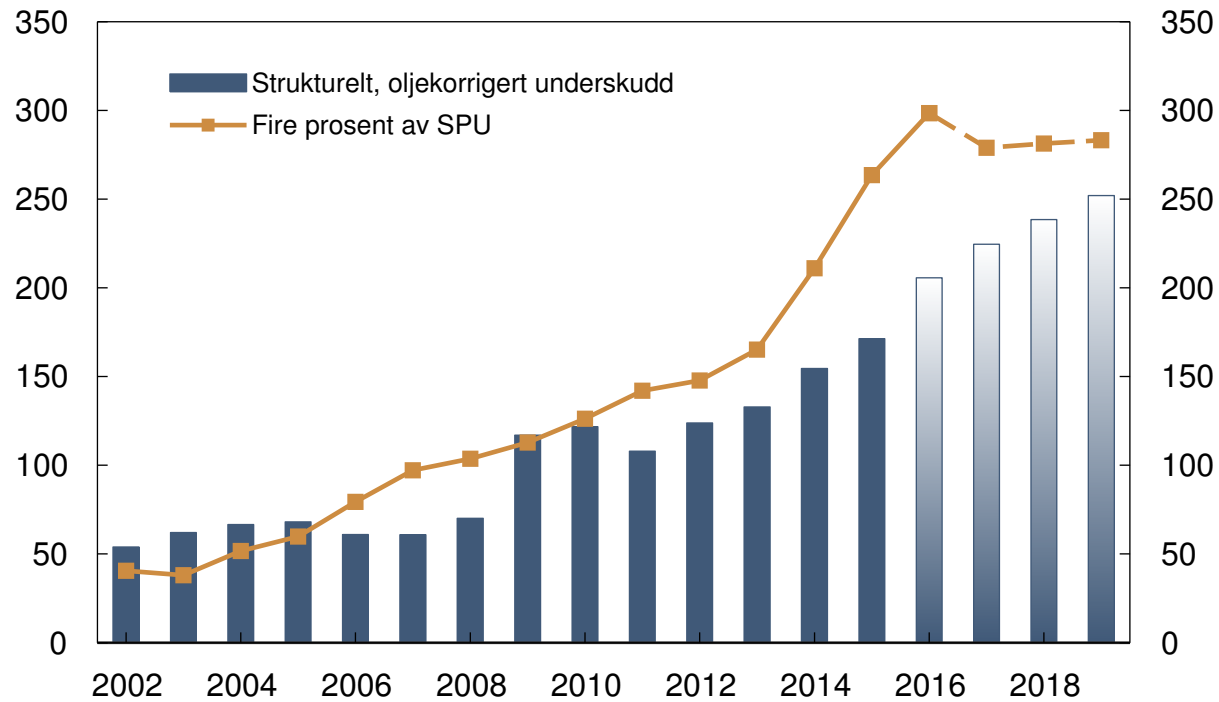

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 3. kv. 2016 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

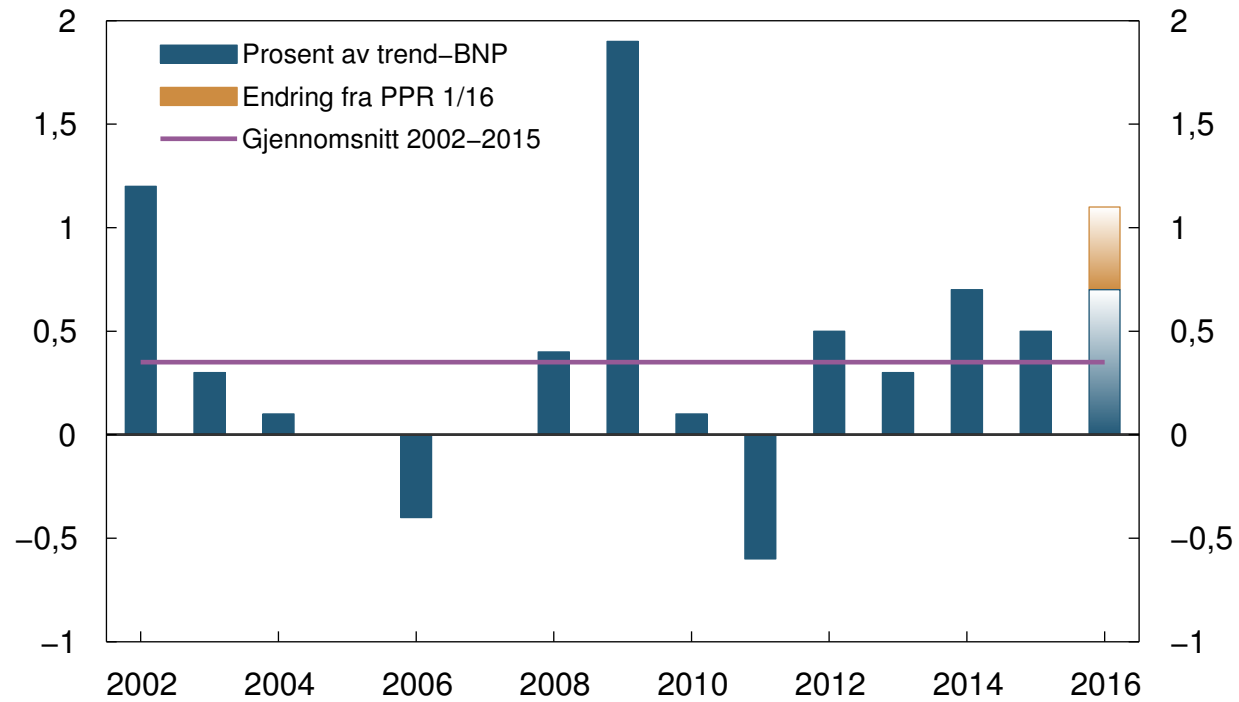
Figur 1.31 Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet og fire procent av Statens pensjonsfond utland (SPU). Faste 2016-priser. Milliarder kroner. 2002 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

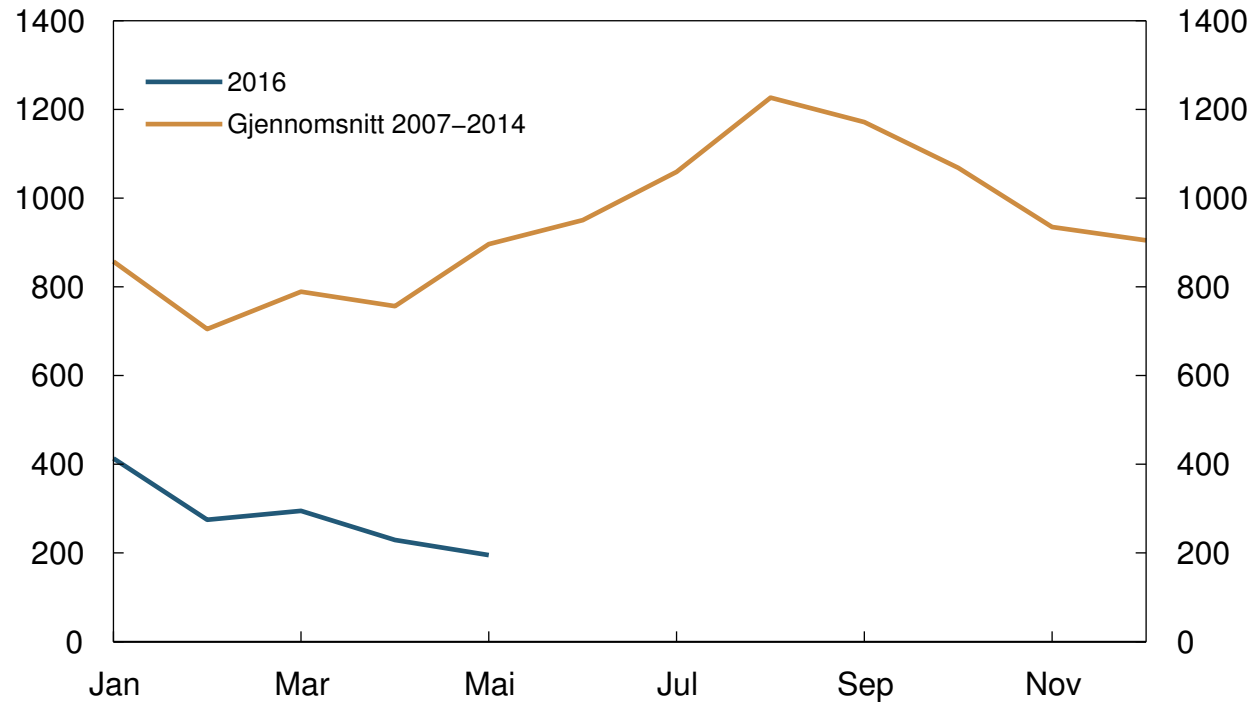
Figur 1.32 Endring i strukturelt, oljekorrigert underskudd.
Prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge. 2002 – 2016¹⁾

1) Anslag for 2016
Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

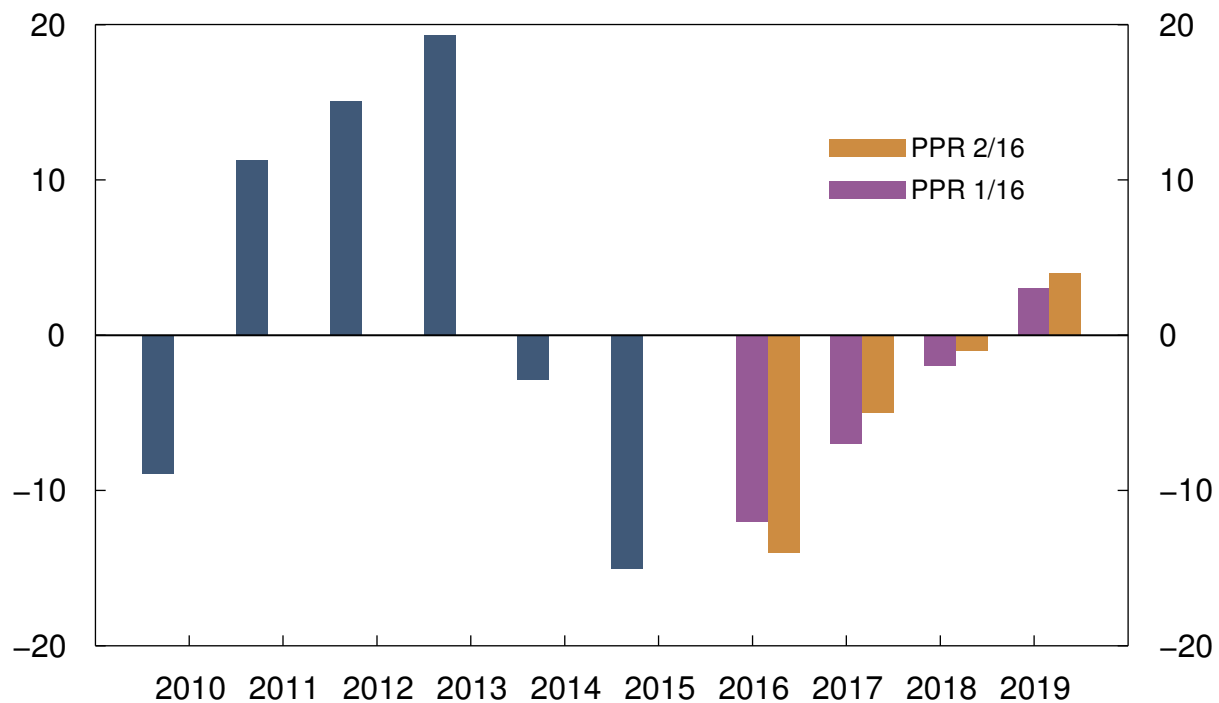

Figur 1.33 Antall mottatte asylsøknader per måned. Januar 2007 – mai 2016

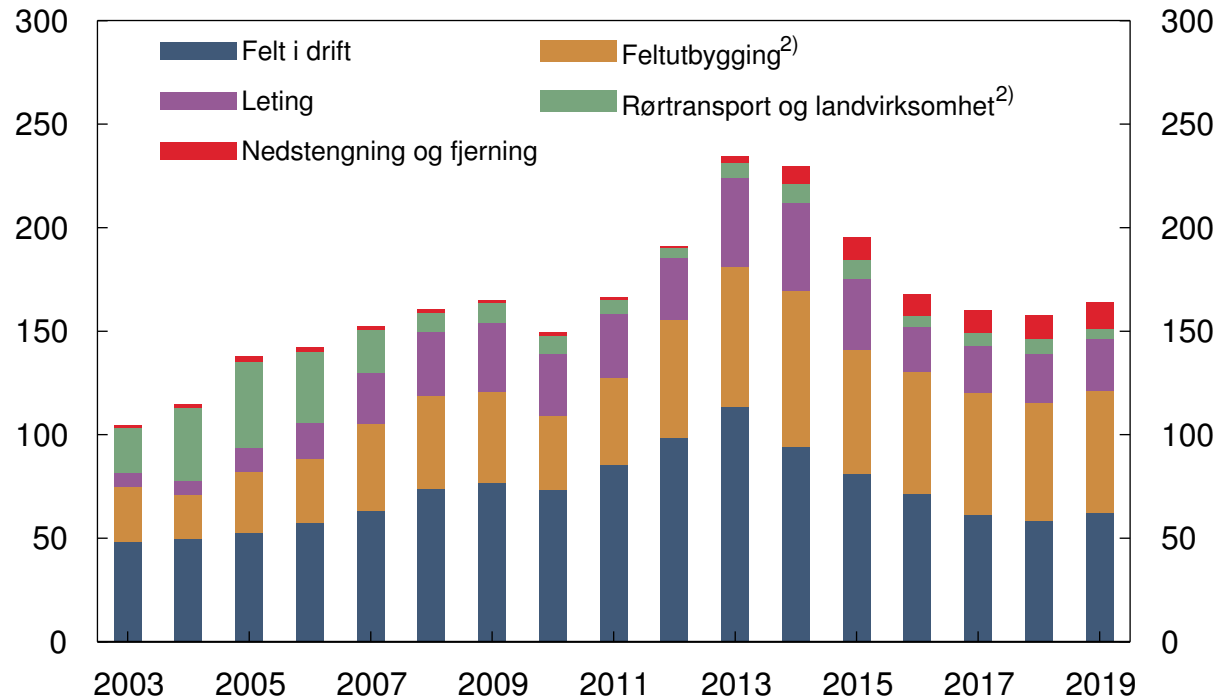
Kilde: Utlendingsdirektoratet

Figur 1.34 Petroleumsinvesteringer.
Volum. Årsvekst. Prosent. 2010 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.35 Petroleumsinvesteringer.
Faste 2016-priser. Milliarder kroner. 2003 – 2019¹⁾

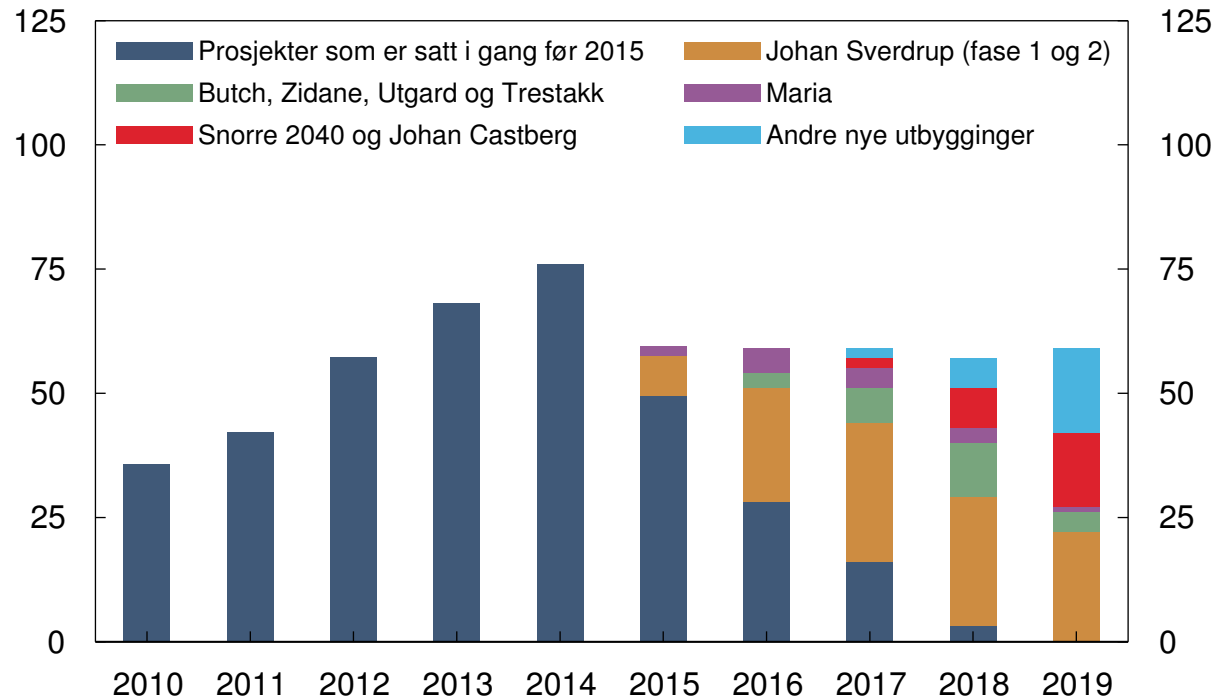
1) Anslag for 2016 – 2019. Tallene for 2003 – 2015 er hentet fra investeringstelingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Indeksen anslås å være uendret fra 2015 til 2016

2) Utgiftene til eksportørledninger for Johan Sverdrup-utbyggingen inngår i anslagene for rørtransport og landvirksomhet

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

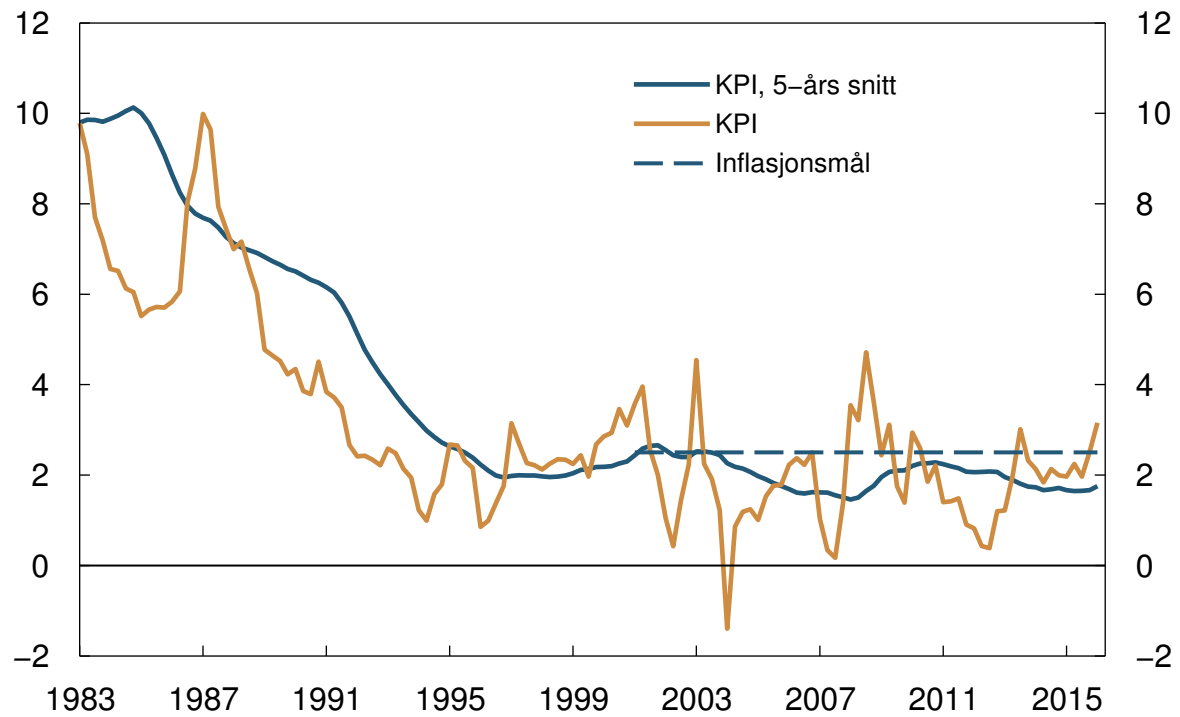
Figur 1.36 Feltutbygging.

Faste 2016-priser. Milliarder kroner. 2010 – 2019¹⁾

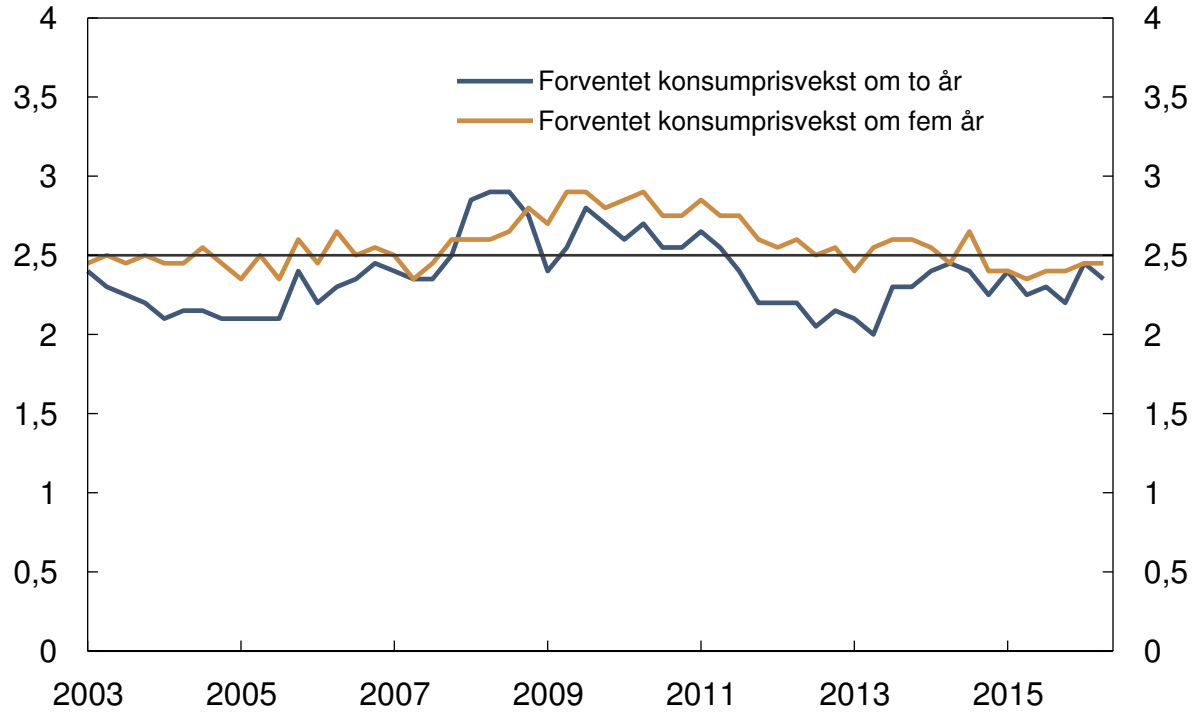
1) Anslag for 2016 – 2019 og for sammensetningen av investeringene i 2015. Tallene for totale utbyggingsinvesteringer for 2010 – 2015 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Anslagene er basert på stortingsmeldinger, konsekvensutredninger, prognoser fra Oljedirektoratet, investeringstillingen fra Statistisk sentralbyrå og løpende informasjon om utbyggingsprosjekter. Utgiftene til eksportørledninger for Johan Sverdrup-utbyggingen inngår i anslagene for rørtransport og landvirksomhet
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.1 Konsumprisindeksen.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2016

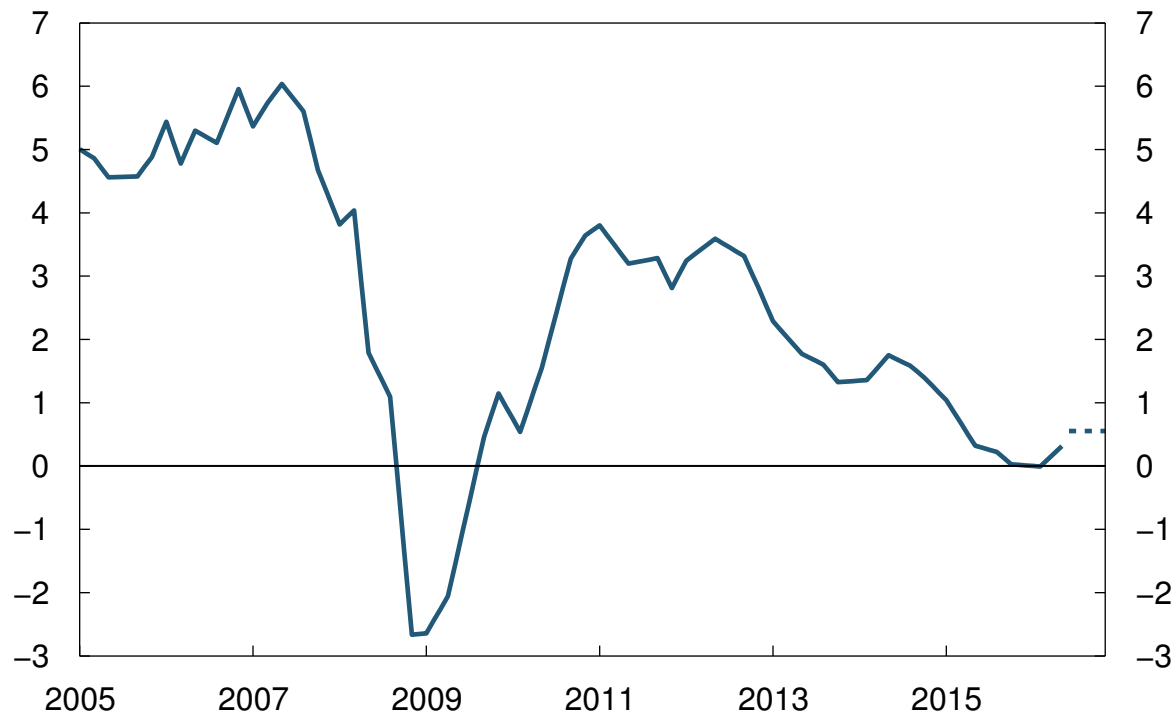
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.2 Forventet konsumprisvekst om to og fem år.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2003 – 2. kv. 2016

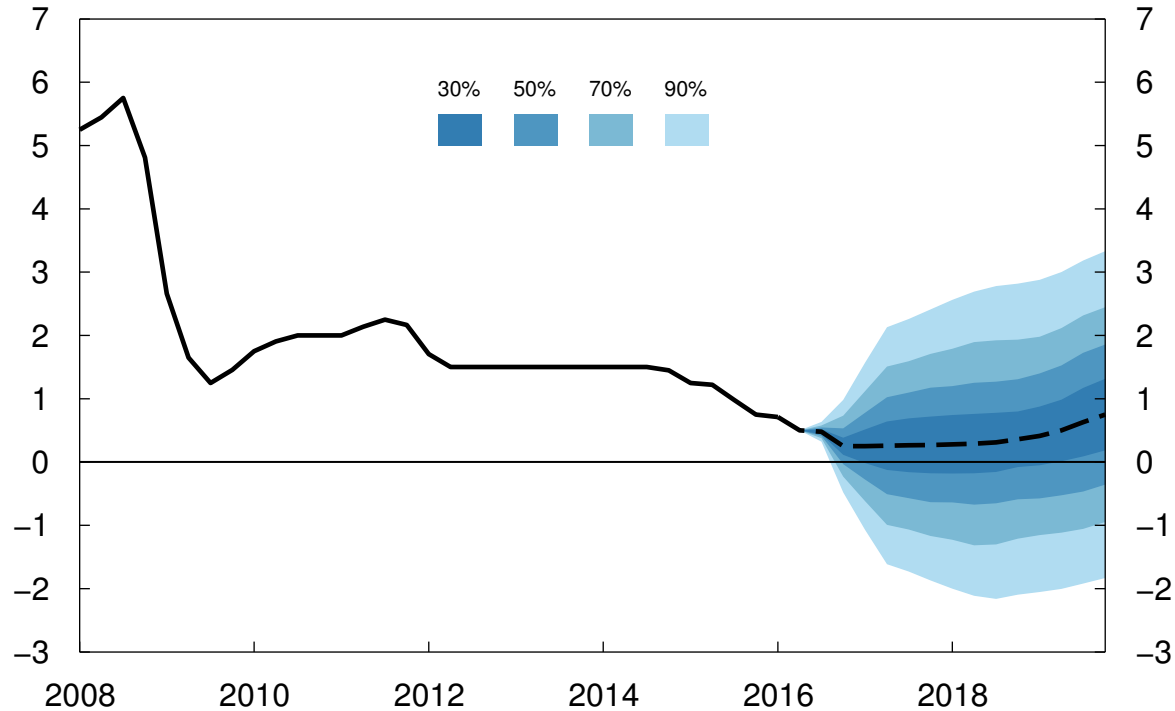
1) Gjennomsnitt av forventningene til arbeidslivsorganisasjoner og økonomer i finansnæringen og academia
Kilder: Epinion og Norges Bank

Figur 2.3 Regionalt nettverks indikator for annualisert vekst i produksjon siste tre måneder og forventet vekst i produksjon neste seks måneder. Prosent. Januar 2005 – november 2016 ¹⁾

1) Rapportert vekst til og med mai 2016. Forventet vekst for mai 2016 – november 2016 (stiplet)
Kilde: Norges Bank

Figur 2.4a Anslag på styringsrenten i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

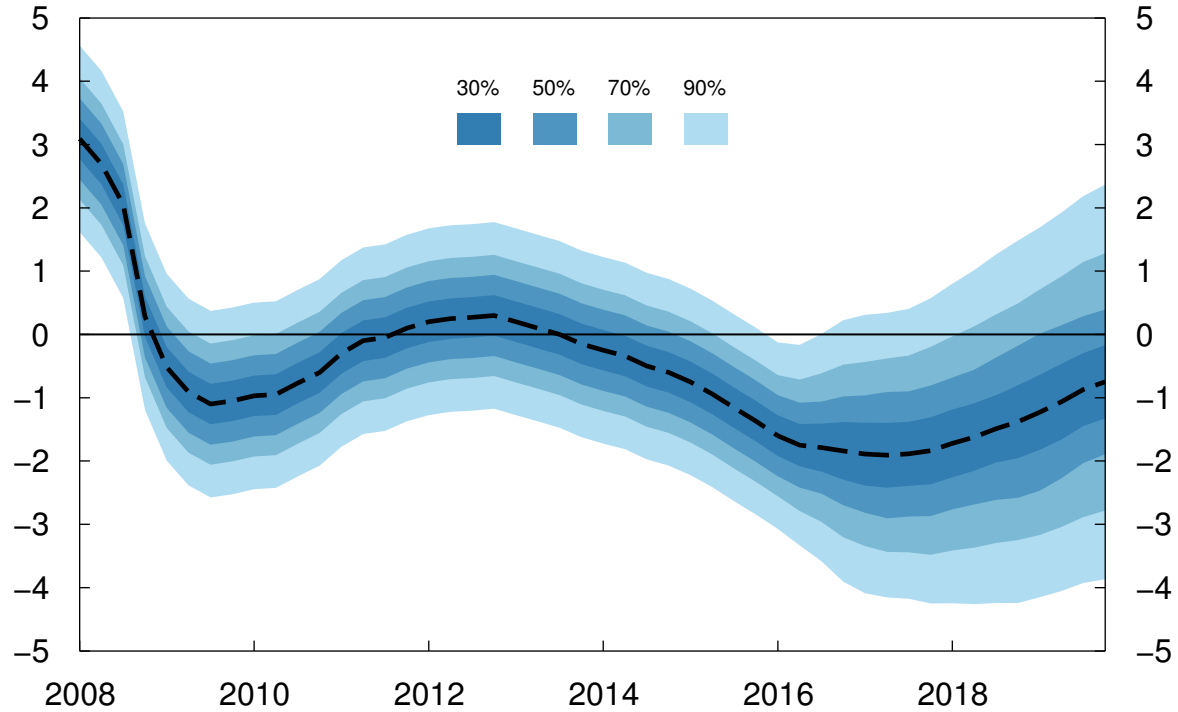
1) Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)

Kilde: Norges Bank

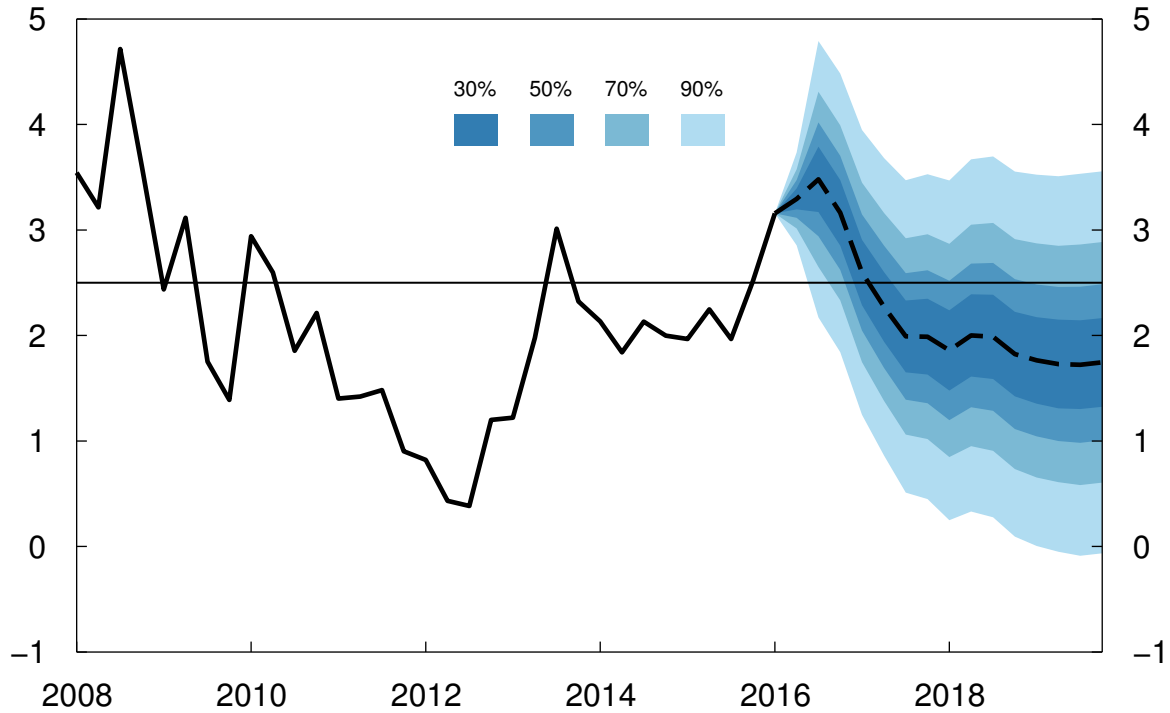

Figur 2.4b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ i referansebanen med sannsynlighetsfordeling. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019

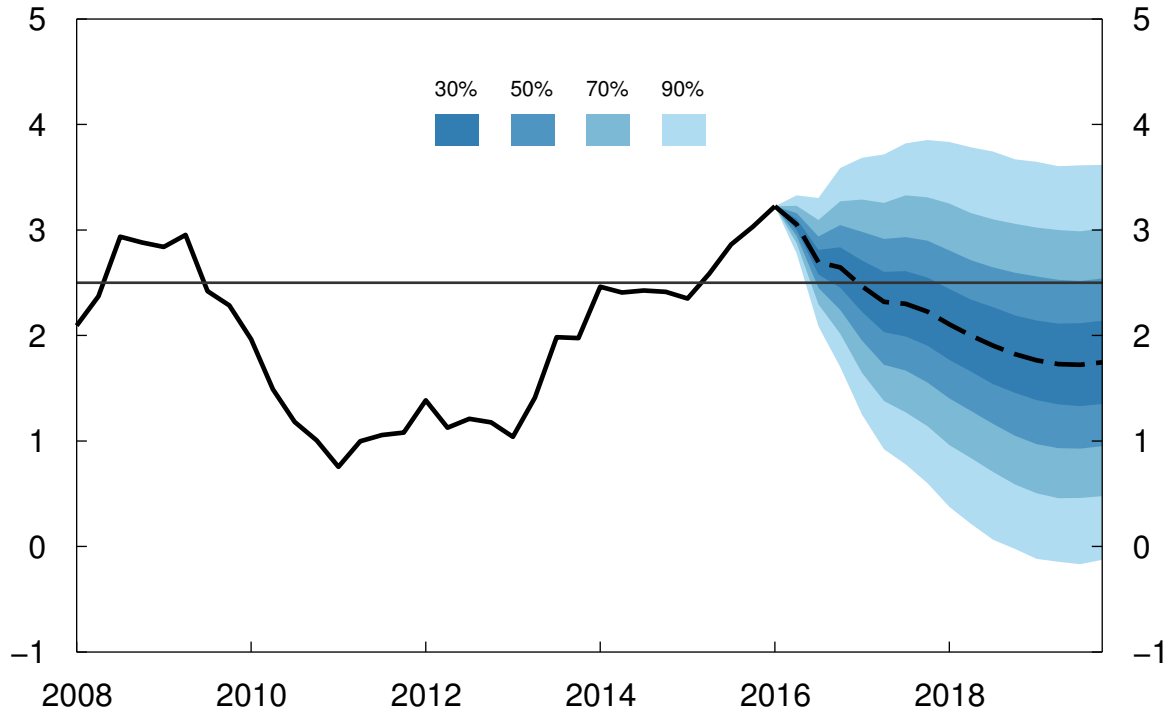
1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge
Kilde: Norges Bank

Figur 2.4c Anslag på KPI i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

1) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.4d Anslag på KPI-JAE¹⁾ i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

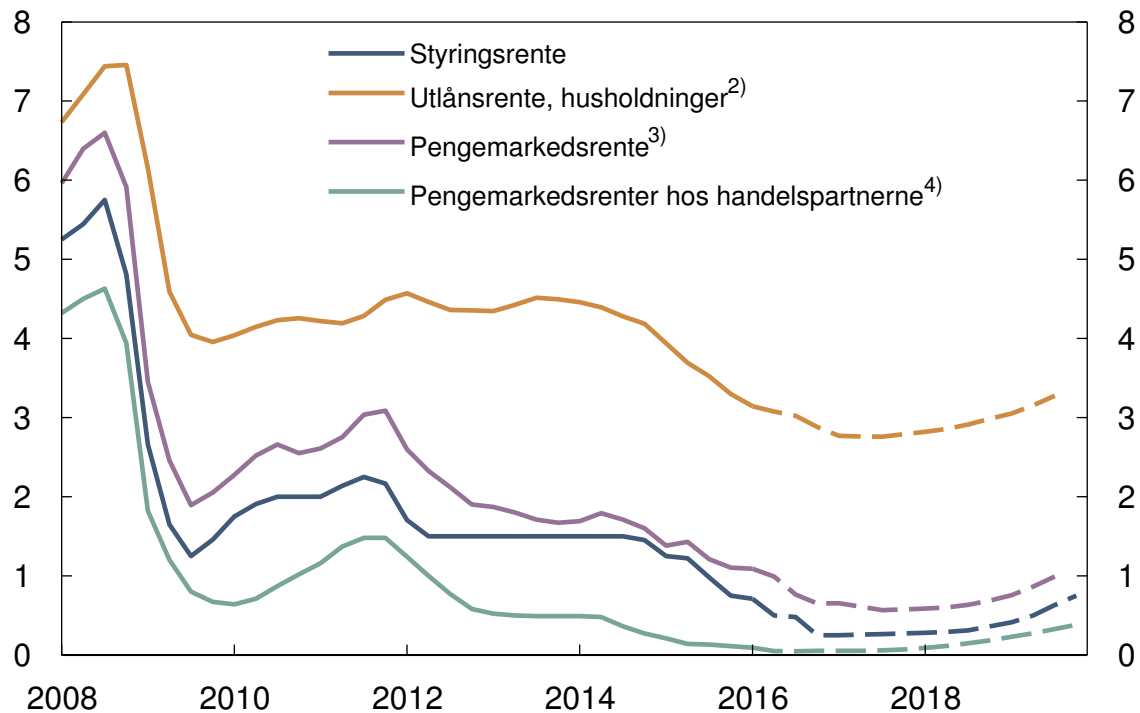

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.5 Renter i referansebanen.
Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

1) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)

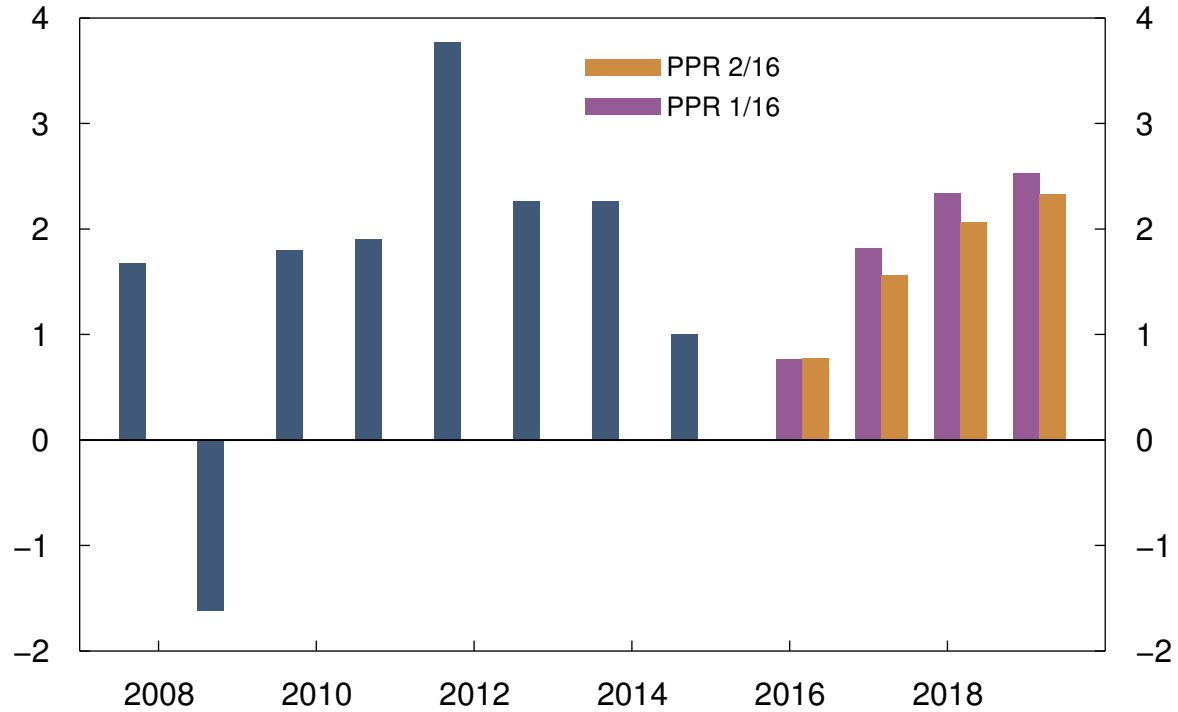
2) Gjennomsnittlig utlånsrente fra banker og kreditforetak for alle utlån til husholdninger

3) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet

4) Aggregatet for handelspartnernes renter er beskrevet i *Norges Bank Memo 2/2015*

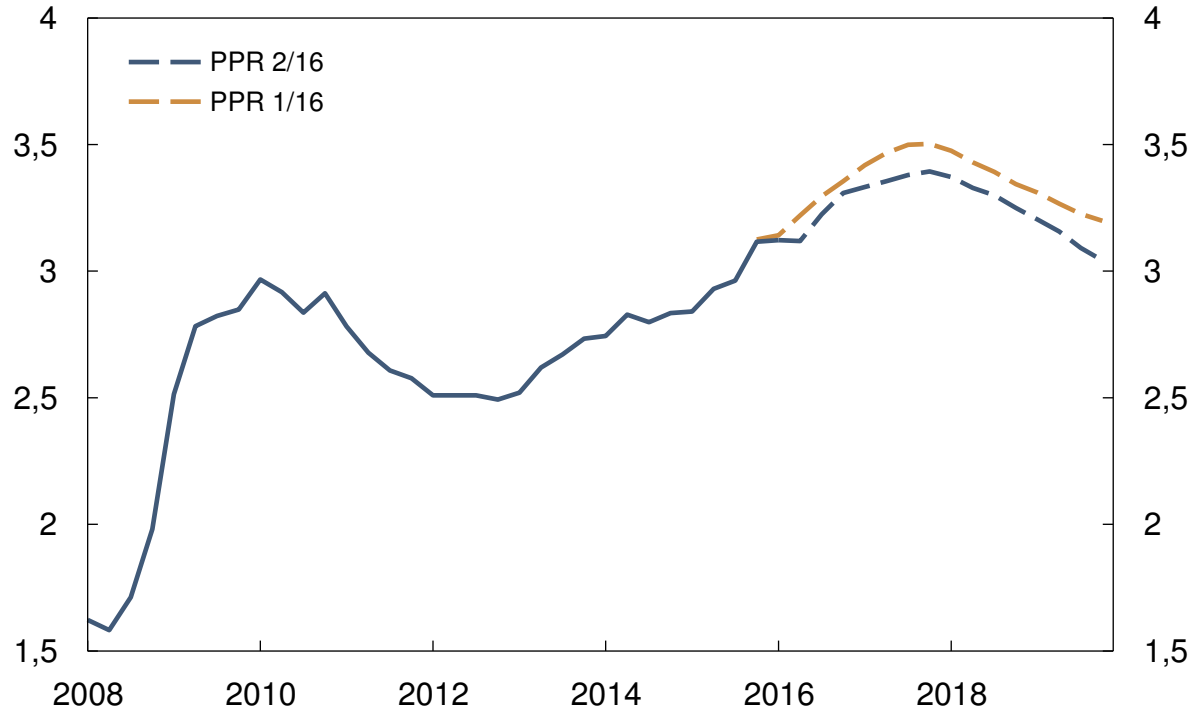
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.6 BNP for Fastlands-Norge.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2019¹⁾

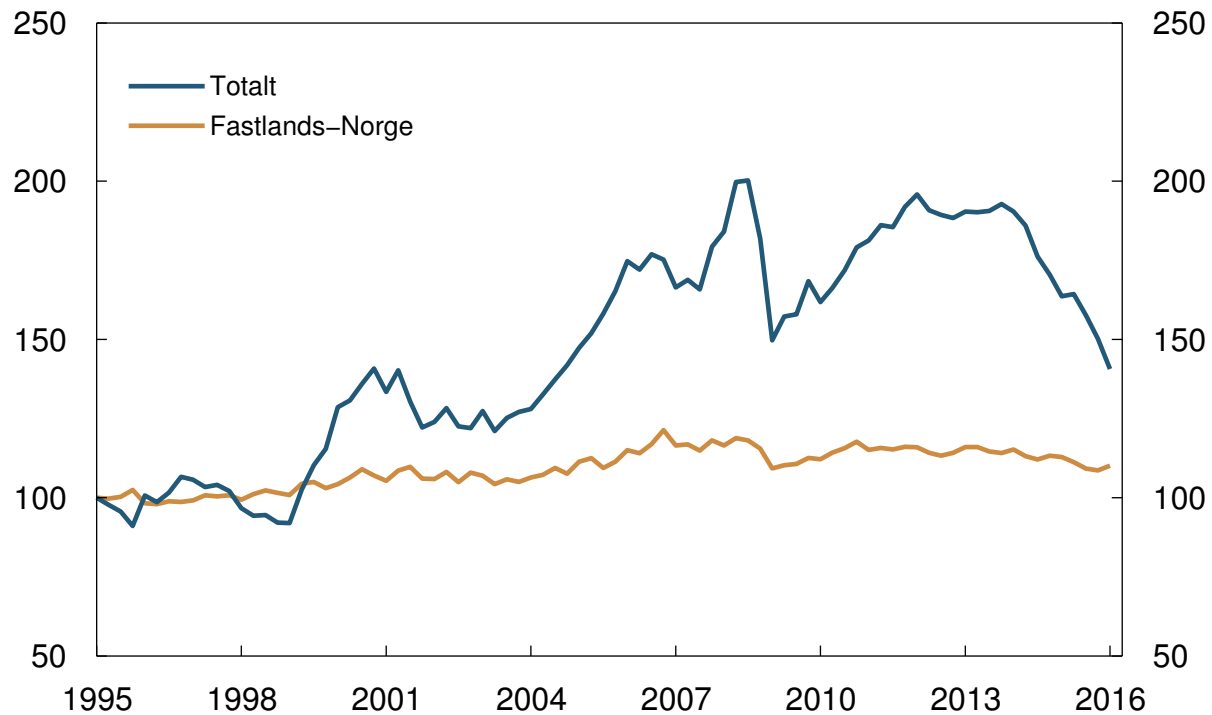
1) Anslag for 2016 – 2019
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.7 Registrert arbeidsledighet i prosent av arbeidsstyrken.
Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

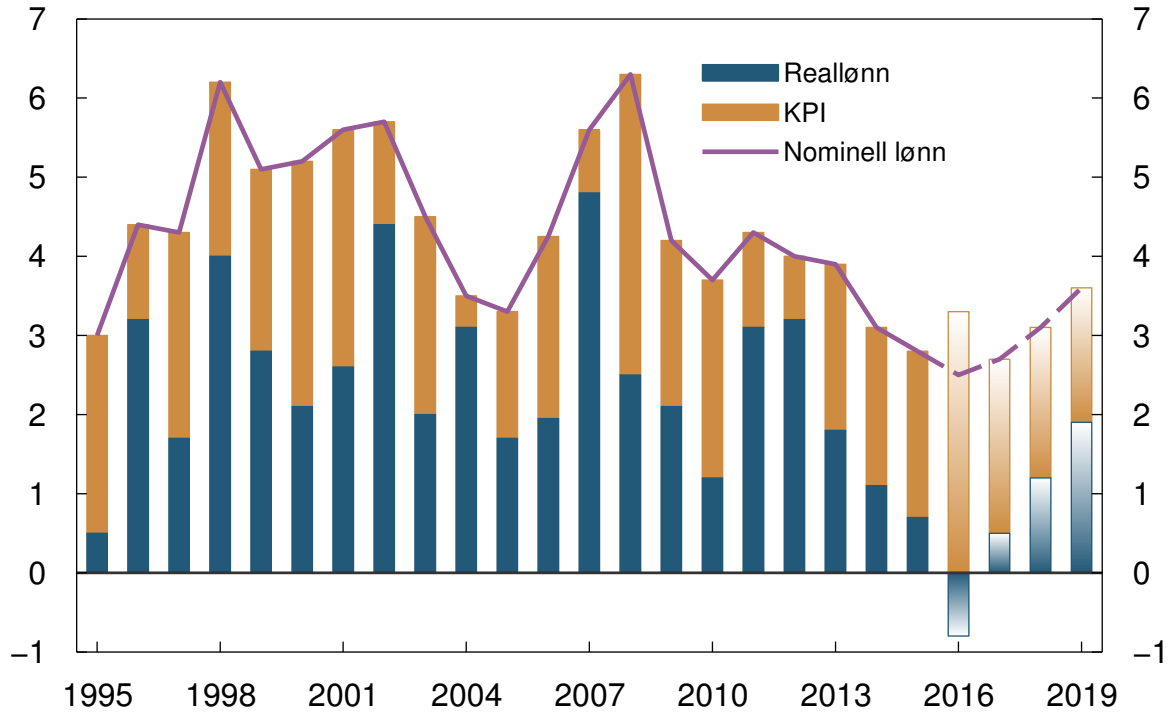
1) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)
Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.8 Bytteforhold overfor utlandet.
Sesongjustert. Indeks. 1. kv. 1995 = 100. 1. kv. 1995 – 1. kv. 2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

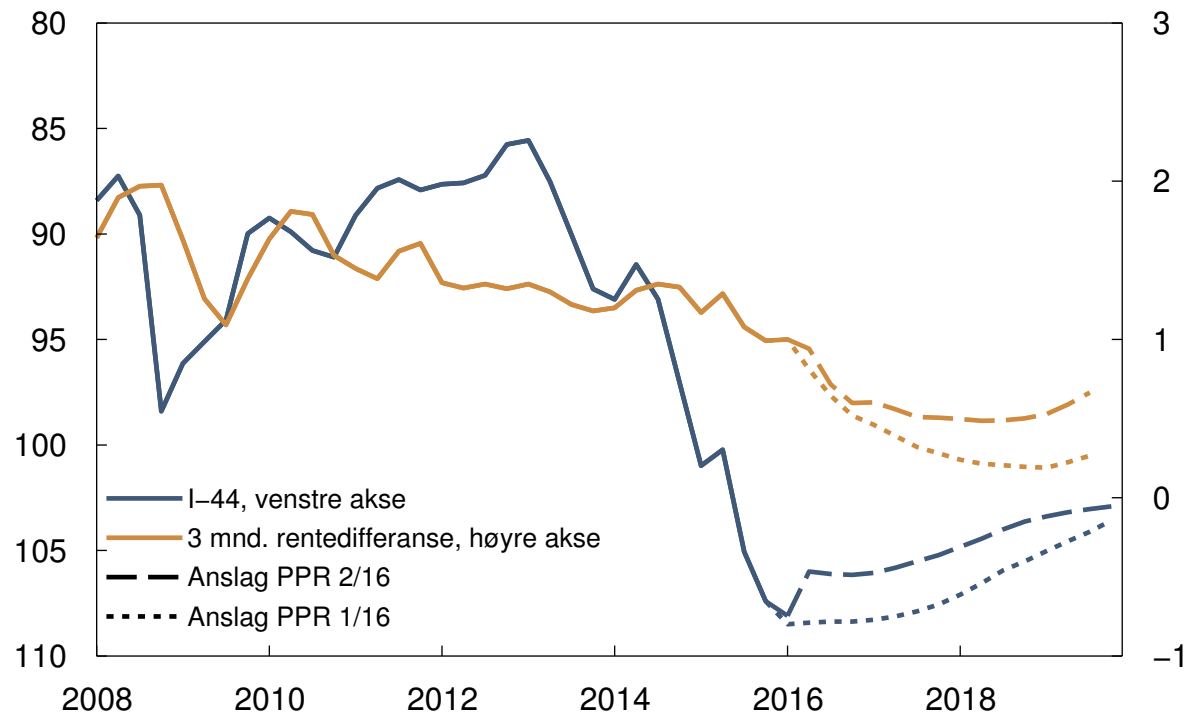
Figur 2.9 Lønn.
 Årsvekst. Prosent. 1995 – 2019 ¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019
 Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU og Norges Bank

Figur 2.10 Differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente i Norge¹⁾ og hos handelspartnerne²⁾ og importveid valutakursindeks (I-44)³⁾.
1. kv. 2008 – 4. kv. 2019⁴⁾

1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet

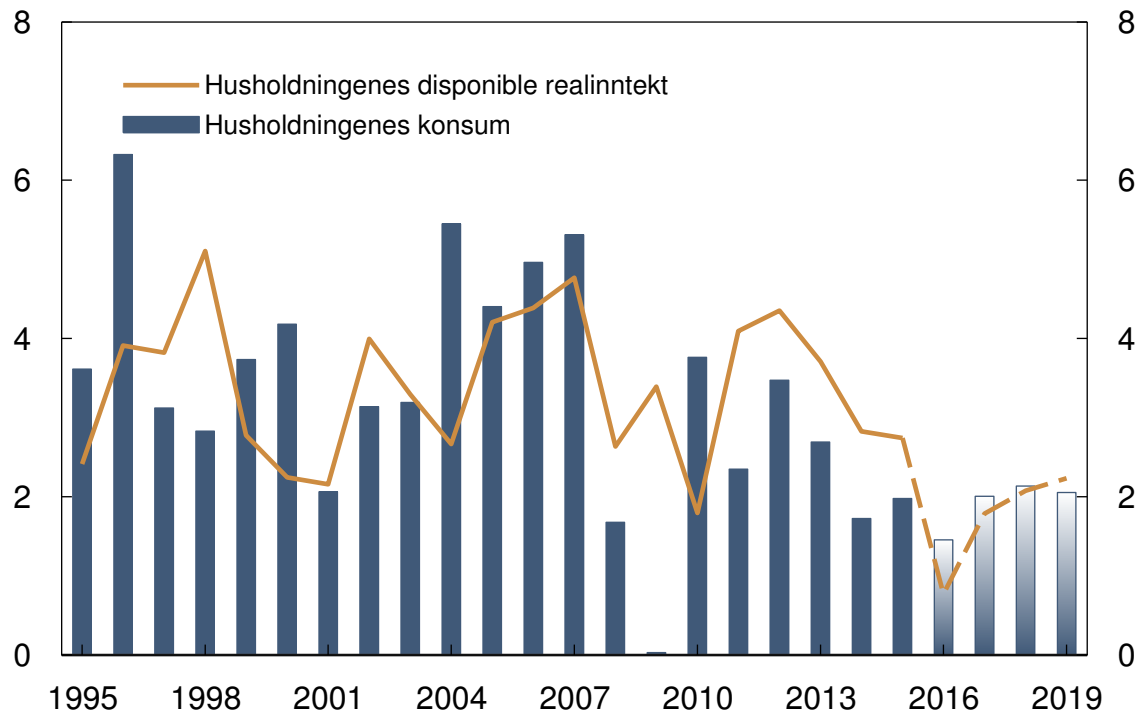
2) Terminrenter for handelspartnerne per 17. juni 2016

3) Stigende kurve betyr sterkere kronkurs

4) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.11 Husholdningenes konsum¹⁾ og disponible realinntekt²⁾.
Årsvekst. Prosent. 1995 – 2019³⁾

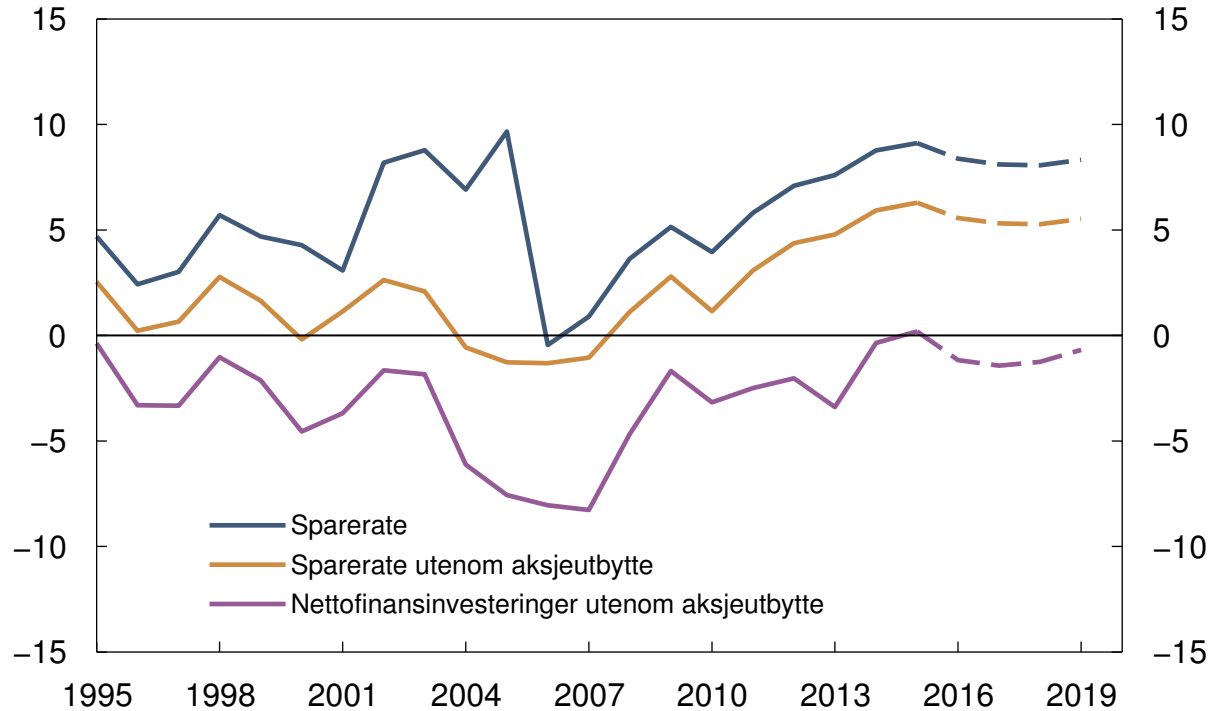
1) Inkluderer konsum i ideelle organisasjoner. Volum

2) Eksklusive aksjeutbytte. Inkluderer inntekt i ideelle organisasjoner. Deflatert med KPI

3) Anslag for 2016 – 2019

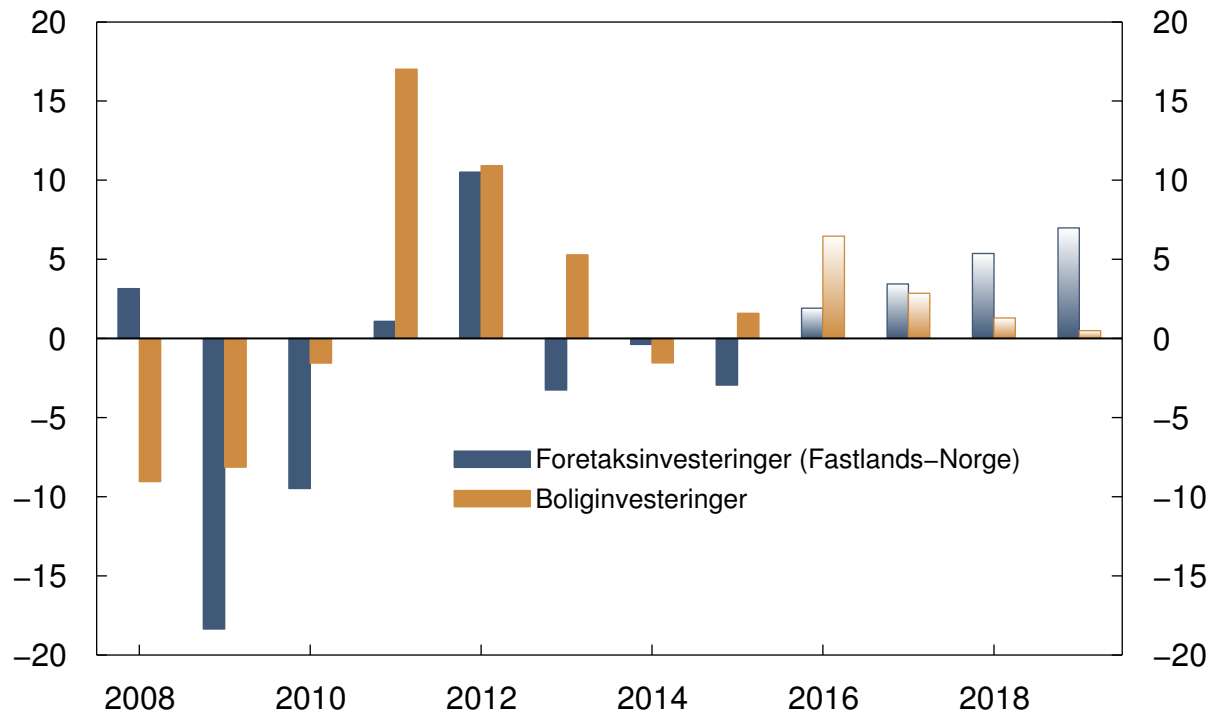
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.12 Husholdningenes sparing og nettofinansinvesteringer som andel av disponibel inntekt. Prosent. 1995 – 2019 ¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019 (stiplet)
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

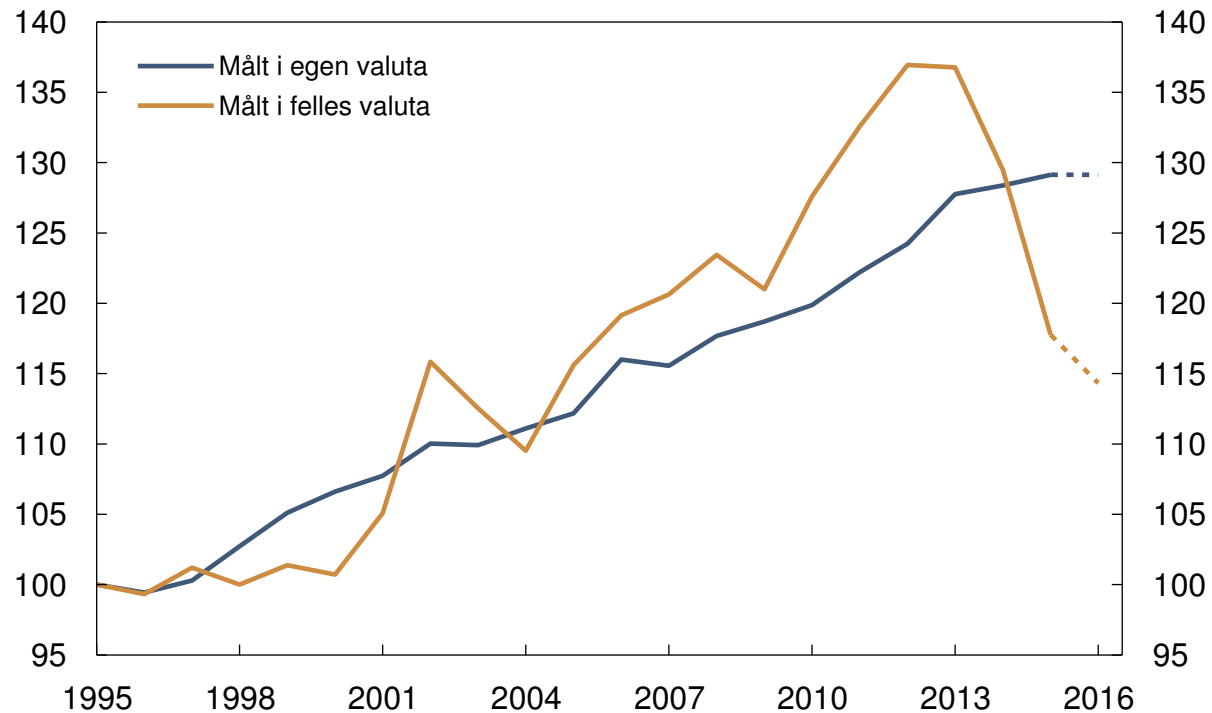
Figur 2.13 Private investeringer.
Årsvekst. Prosent. 2008 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.14 Norske lønnskostnader relativt til handelspartnernes lønnskostnader.¹⁾
Indeks. 1995=100. 1995 – 2016²⁾

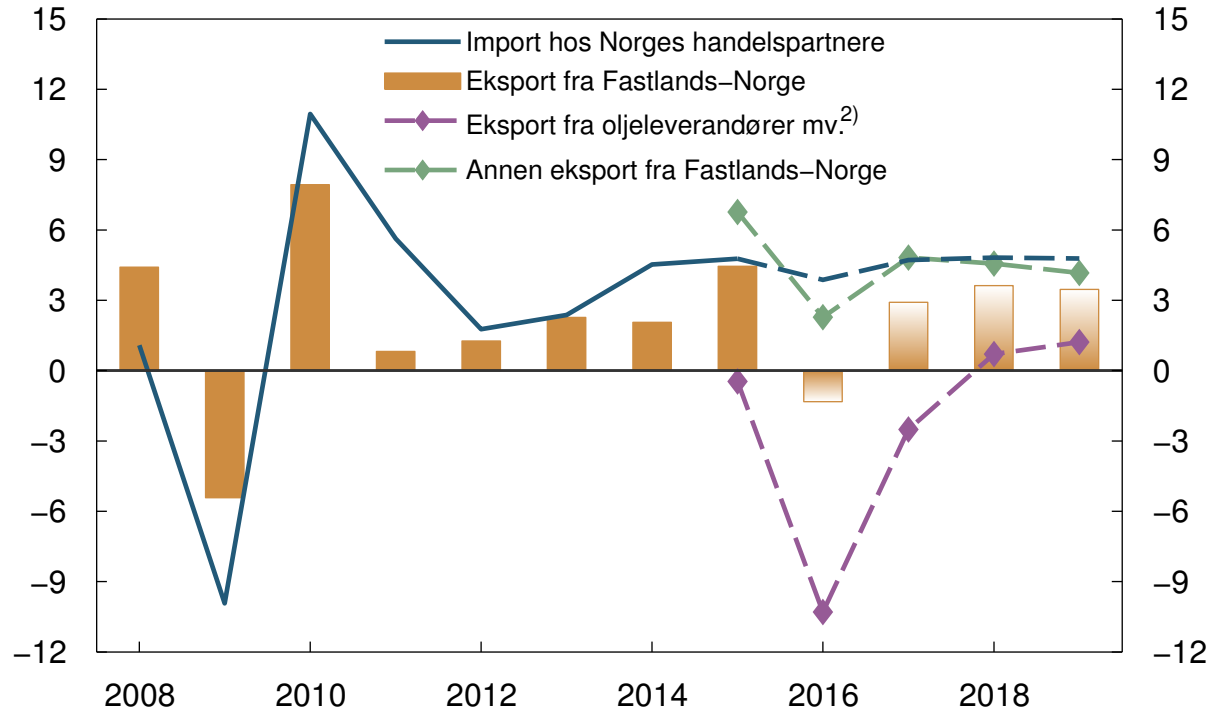

1) Timelønnskostnader i industrien

2) Anslag for 2016 (stiplet)

Kilder: Statistisk sentralbyrå, TBU og Norges Bank

Figur 2.15 Eksport fra Fastlands-Norge og import hos Norges handelspartnere.
 Årsvekst. Prosent. 2008 – 2019¹⁾

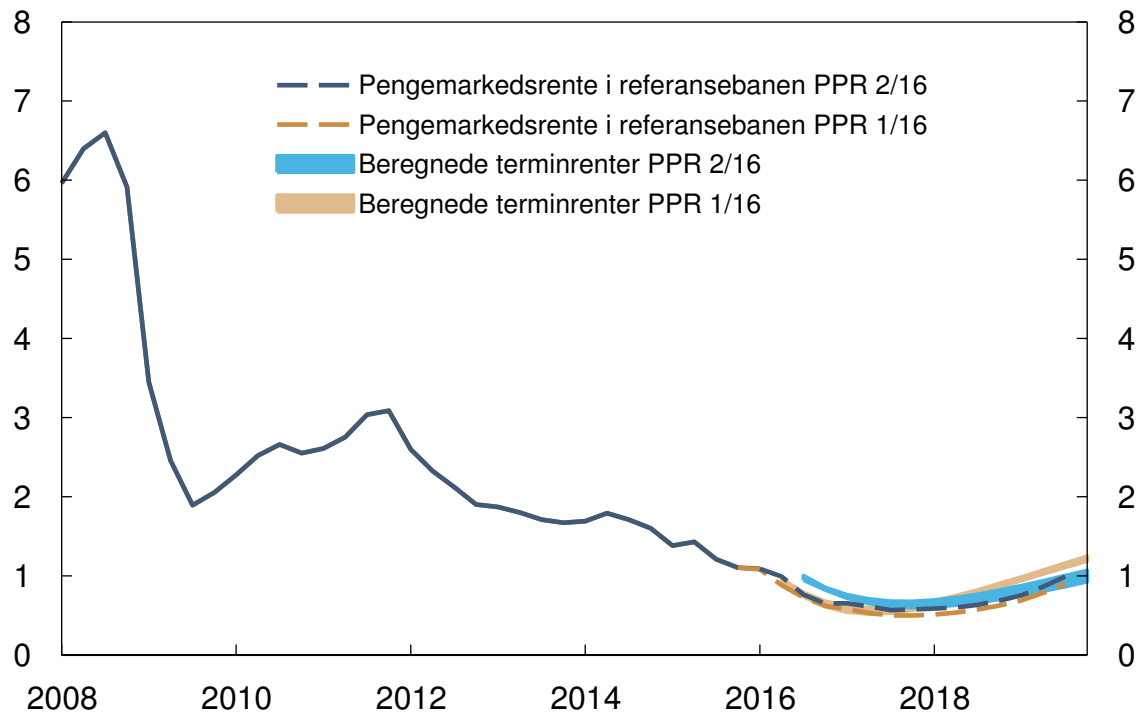

1) Anslag for 2016 – 2019

2) Vare- og tjenestegrupper i nasjonalregnskapet hvor oljeleverandører står for en betydelig del av eksporten

Kilder: Thomson Reuters, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.16 Tremåneders pengemarkedsrente i referansebanen¹⁾ og beregnede terminrenter²⁾. Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019

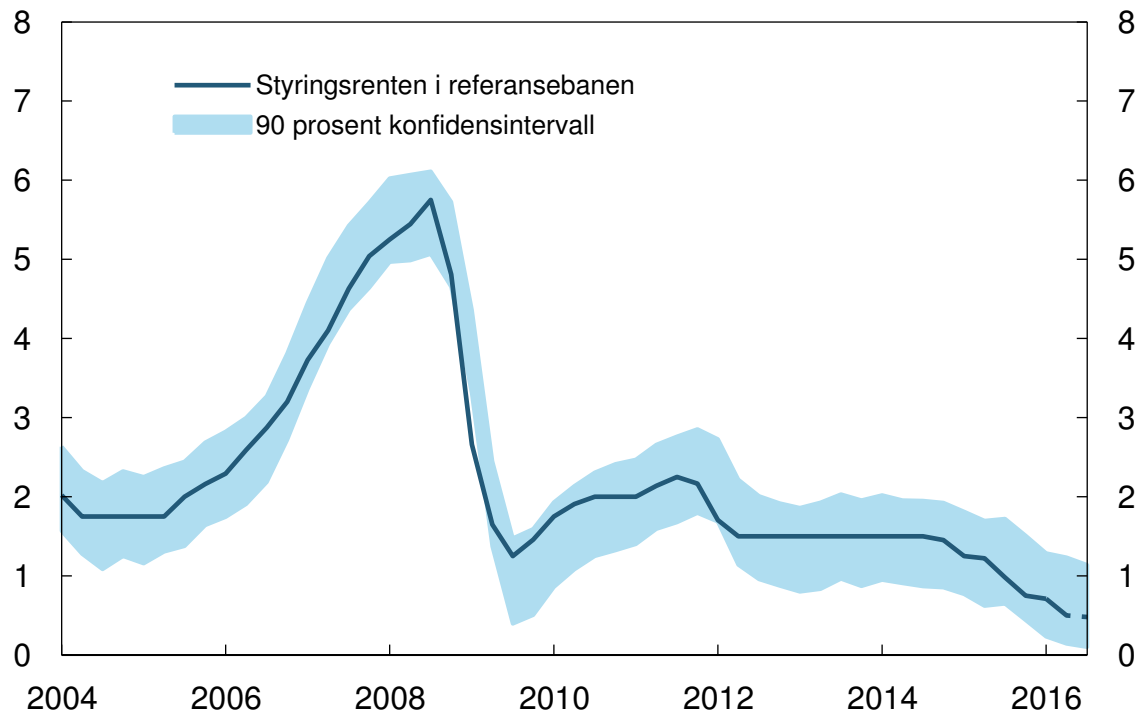

1) Styringsrente i referansebanen med påslag i det norske pengemarkedet. Beregningene er basert på at varslede renteendringer prises inn i pengemarkedet

2) Terminrentene er basert på rentene i pengemarkedet og renteswapper. Det oransje og blå intervallet viser høyeste og laveste rente i henholdsvis tidsrommene 29. februar – 11. mars 2016 og 6 – 17. juni 2016

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.17 Styringsrente og renteutvikling som følger av Norges Banks gjennomsnittlige mønster i rentesettingen.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2004 – 3. kv. 2016

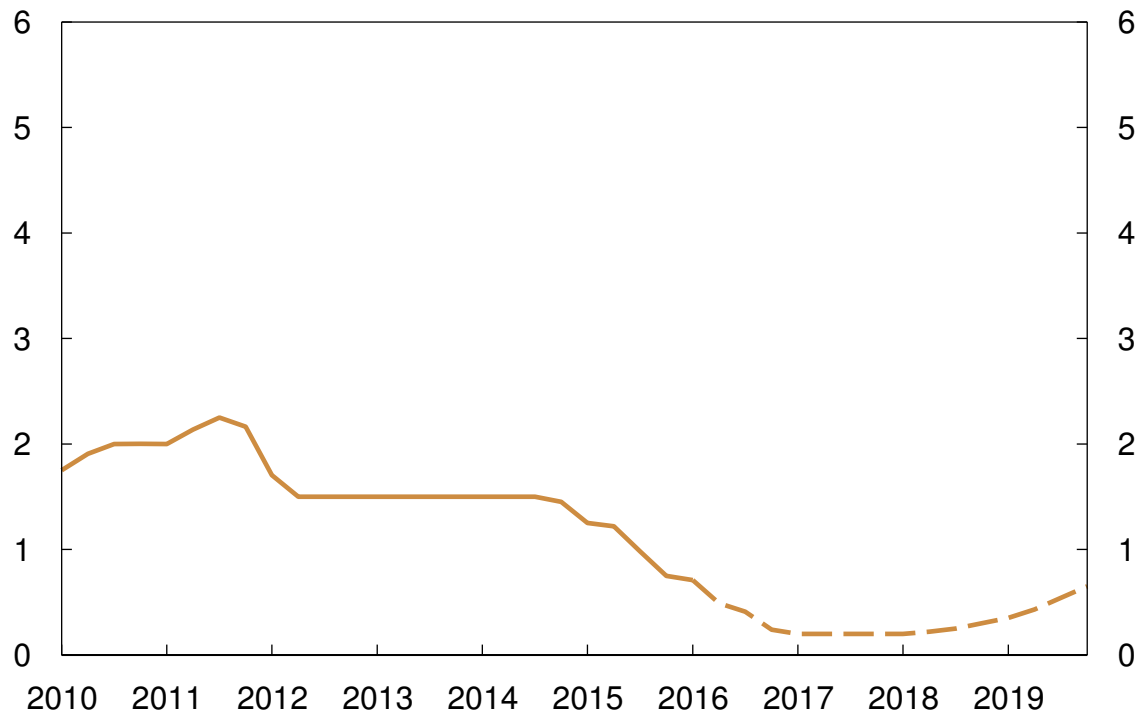

1) Renteutviklingen forklares av utviklingen i inflasjon, BNP-vækst i Fastlands-Norge, lønnsvekst og tremåneders pengemarkedsrente hos handelspartnerne, samt renten i forrige periode. Likningen er estimert over perioden 1. kv. 1999 – 1. kv. 2016. Nærmere utdyping er gitt i *Norges Bank Staff Memo 3/2008*

Kilde: Norges Bank

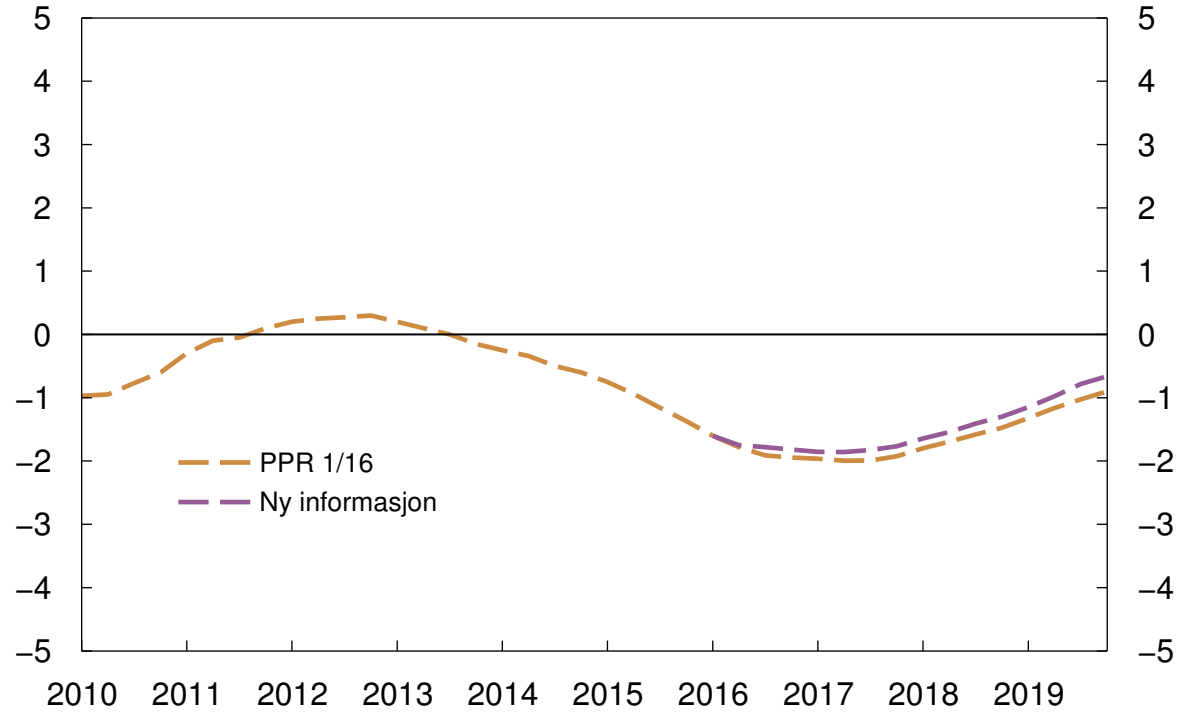

Figur 2.18a Styringsrenten i referansebanen fra PPR 1/16.
Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019

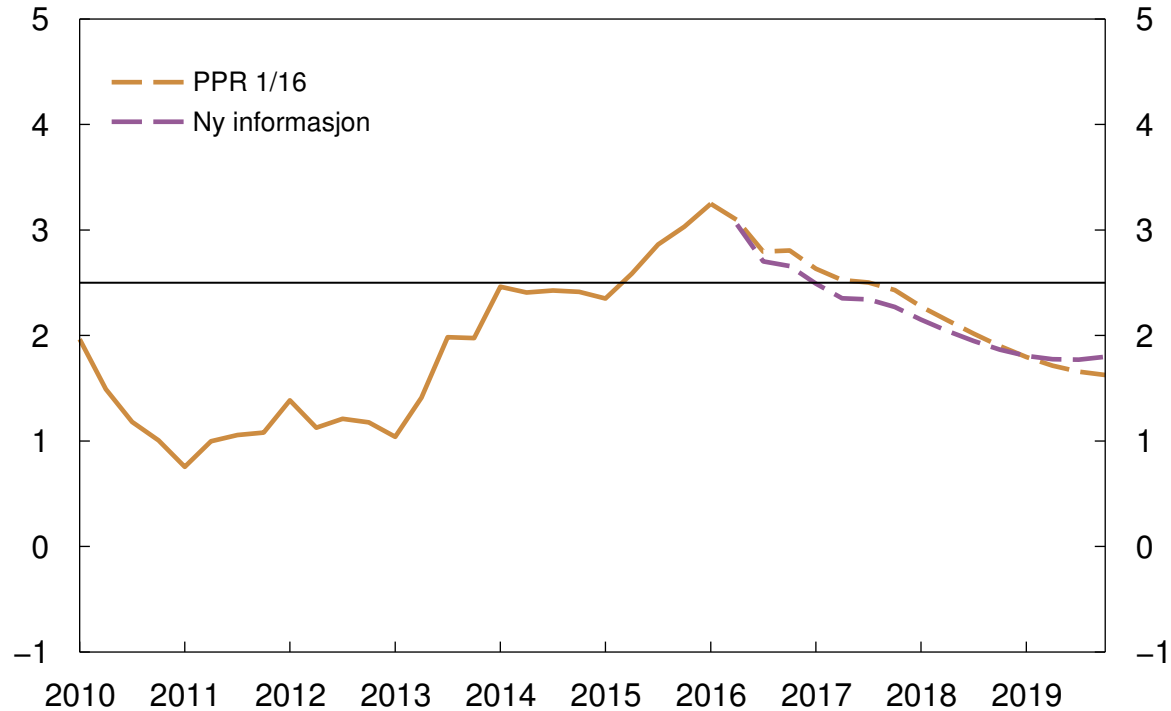
Kilde: Norges Bank

Figur 2.18b Anslag på produksjonsgapet. Fra PPR 1/16 og med ny informasjon, men betinget på styringsrenten i referansebanen fra PPR 1/16. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019

Kilde: Norges Bank

Figur 2.18c KPI-JAE¹⁾. Fra PPR 1/16 og med ny informasjon, men betinget på styringsrenten i referansebanen fra PPR 1/16. Prosent. 1. kv. 2010 – 4. kv. 2019²⁾

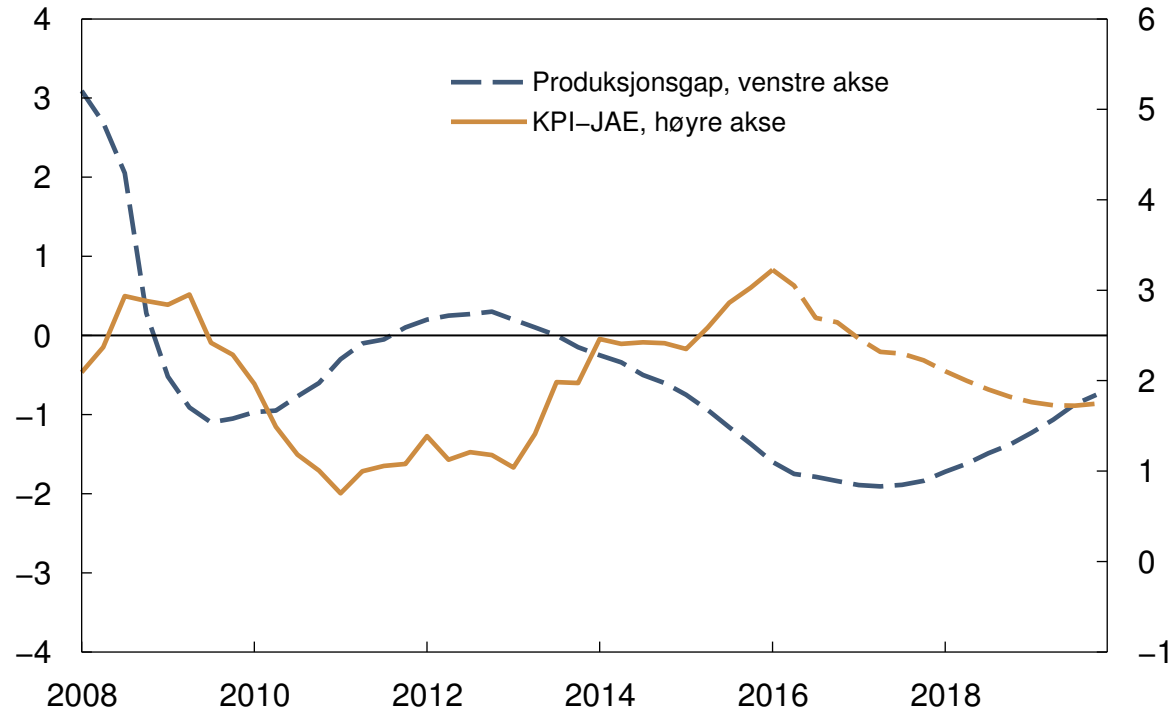

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019

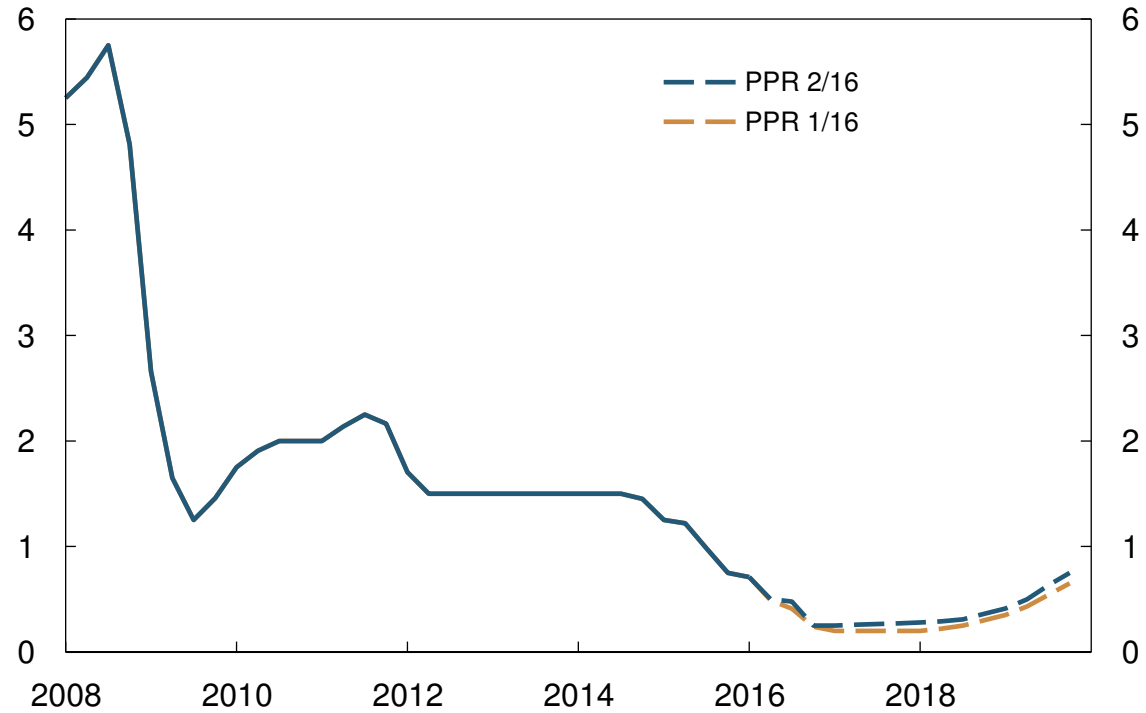
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.19 Inflasjon¹⁾ og anslag på produksjonsgapet i referansebanen.
Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019

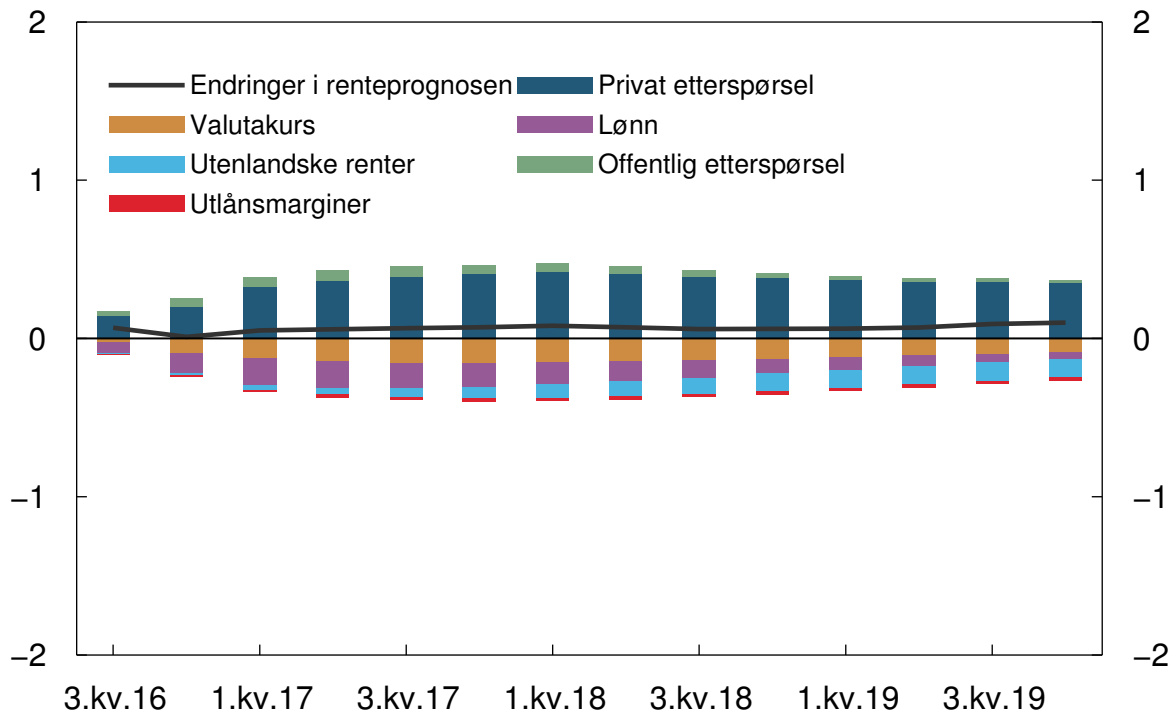
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer. Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.20 Styringsrenten i referansebanen.
Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019¹⁾

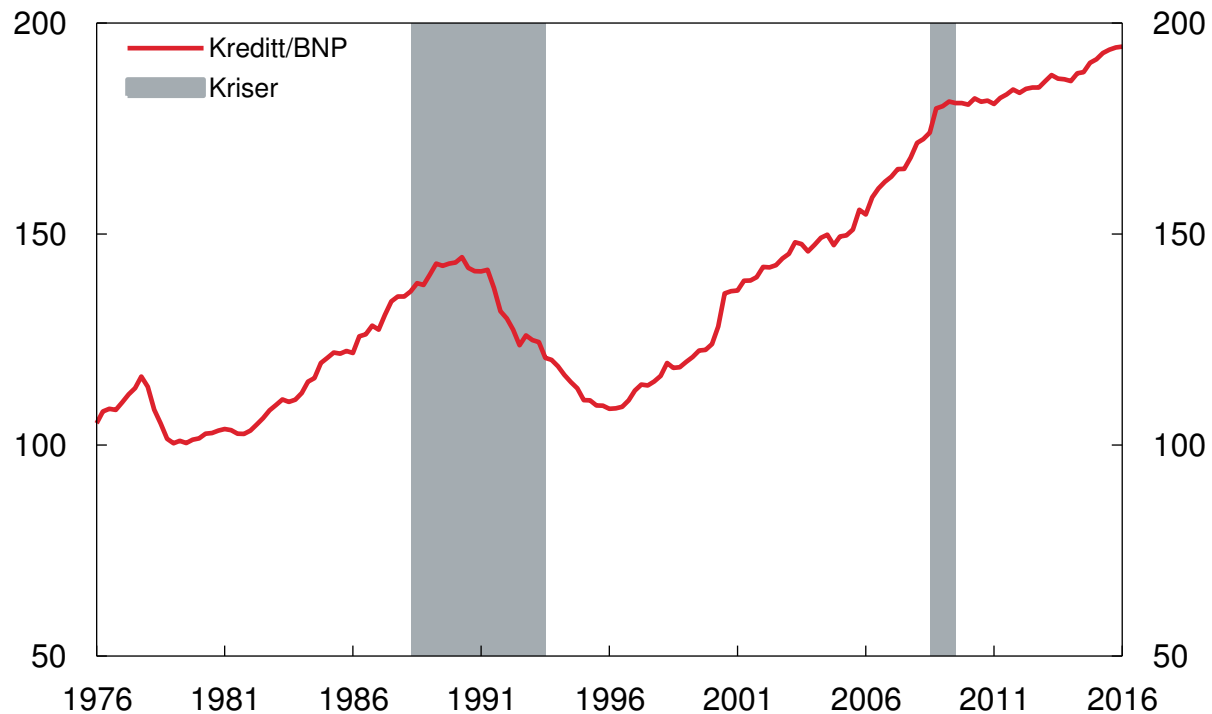
1) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21 Faktorer bak endringer i renteprognosen fra PPR 1/16. Akkumulerte bidrag. Prosentenheter. 3. kv. 2016 – 4. kv. 2019

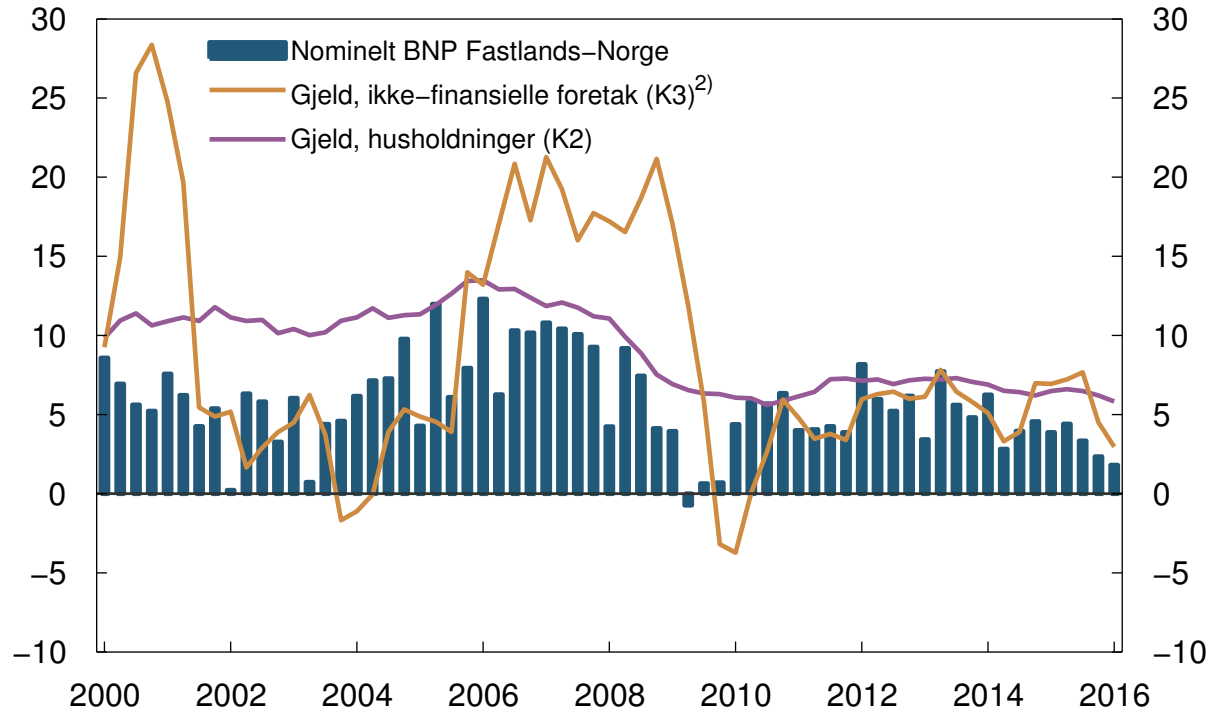
Kilde: Norges Bank

Figur 3.1 Samlet kreditt¹⁾ for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 1. kv. 1976 – 1. kv. 2016

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge
Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

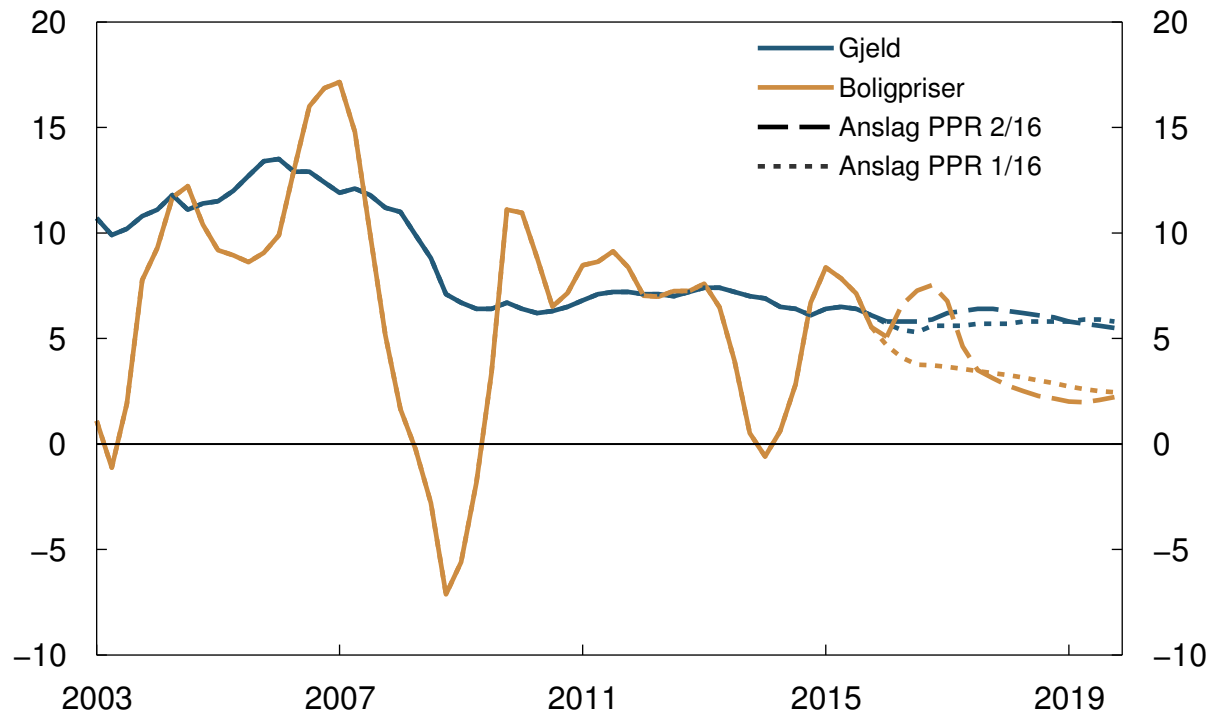
Figur 3.2 Gjeld i husholdninger og ikke-finansielle foretak og BNP for Fastlands-Norge. Firekvartalersvekst.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2000 – 1. kv. 2016

1) Beregnet basert på kredittbeholdning målt ved utgangen av kvartalet
 2) Sum K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge
 Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.3 Husholdningenes gjeld¹⁾ og boligpriser.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2003 – 4. kv. 2019²⁾

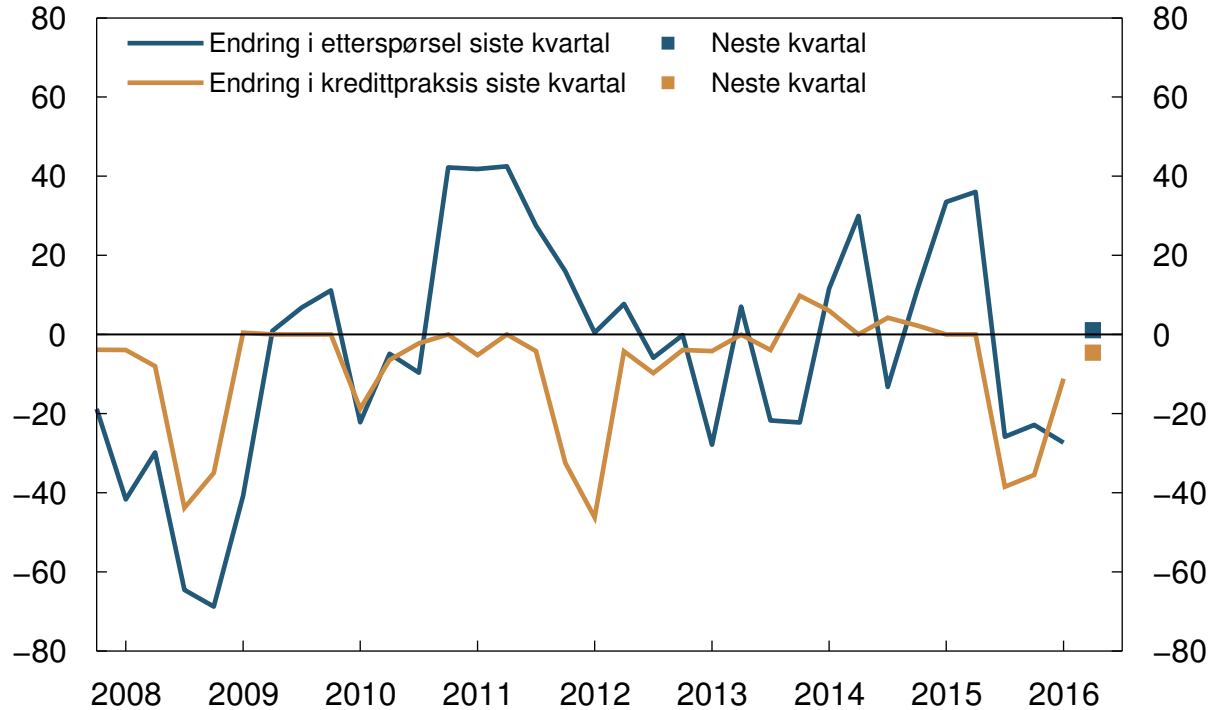

1) Innenlandsk kreditt til husholdningene, K2

2) Anslag for 2. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)

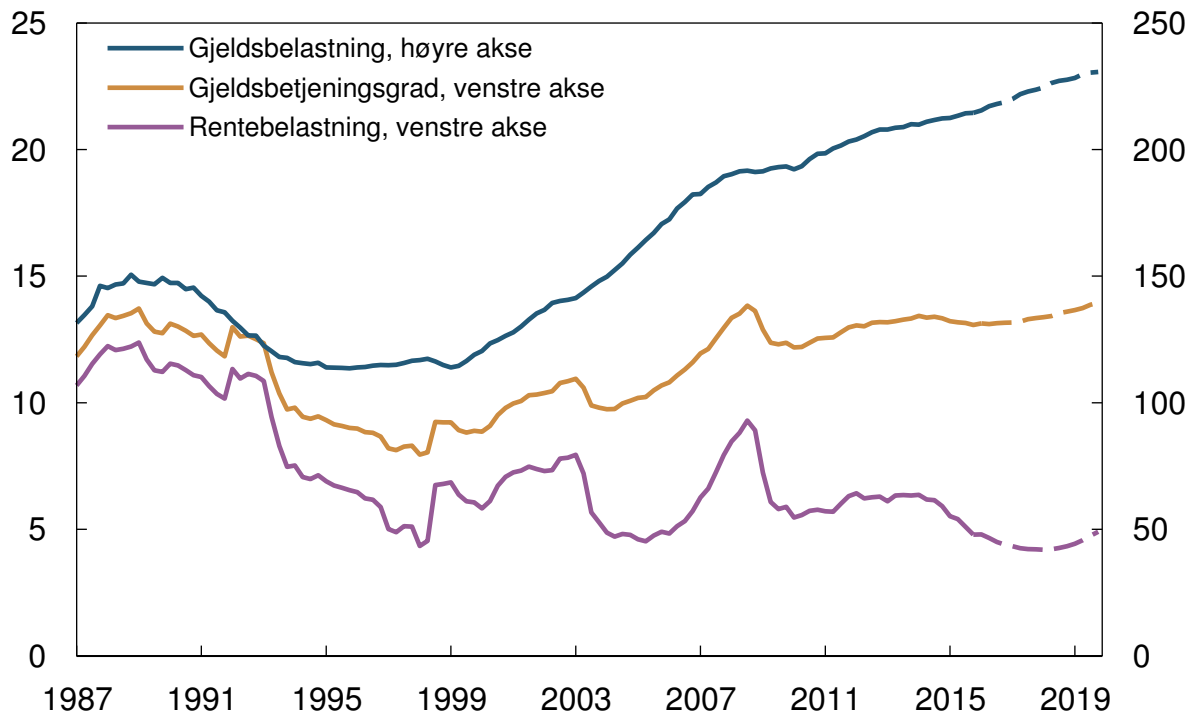
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no og Norges Bank

Figur 3.4 Endring i etterspørsel etter lån og bankenes kredittpraksis siste kvartal og forventet endring neste kvartal.¹⁾ Husholdninger. 4. kv. 2007 – 1. kv. 2016

1) Negative tall innebærer lavere etterspørsel eller strammere kredittpraksis
Kilde: Norges Banks utlånsundersøkelse

Figur 3.5 Husholdningenes gjeldsbelastning¹⁾, gjeldsbetjeningsgrad og rentebelastning.²⁾ Prosent. 1. kv. 1987 – 4. kv. 2019³⁾

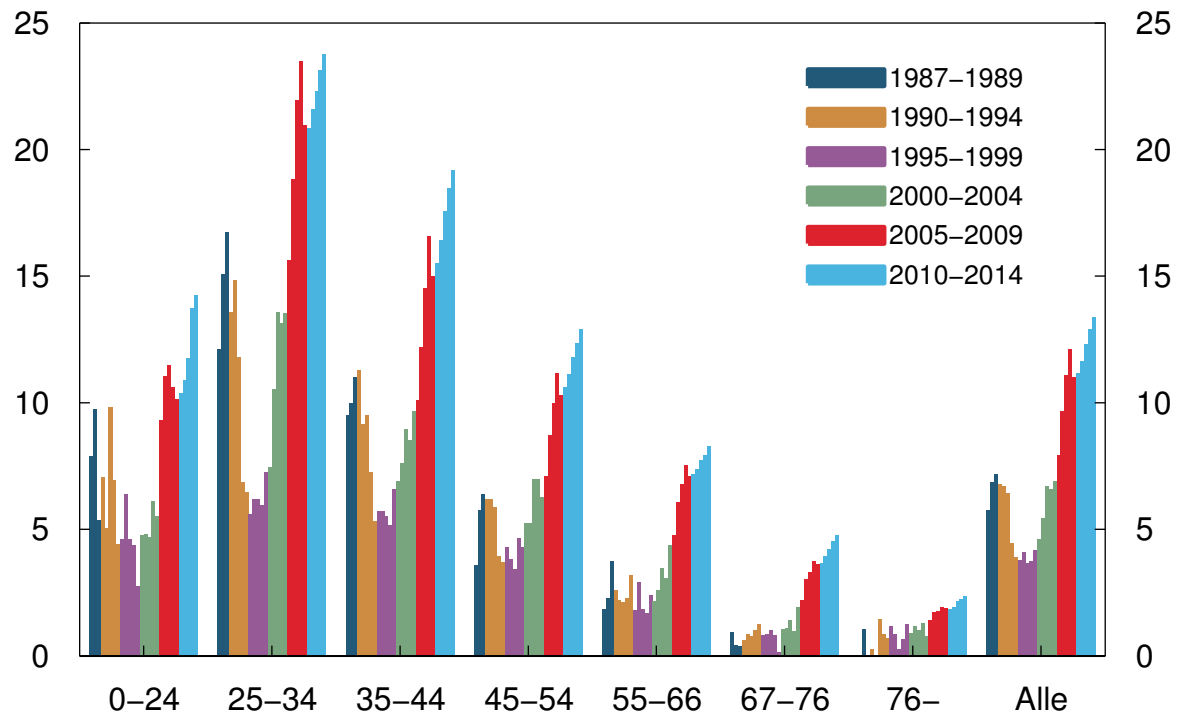
1) Lånegjeld i prosent av disponibel inntekt korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012

2) Gjeldsbetjeningsgrad og rentebelastning er beregnet som renteutgifter i prosent av disponibel inntekt korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 2003 – 2005 og innløsning/nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012 pluss renteutgifter. Gjeldsbetjeningsgrad inkluderer i tillegg anslått avdrag på lånet med 18 års nedbetalingstid

3) Anslag for 1. kv 2016 – 4. kv 2019 (stiplet)

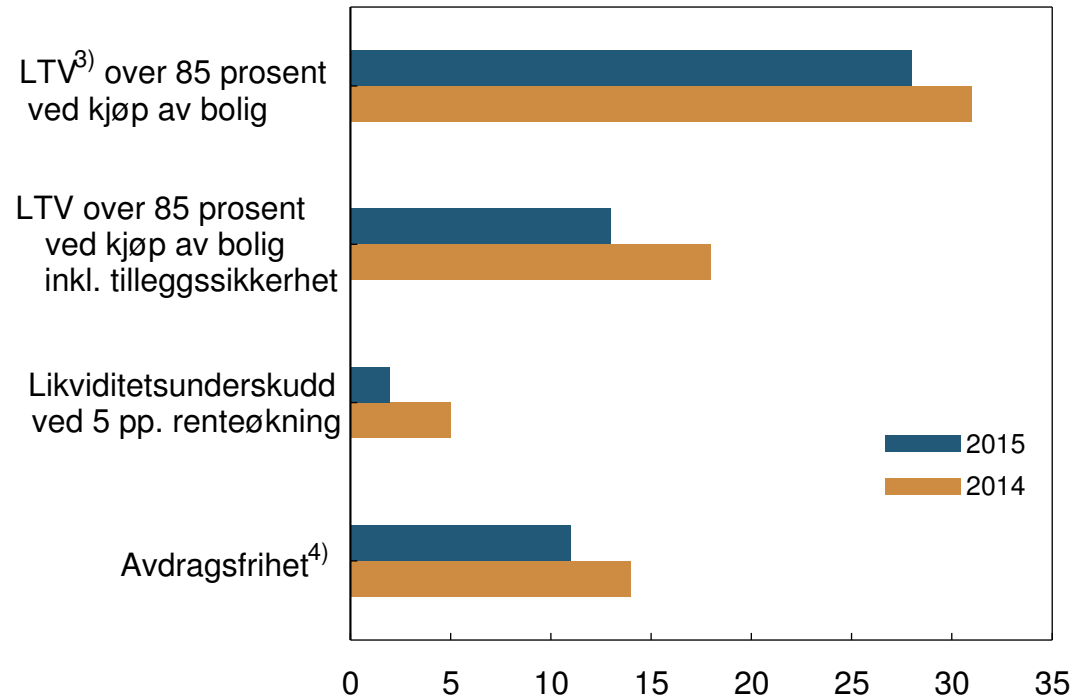
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.6 Andel husholdninger med gjeldsbelastning over 500 prosent etter alder på hovedinntektstaker. Gjeld over disponibel inntekt. Prosent

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.7 Andel innvilgede nedbetalingslån med belåningsgrad over 85 prosent, likviditetsunderskudd¹⁾ og avdragsfrihet.²⁾ Prosent

1) Lån hvor kunden ikke har tilstrekkelig inntekt til å betjene gjeld og til å dekke normale livsoppholdsutgifter

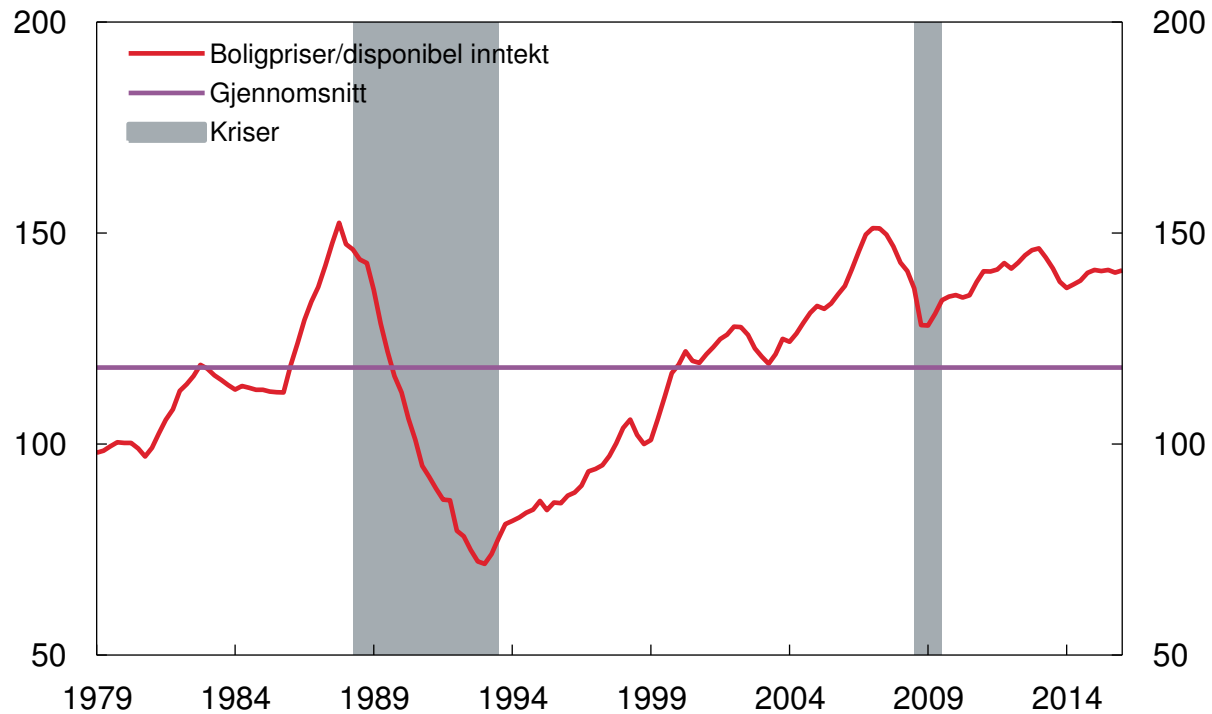
2) Tallene er hentet fra Finanstilsynets boliglånsundersøkelse, som inkluderer om lag 8000 nye nedbetalingslån og rammekreditter med pant i bolig innvilget mellom 1. august og 30. september

3) Loan to value (belåningsgrad)

4) Gjelder alle lån. I forskriften gjelder avdragskravet for lån med belåningsgrad over 70 prosent

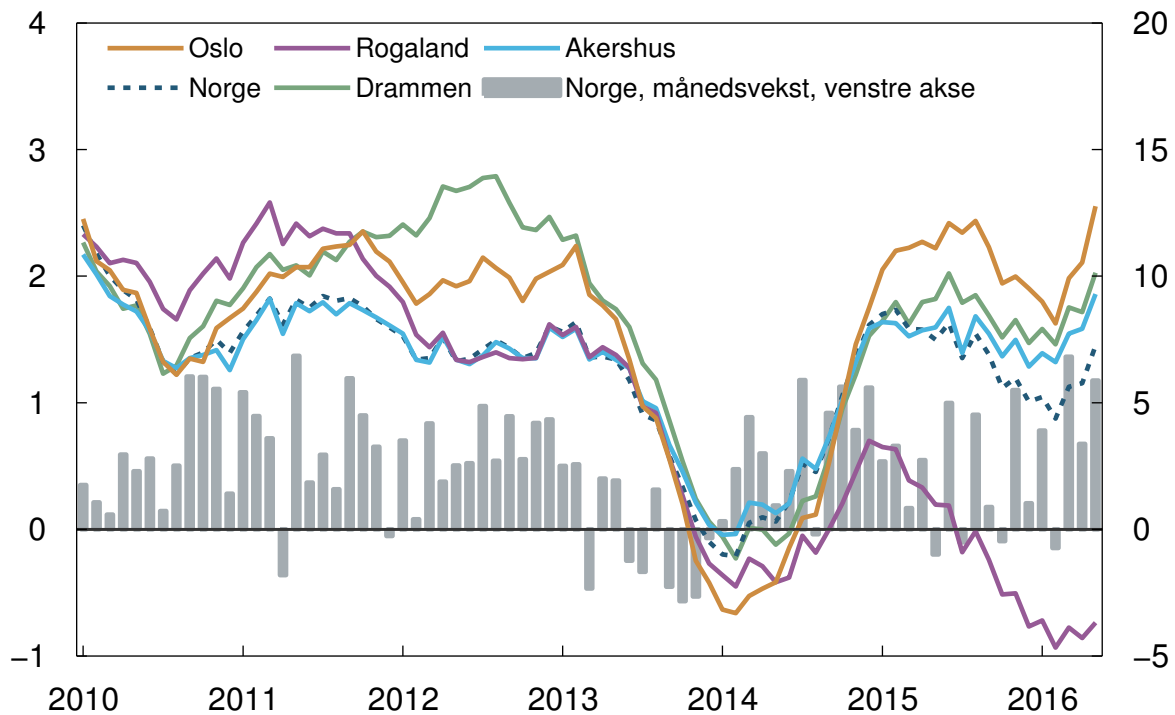
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.8 Boligpriser i forhold til disponibel inntekt.
Indeks. 4. kv. 1998 = 100. 1. kv. 1979 – 1. kv. 2016

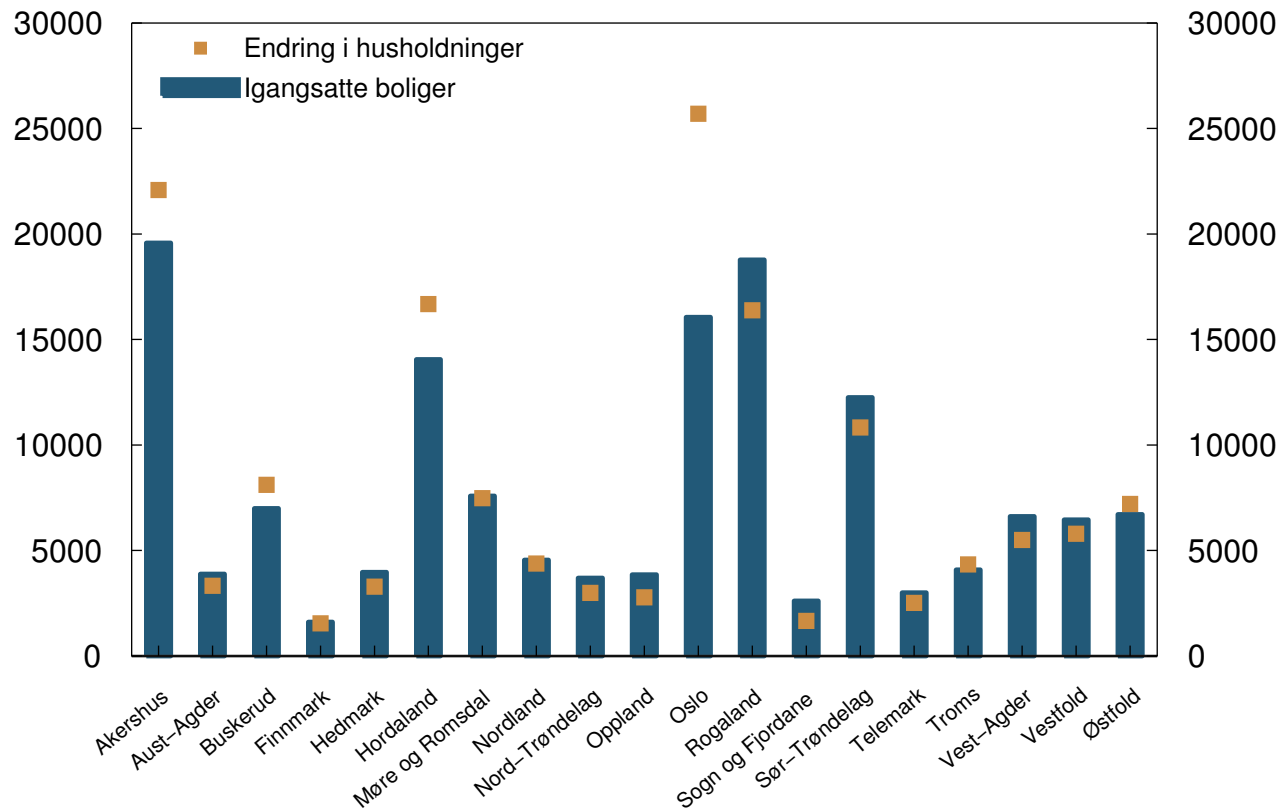
Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF) og Norges Bank

Figur 3.9 Boligpriser. Tolvmånedersvekst og sesongjustert månedsvekst. Prosent. Januar 2010 – mai 2016

Kilder: Eiendom Norge, Finn.no og Eiendomsverdi

Figur 3.10 Antall igangsatte boliger¹⁾ og endring i antall husholdninger²⁾ per fylke fra starten av 2011 til utgangen av 2015

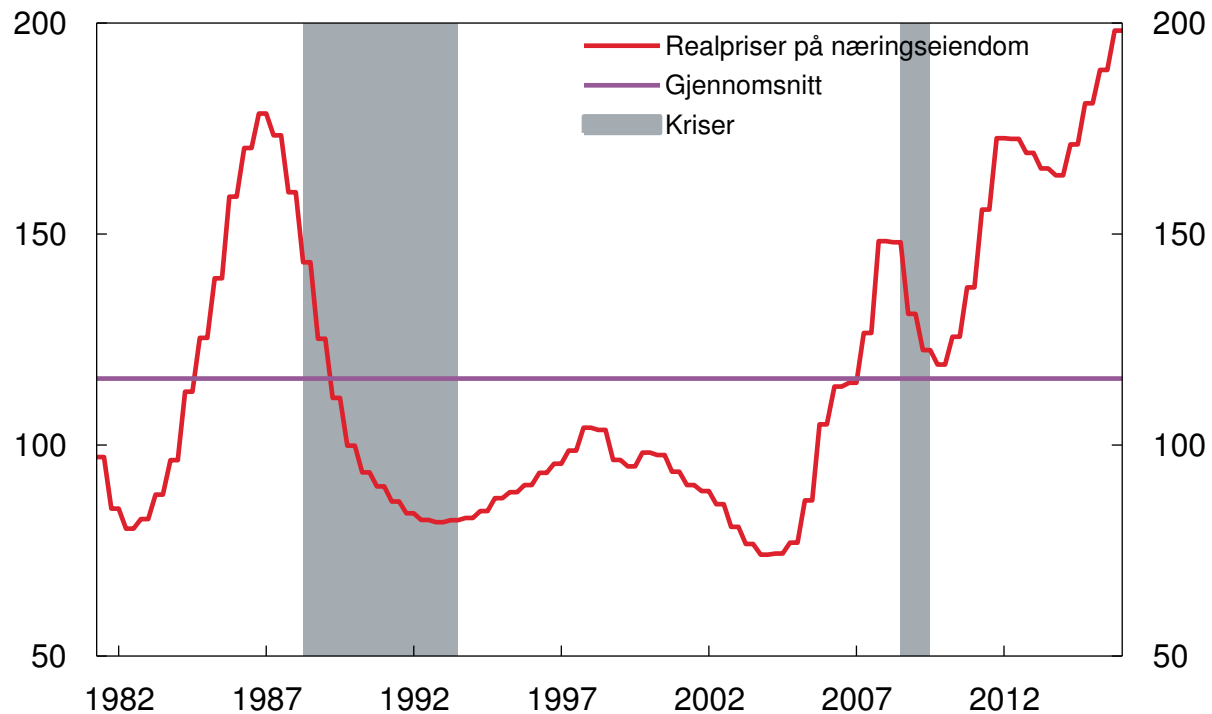
1) Tallene viser igangsetningstillatelser registrert i kommunene per fylke. Statistikken inkluderer ikke ombygginger av eksisterende bygg

2) Anslag for antall husholdninger per 31.12. 2015. Seriene er bruddjustert for omleggingen av statistikken i 2013

Kilde: Statistisk sentralbyrå

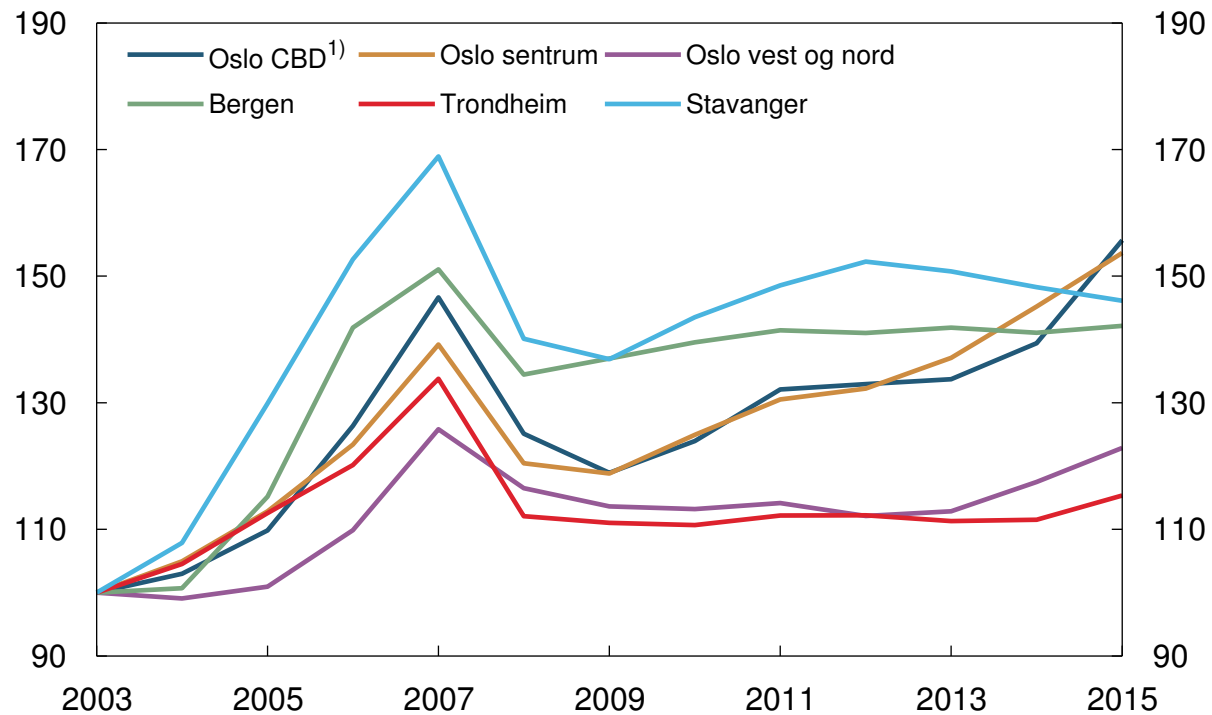
Figur 3.11 Realpriser på næringseiendom.¹⁾
Indeks. 1998 = 100. 2. kv. 1981 – 1. kv. 2016

1) Beregnede salgspriser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge

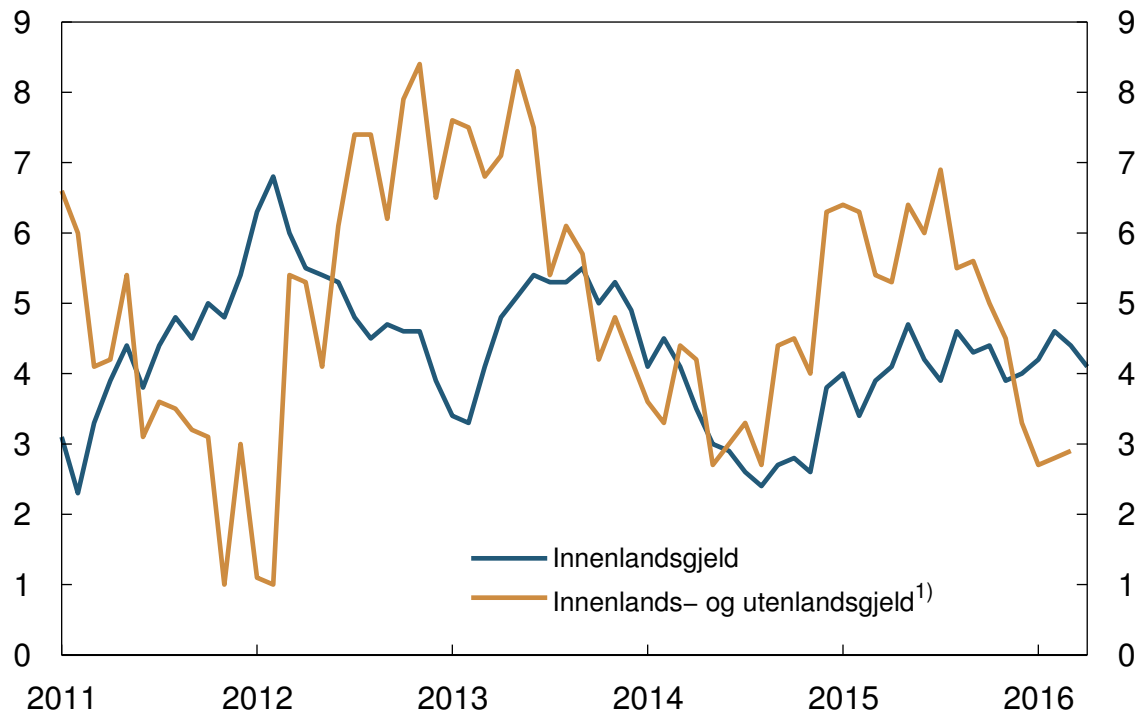
Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.12 Verdi på kontoreiendom. Utvalgte byer.
Indeks. 2003 = 100. 2003 – 2015

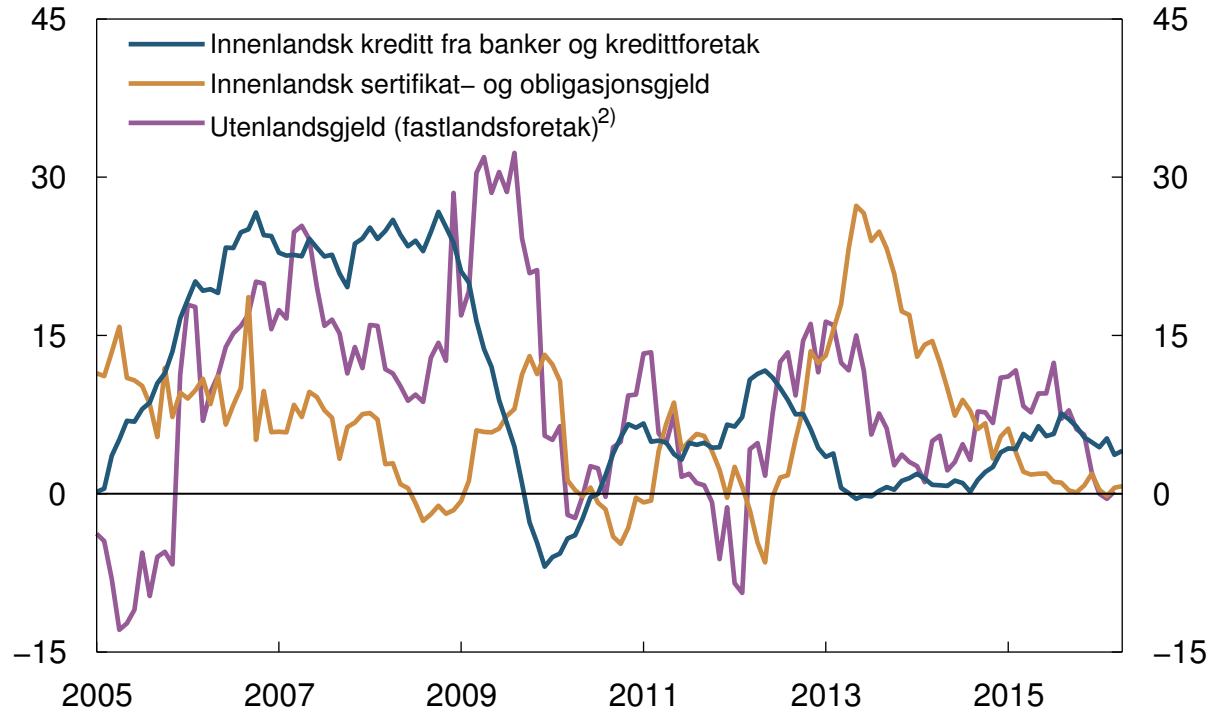
1) CBD står for "Central Business District"
Kilde: Investment Property Databank (IPD)

Figur 3.13 Samlet kreditt til ikke-finansielle foretak. Transaksjoner.
Fastlands-Norge. Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2011 – april 2016

1) Til og med mars 2016
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.14 Kreditt fra utvalgte finansieringskilder til norske ikke-finansielle foretak. Tolvmåndersvekst.¹⁾ Prosent. Januar 2005 – april 2016

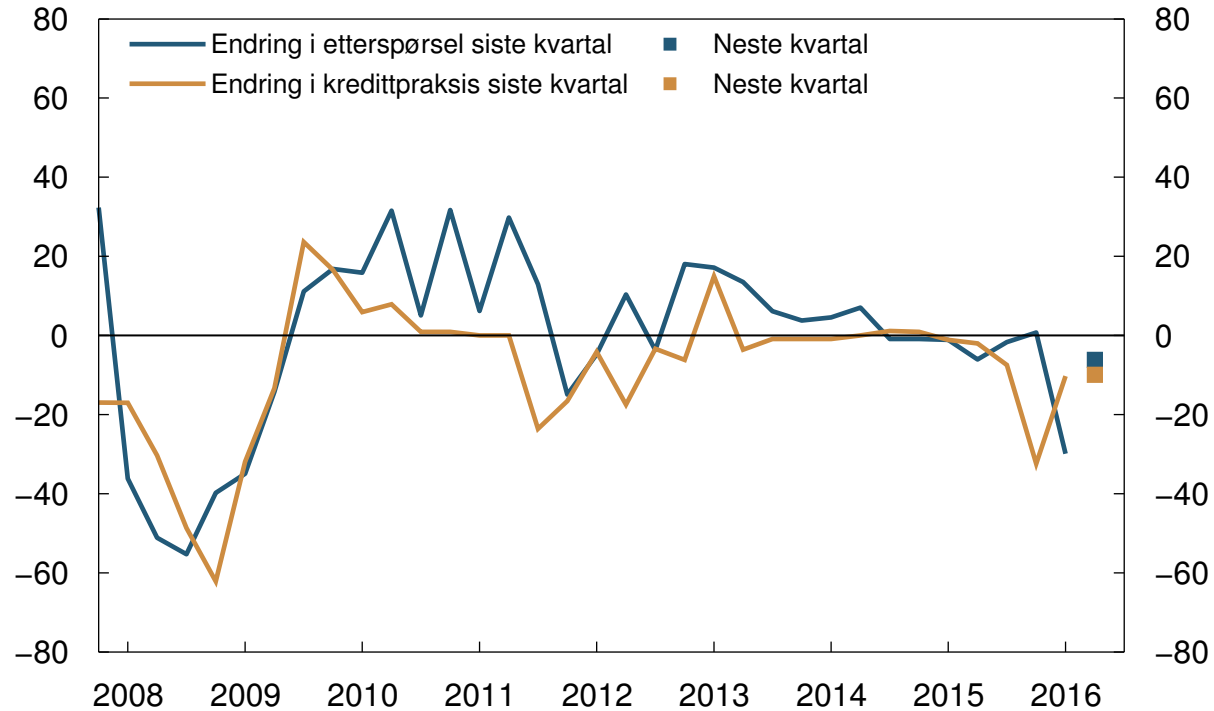

1) Beregnet basert på beholdning

2) Vekst basert på transaksjoner. Tall til og med mars 2016

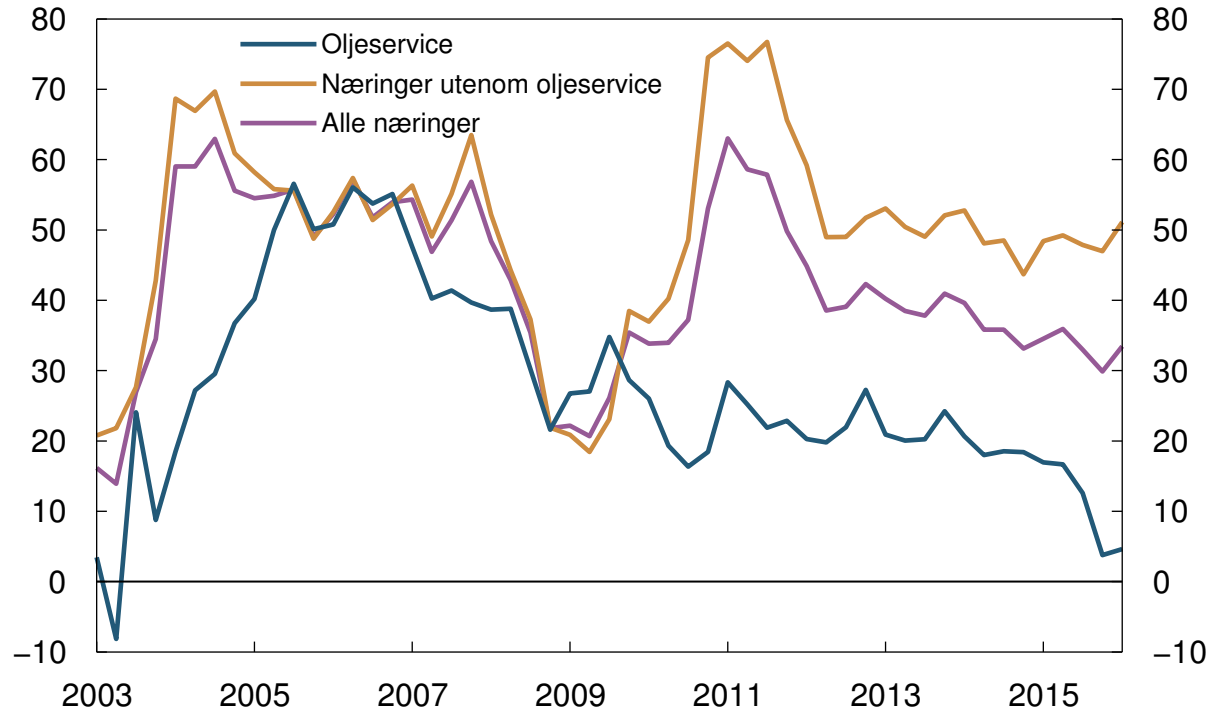
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.15 Endring i etterspørsel etter lån og bankenes kredittpraksis siste kvartal og forventet endring neste kvartal.¹⁾ Foretak. 4. kv. 2007 – 1. kv. 2016

1) Negative tall innebærer lavere etterspørsel eller strammere kredittpraksis
Kilder: Norges Banks utlånsundersøkelse

Figur 3.16 Gjeldsbetjeningsevne¹⁾ i børsnoterte foretak²⁾.
Prosent. 1. kv. 2003 – 1. kv. 2016

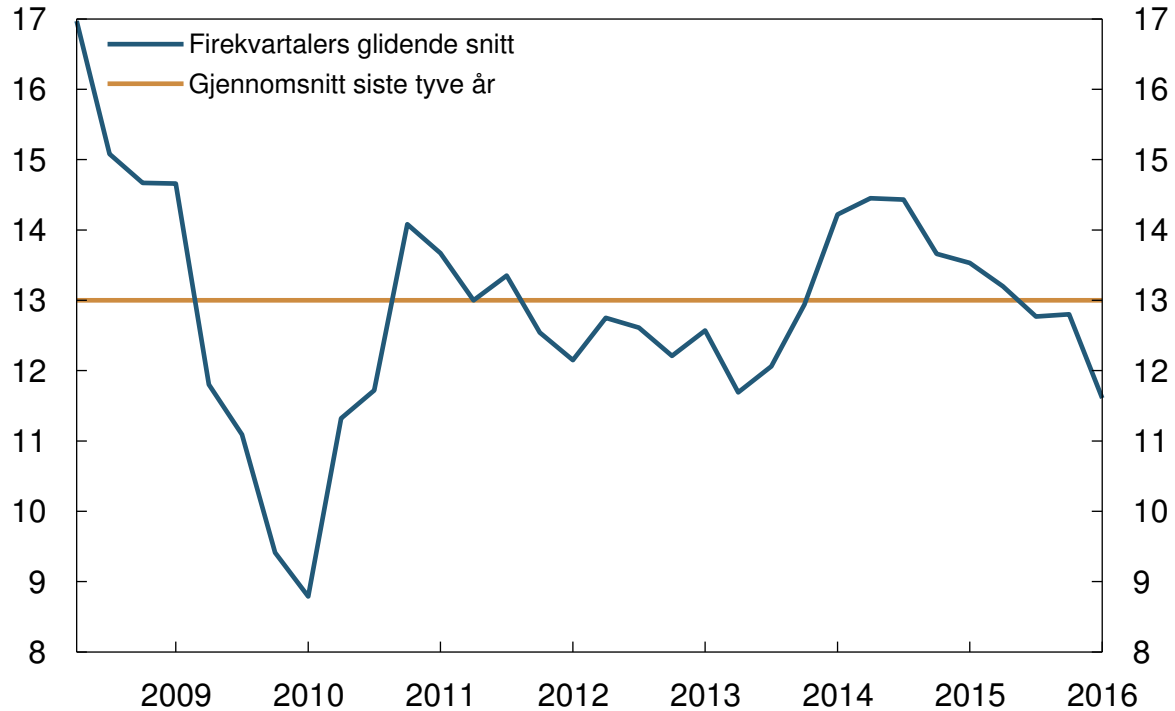

1) Resultat før skatt pluss driftsmessige av- og nedskrivninger siste fire kvartaler i prosent av netto rentebærenede gjeld

2) Norskregistrerte ikke-finansielle foretak på Oslo Børs, ekskludert foretak innen utvinning av olje og gass. Norsk Hydro er ekskludert t.o.m. 3. kv. 2007

Kilder: Bloomberg og Norges Bank

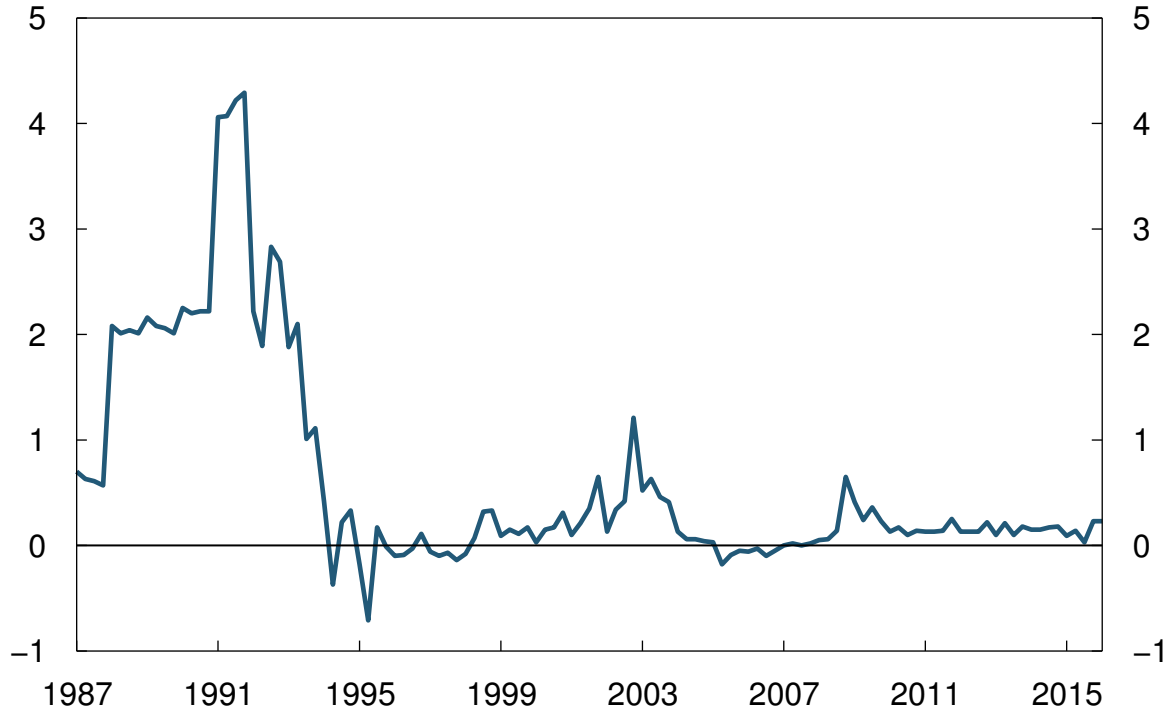
Figur 3.17 Egenkapitalavkastning i norske banker.¹⁾
Prosent. 2. kv. 2008 – 1. kv. 2016

1) Vektet snitt for syv store banker i Norge: DNB Bank, Nordea Bank Norge, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 SMN, Sparebanken Sør og SpareBank 1 Nord-Norge (ekskludert Sparebanken Sør fram til og med desember 2013)

Kilder: Bankkonsernenes års- og kvartalsrapporter og Norges Bank

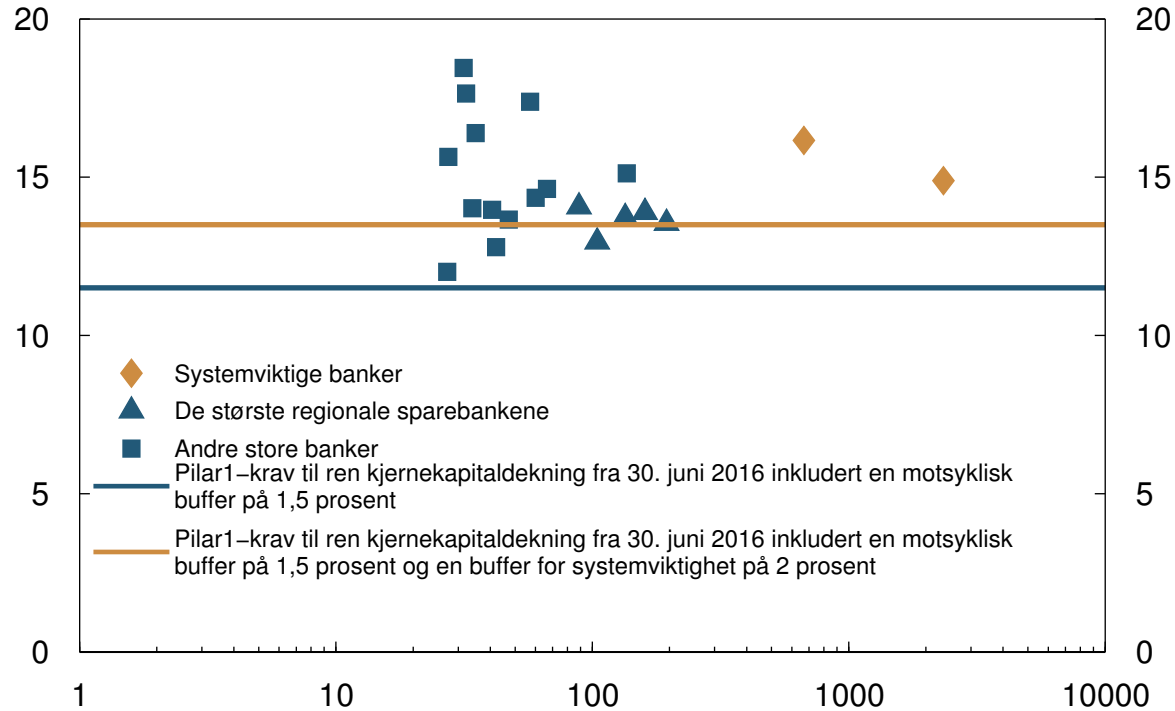
Figur 3.18 Bankenes¹⁾ utlånstap i prosent av brutto utlån til kunder.
Annualisert. 1. kv. 1987 – 1. kv. 2016

1) Alle banker og kredittforetak i Norge
Kilde: Norges Bank

Figur 3.19 Bankkonsernernes¹⁾ rene kjernekapitaldekning²⁾.
 Prosent. Forvaltningskapital.³⁾ Milliarder kroner. Per 1. kv. 2016

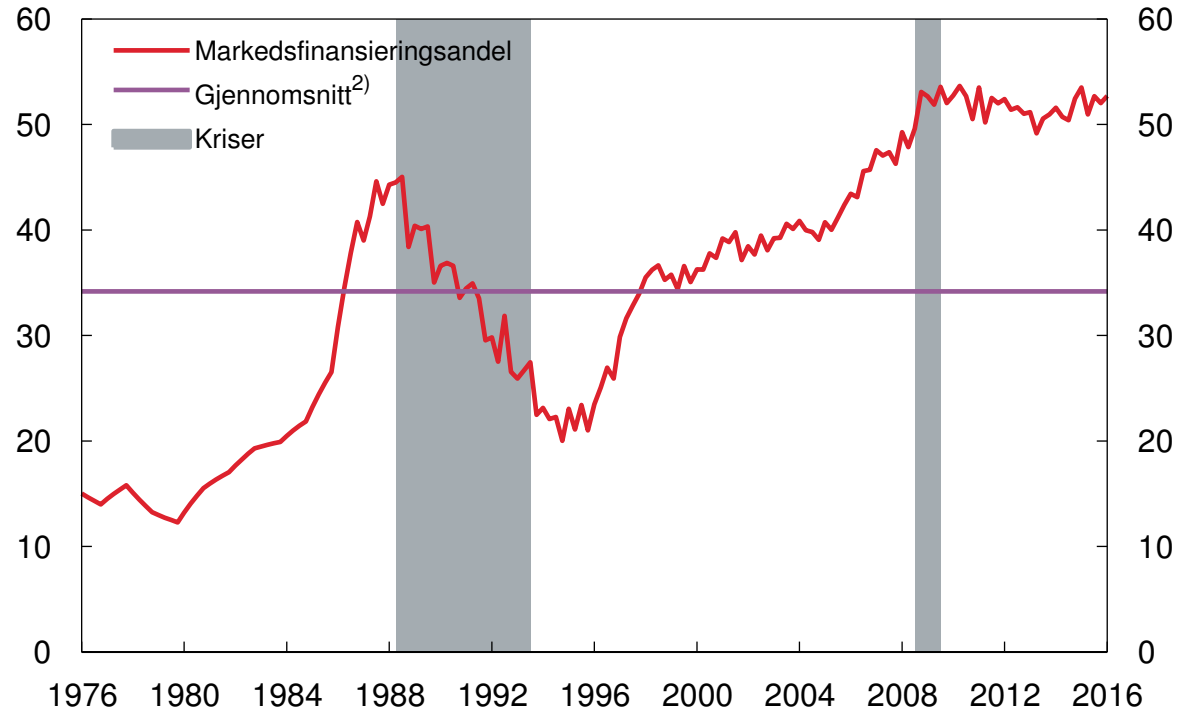
1) Bankkonsern med forvaltningskapital over 25 milliarder kroner med unntak av filialer av utenlandske banker i Norge

2) Inkludert hele resultatet hittil i år

3) Logaritimisk skala

Kilder: Bankkonsernernes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 3.20 Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel.
Prosent. 1. kv. 1976 – 1. kv. 2016

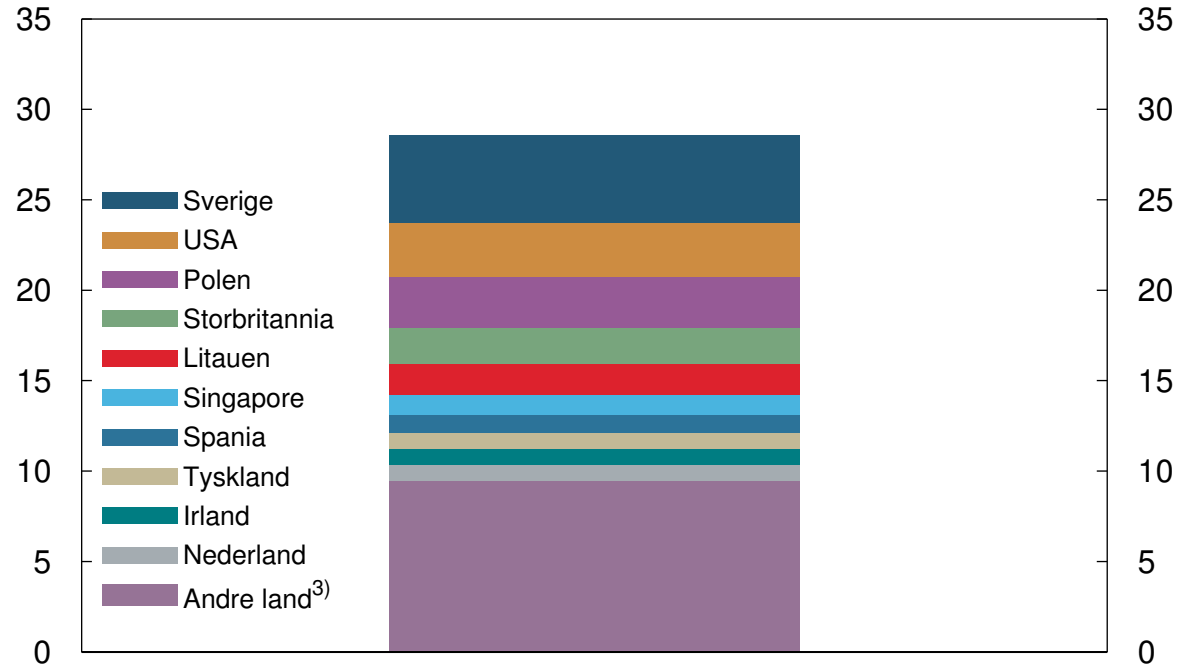

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker

2) Berget basert på data fra 4. kv. 1975

Kilde: Norges Bank

Figur 3.21 Norske bankers¹⁾ utenlandseksposering²⁾.
Prosent. Per 30. september 2015

1) Tallene gjelder kun for IRB-bankene

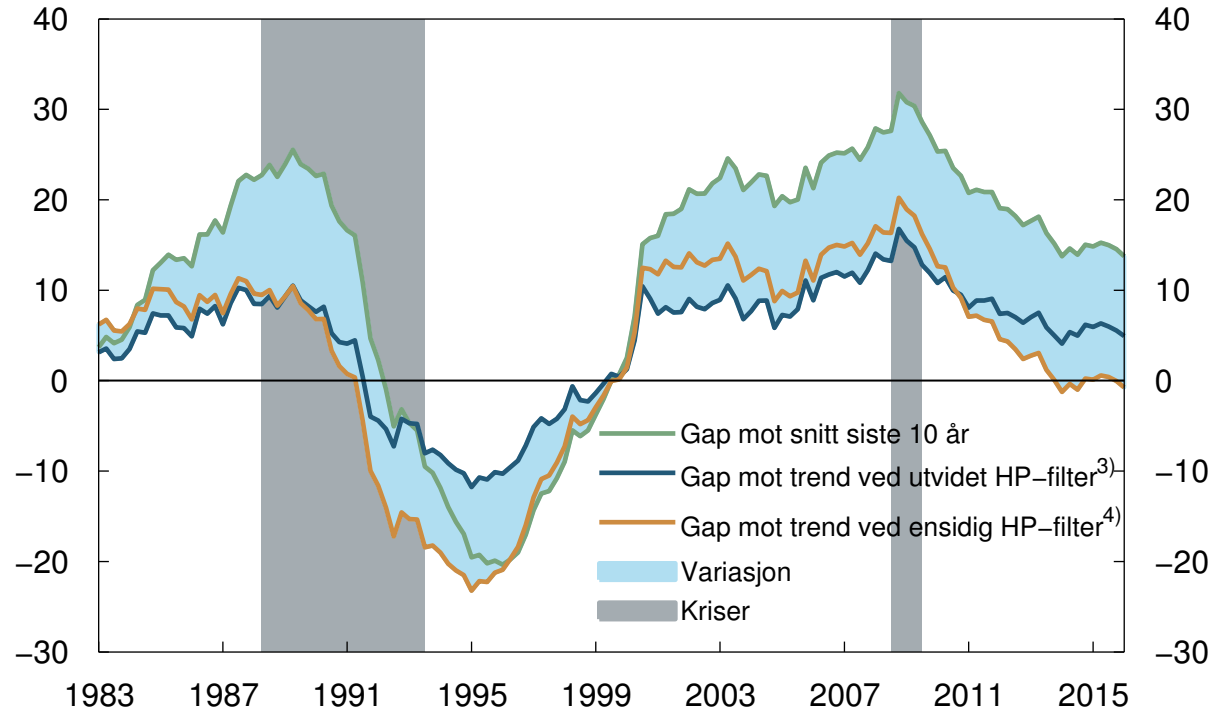
2) Andel av totalt beregningsgrunnlag for kredittrisiko

3) Land hvor beregningsgrunnlaget er mindre enn 0,9 prosent

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.22a Kredittgap. Samlet kreditt¹⁾ for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosentenheter.

1. kv. 1983 – 1. kv. 2016

1) Summen av K2 husholdninger og K3 ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge (alle ikke-finansielle foretak før 1995). K3 ikke-finansielle foretak inneholder K2 ikke-finansielle foretak og utenlandsgjeld i Fastlands-Norge

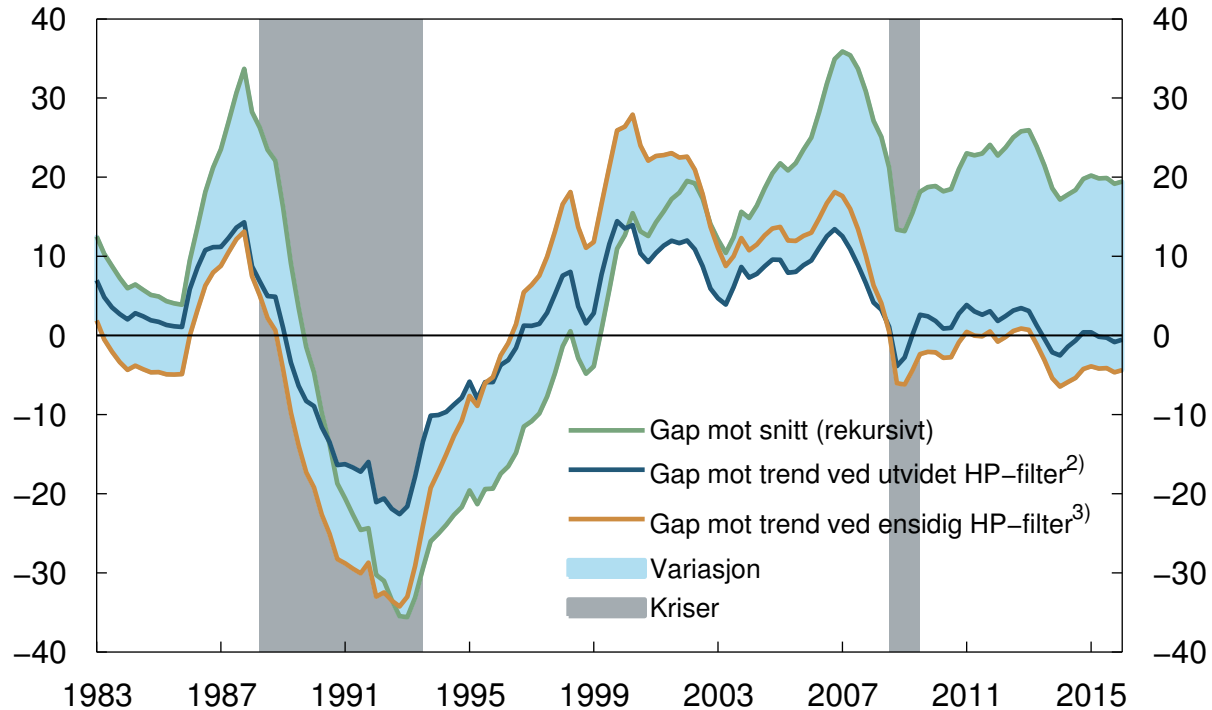
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1975

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

Figur 3.22b Boligprisgap. Boligpriser i forhold til disponibel inntekt som avvik fra beregnede trender.¹⁾ Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2016

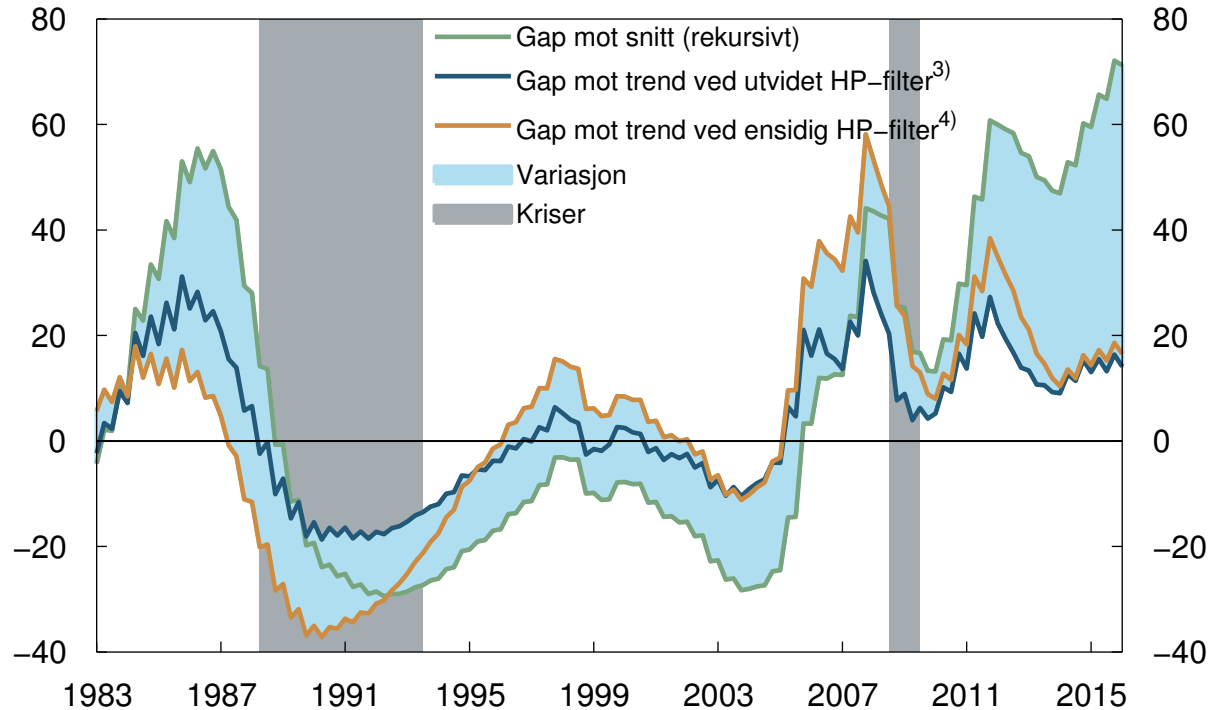
1) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1978

2) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Eiendom Norge, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Finn.no, Eiendomsverdi og Norges Bank

Figur 3.22c Næringseiendomsprisgap. Realpriser på næringseiendom¹⁾ som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2016

1) Beregnede salgspriiser på kontorlokaler av høy standard, sentralt i Oslo deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge

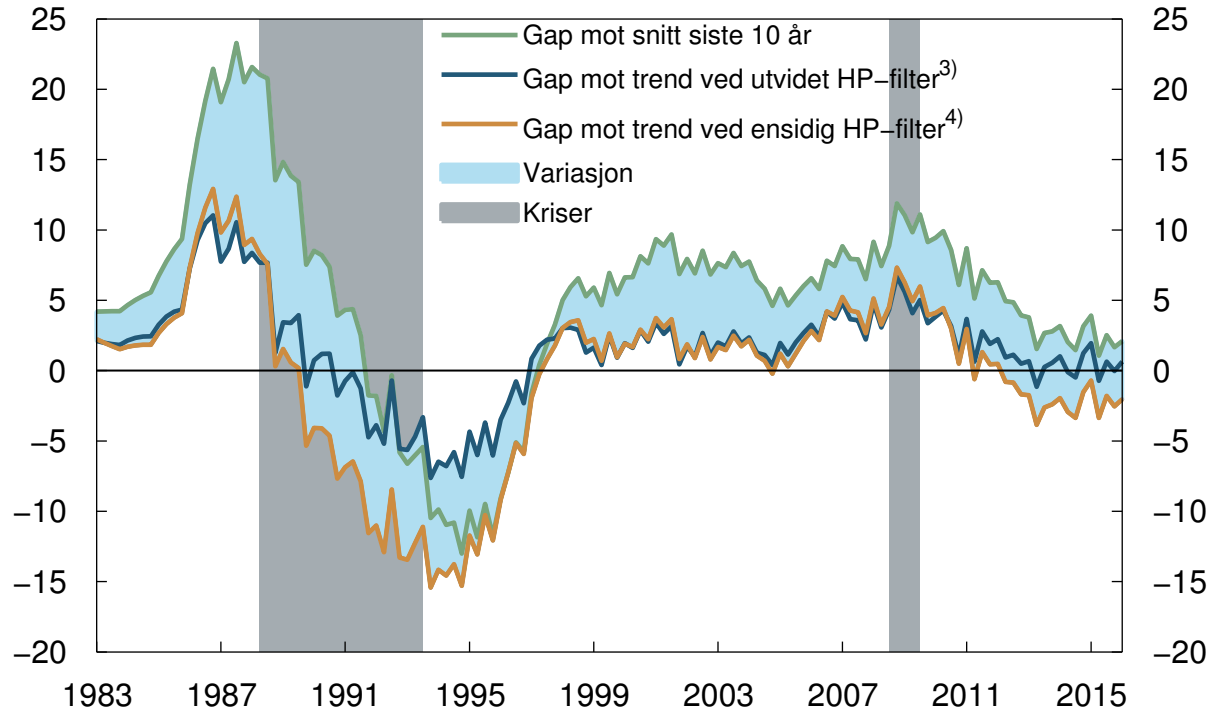
2) Trendene er beregnet basert på data fra 2. kv. 1981

3) Ensidig Hodrick Prescott-filte beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

4) Ensidig Hodrick Prescott-filte. Lambda = 400 000

Kilder: Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.22d Markedsfinansieringsgap. Bankenes¹⁾ markedsfinansieringsandel som avvik fra beregnede trender.²⁾ Prosentenheter. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2016

1) Alle banker og OMF-kredittforetak i Norge med unntak av filialer og datterbanker av utenlandske banker

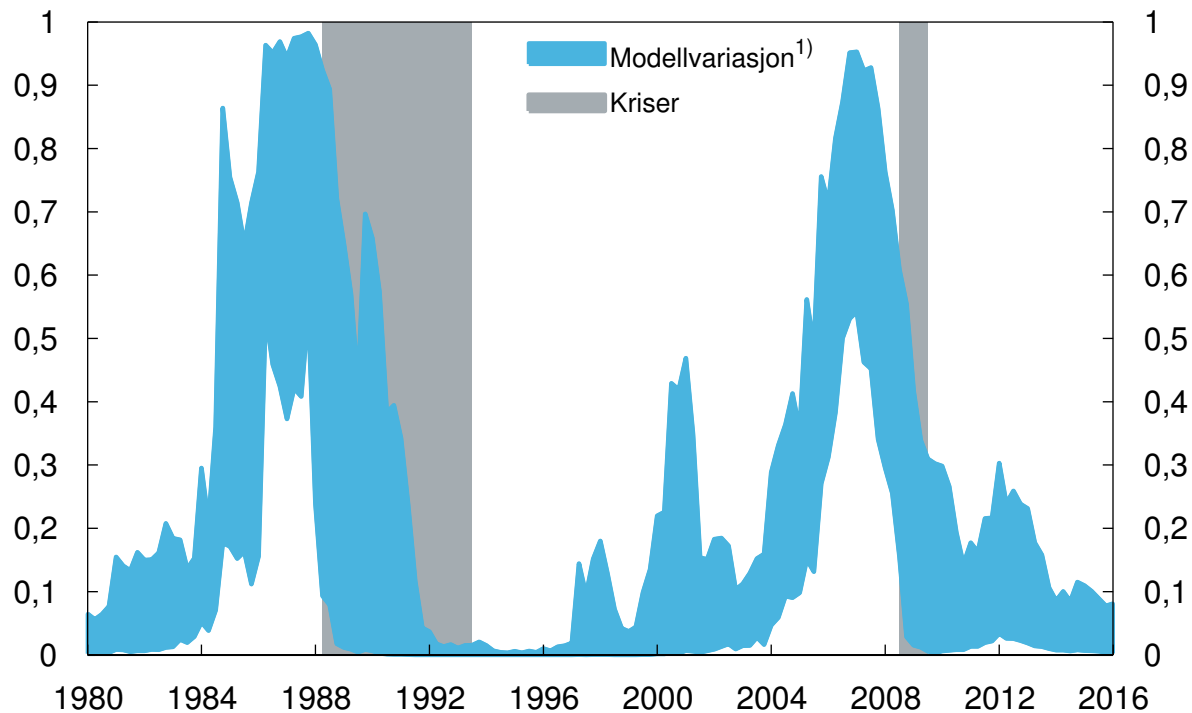
2) Trendene er beregnet basert på data fra 4. kv. 1975

3) Ensidig Hodrick Prescott-filter beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

4) Ensidig Hodrick Prescott-filter. Lambda = 400 000

Kilde: Norges Bank

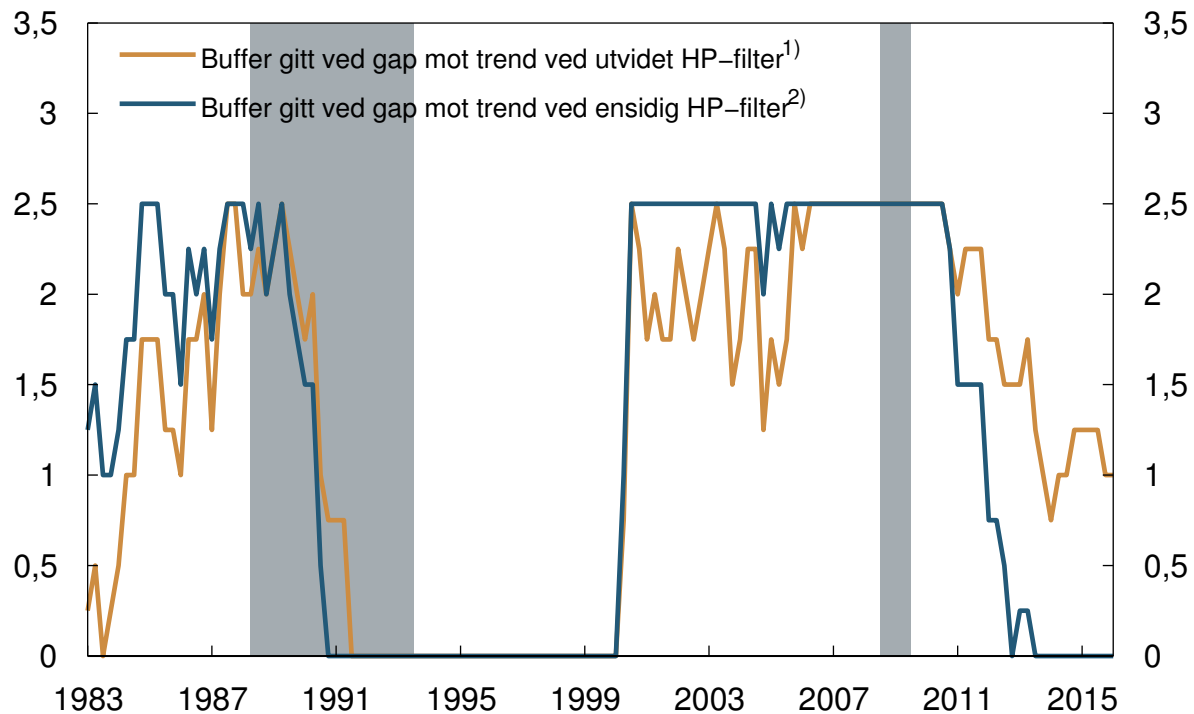
Figur 3.23 Estimerte krisesannsynligheter fra ulike modellspesifikasjoner.
1. kv. 1980 – 1. kv. 2016

1) Modellvariasjon er representert ved høyeste og laveste krisesannsynlighet basert på ulike modellspesifikasjoner og trendberegninger
Kilde: Norges Bank

Figur 3.24 Referanseverdier for den motsykliske kapitalbufferen ved ulike trendberegninger. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2016

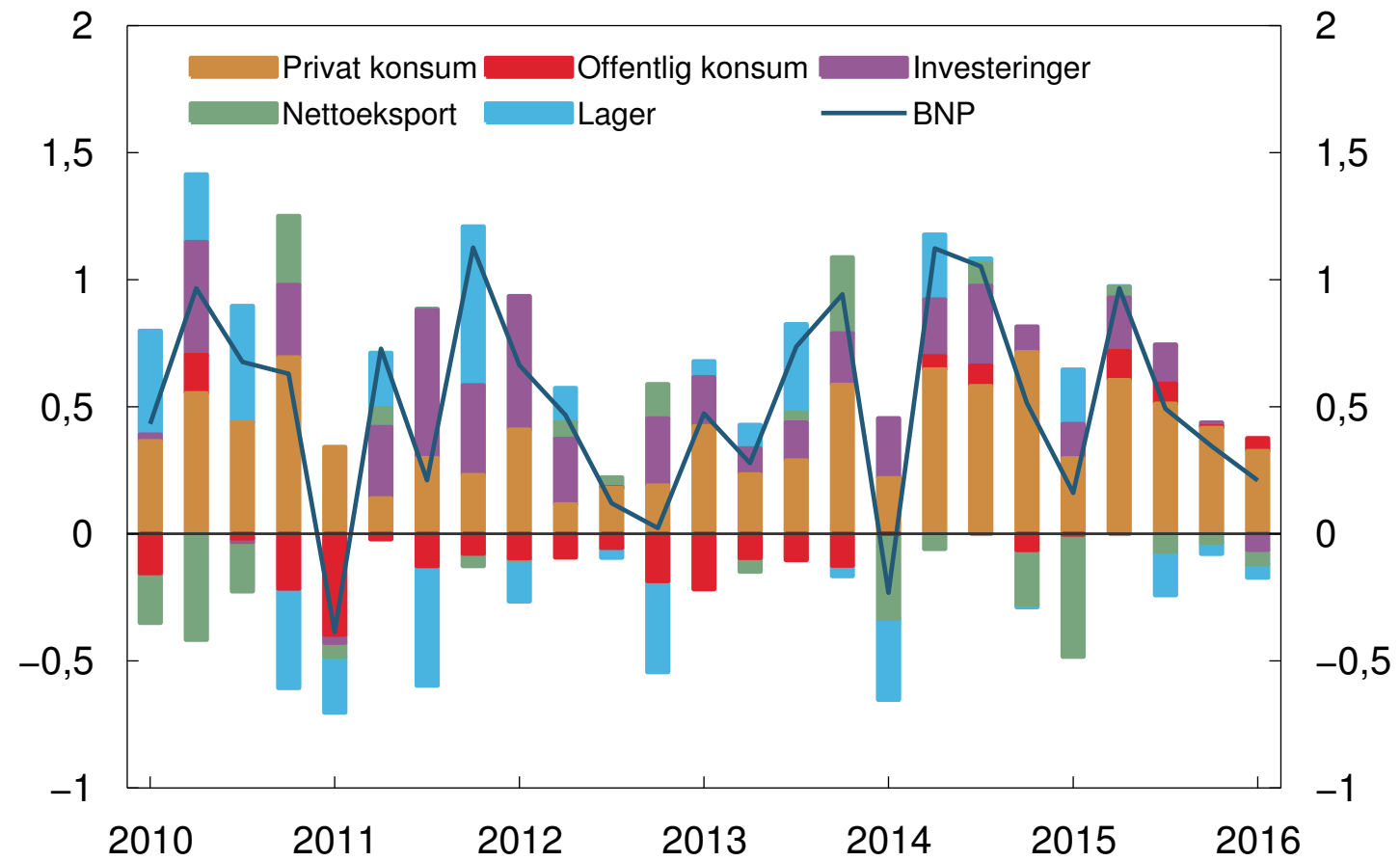

1) Ensidig Hodrick Prescott-filte beregnet på data utvidet med en enkel prognose. Lambda = 400 000

2) Ensidig Hodrick Prescott-filte. Lambda = 400 000

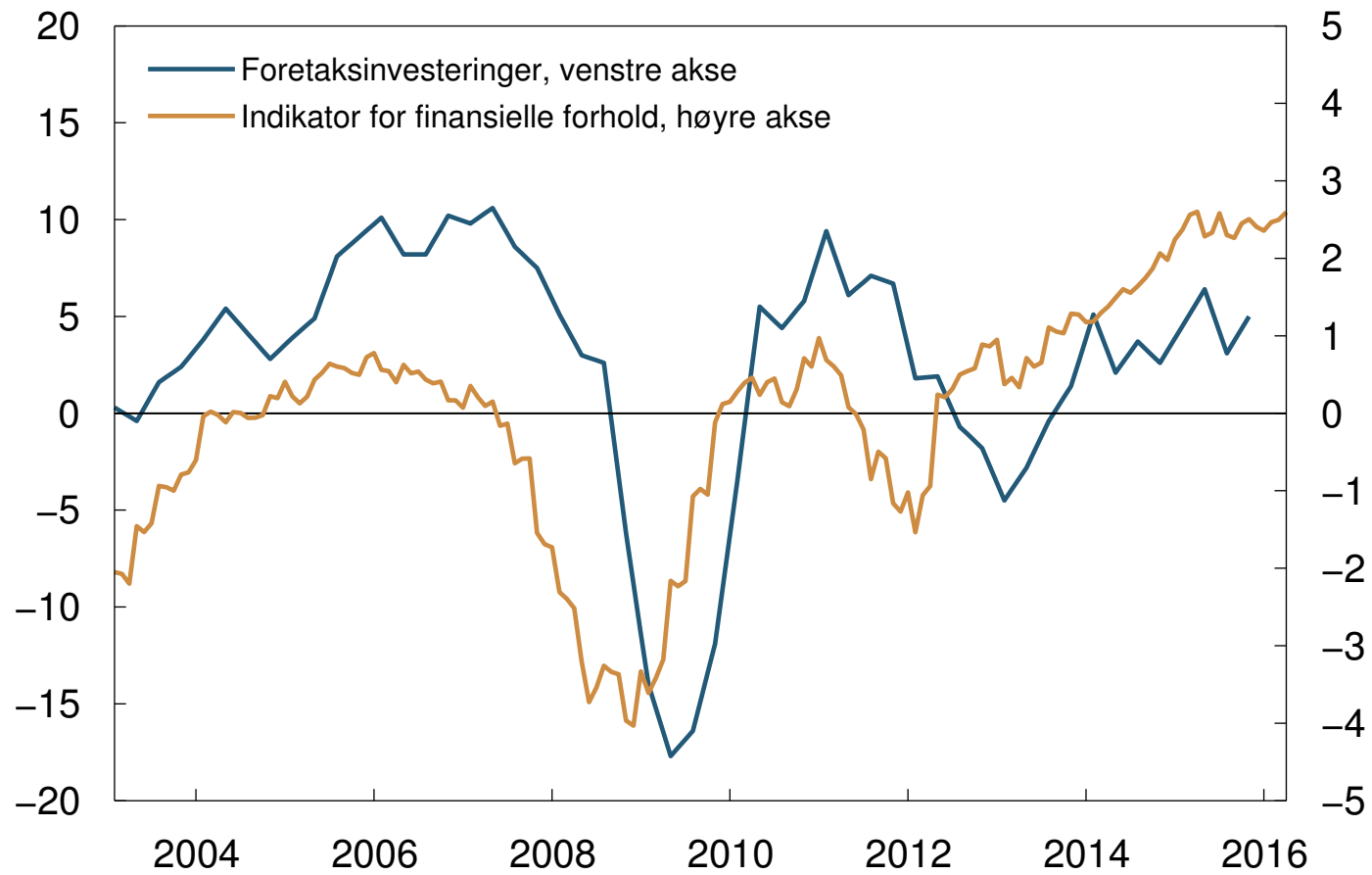
Kilder: Statistisk sentralbyrå, IMF og Norges Bank

Figur 1 Bidrag til BNP-vekst i USA.
Prosentenheter. 1. kv. 2010 – 1. kv. 2016

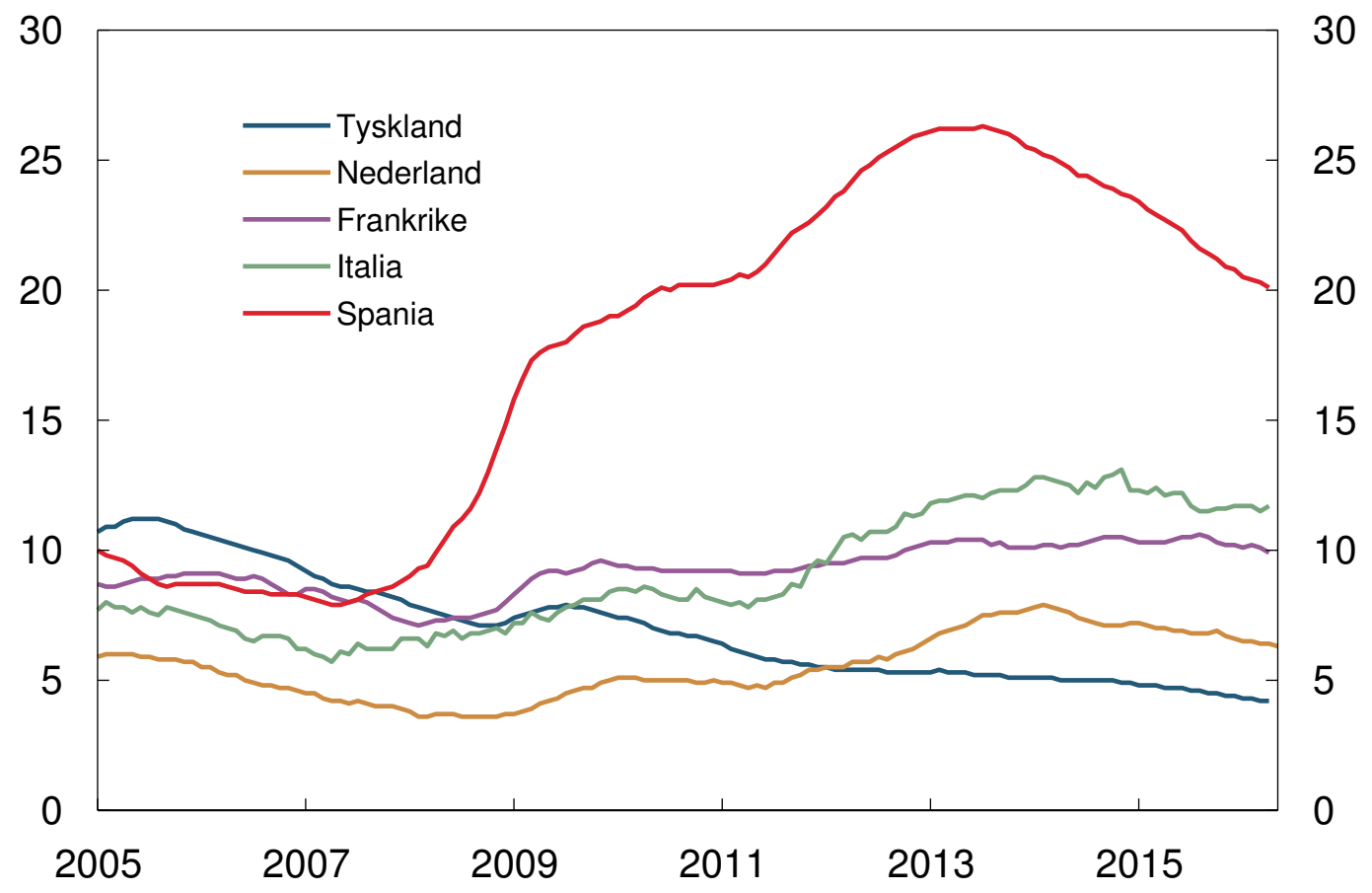
Kilde: Thomson Reuters

Figur 2 Euroområdet. Indikator for finansielle forhold.¹⁾
Investeringer i ikke-finansielle foretak.
Firekvartalersvekst. Prosent. Februar 2003 – april 2016

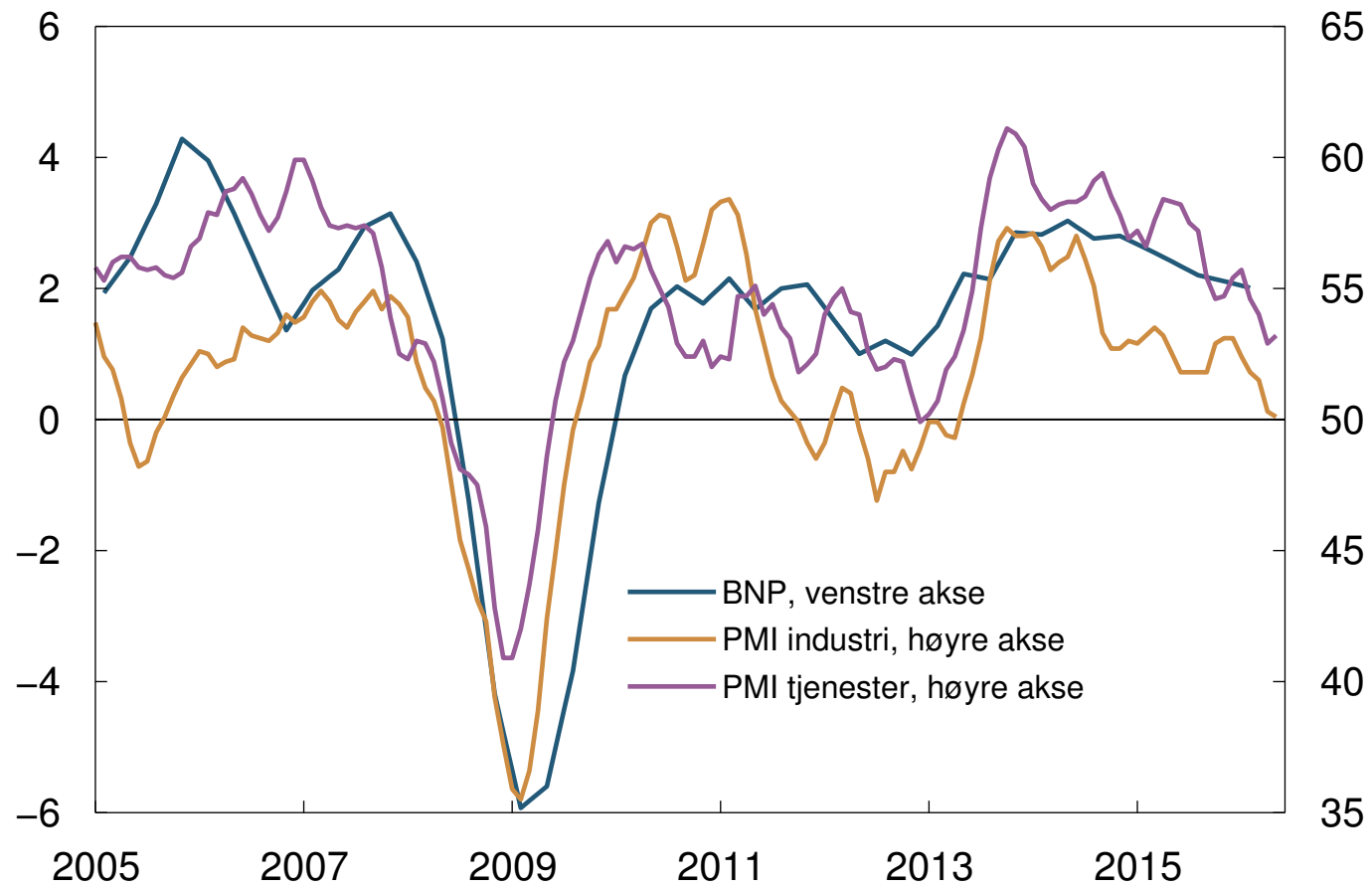
1) Indeks utarbeidet av Norges Bank, basert på ECB Working Paper 1541
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3 Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert.
Prosent. Januar 2005 – mai 2016¹⁾

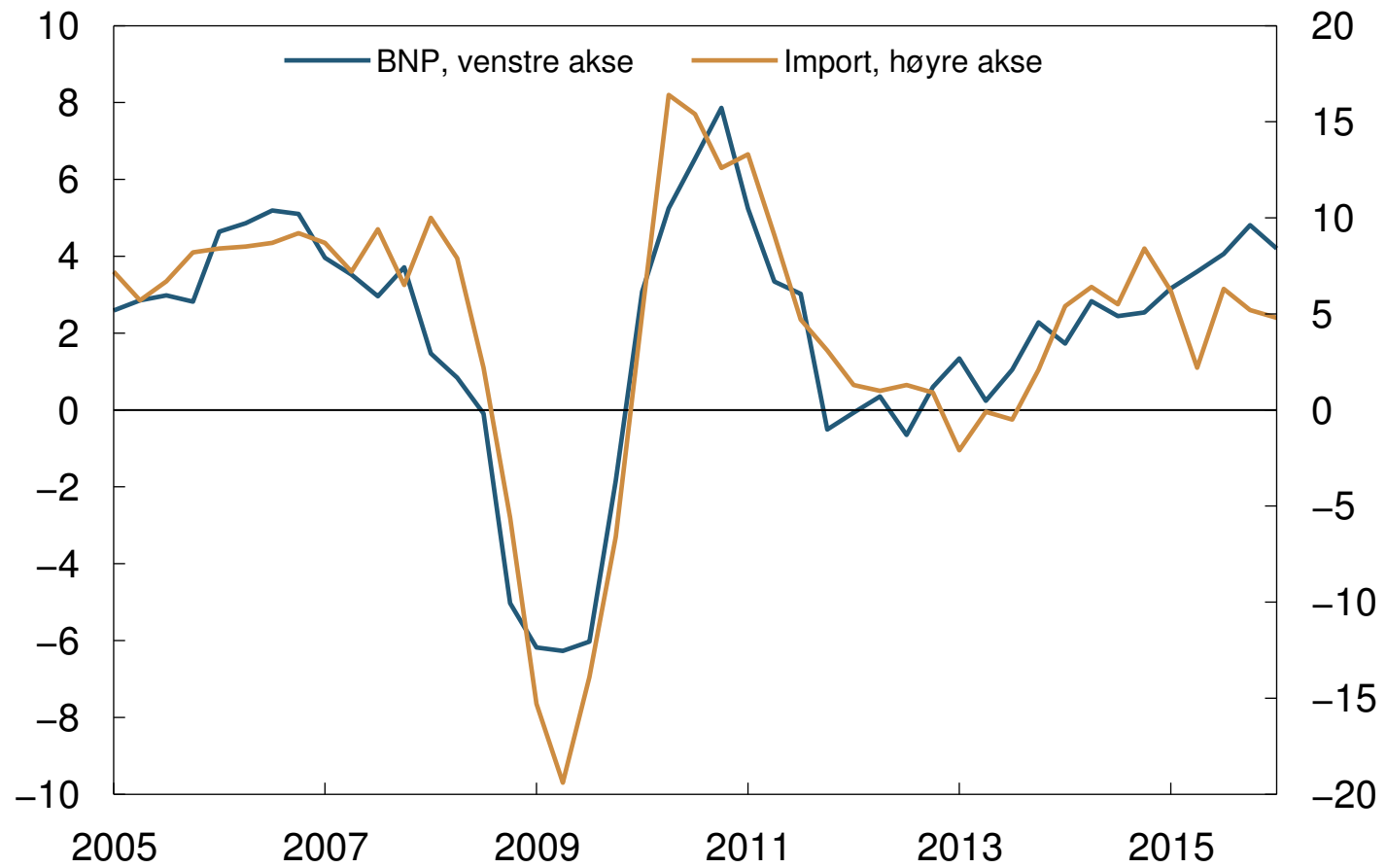
1) For Nederland er siste observasjon mai 2016
Kilde: Thomson Reuters

Figur 4 Storbritannia. BNP. Firekvartalersvekst. Prosent.
PMI for industri og tjenester. Tremåneders glidende gjennomsnitt.
Januar 2005 – juni 2016

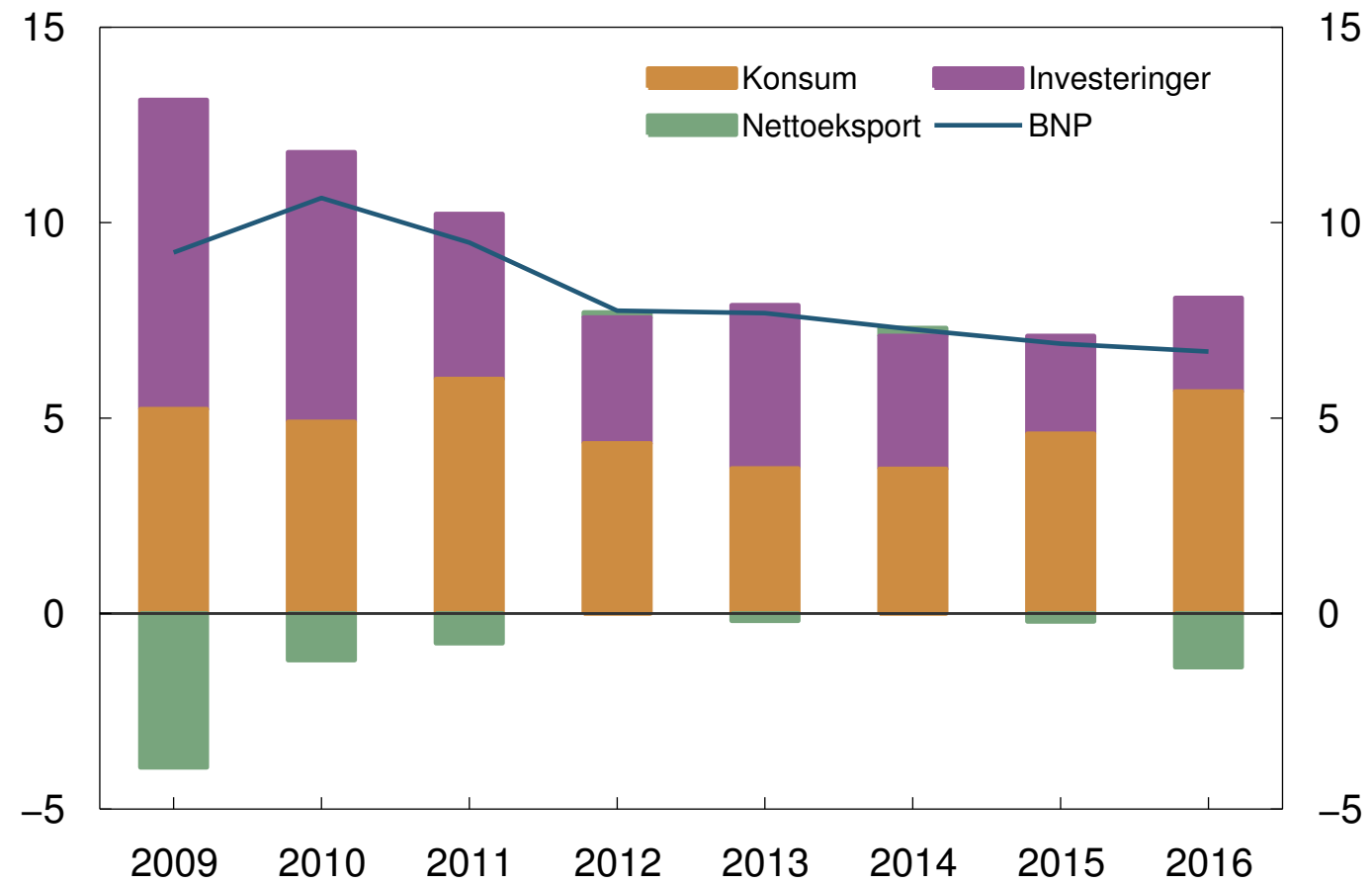
Kilde: Thomson Reuters

Figur 5 BNP og import i Sverige.
Volum. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2005 – 1. kv. 2016

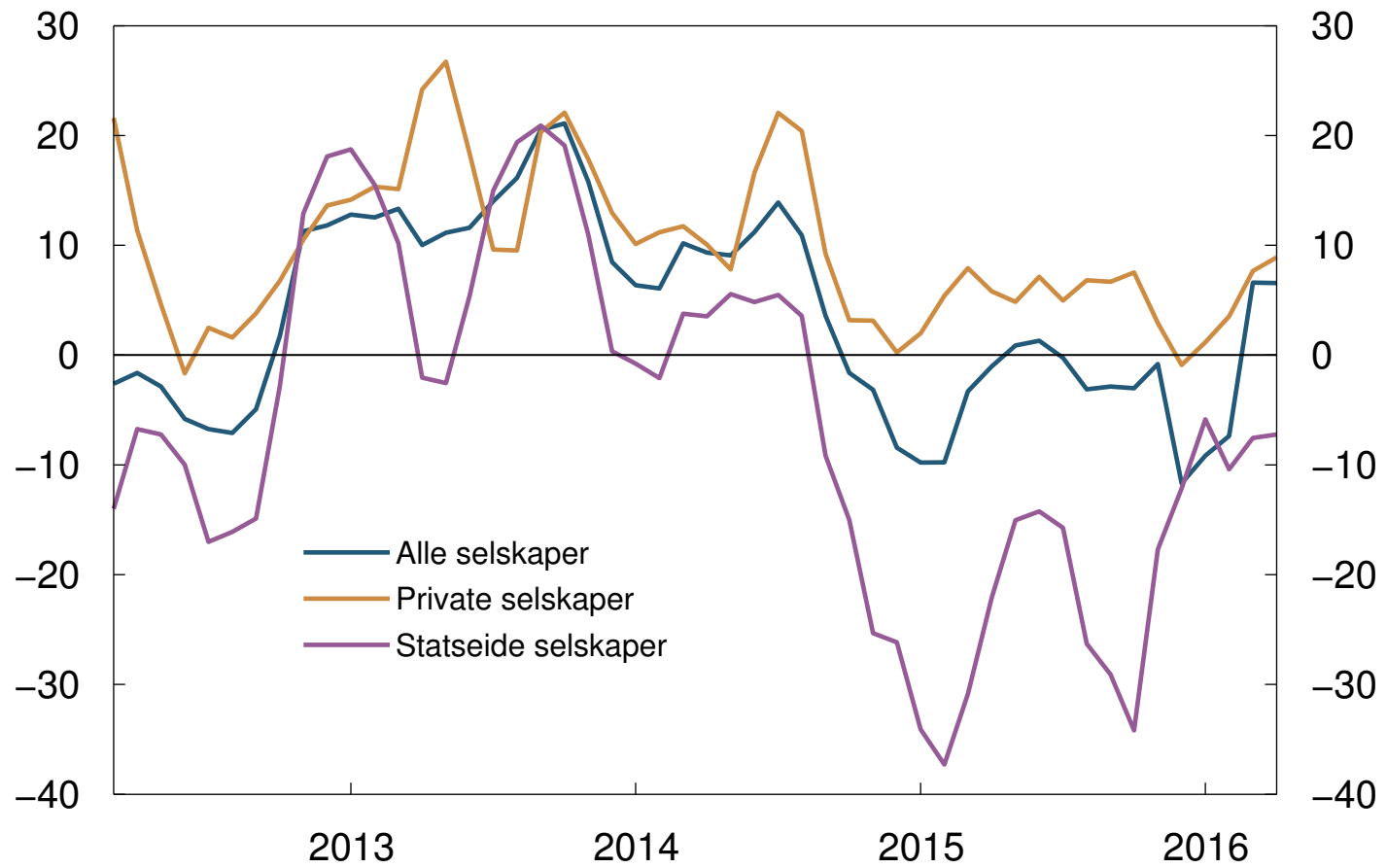
Kilde: Thomson Reuters

Figur 6 Kina. Bidrag til BNP-vekst.
Årsvekst. Prosentenheter. 2009 – 2016¹⁾

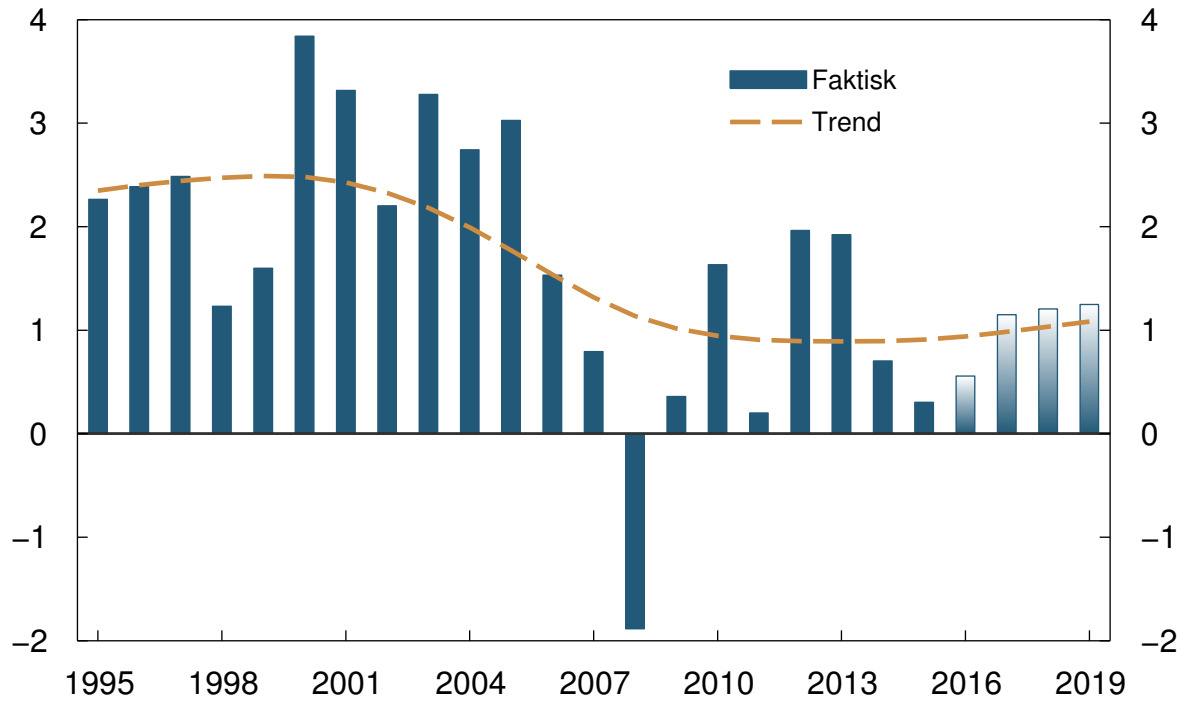
1) For 2016 er firekvartalersvekst i 1. kv 2016 oppgitt.
Kilde: CEIC

Figur 7 Kina. Profitt i industrisektoren.
Tolv måneders vekst. Prosent. Tremåneders glidende gjennomsnitt.
Mars 2012 – april 2016

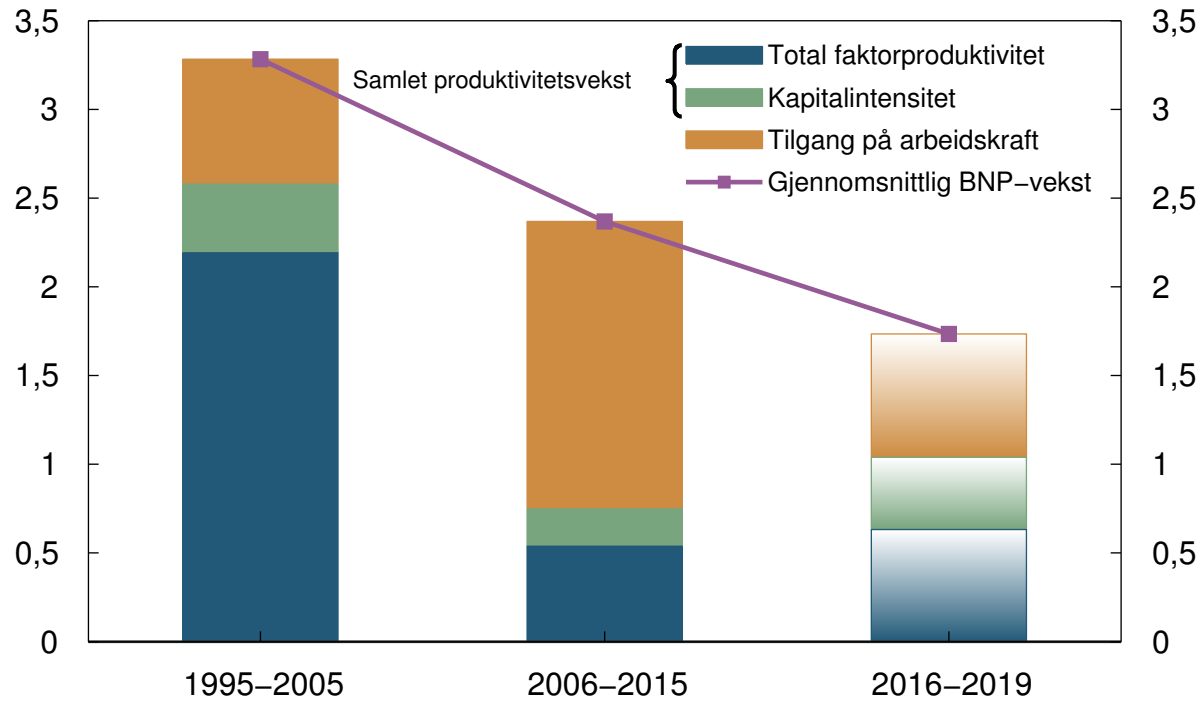

Figur 1 Vekst i BNP for Fastlands-Norge per timeverk. Faktisk og trend.
Prosent. 1995 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

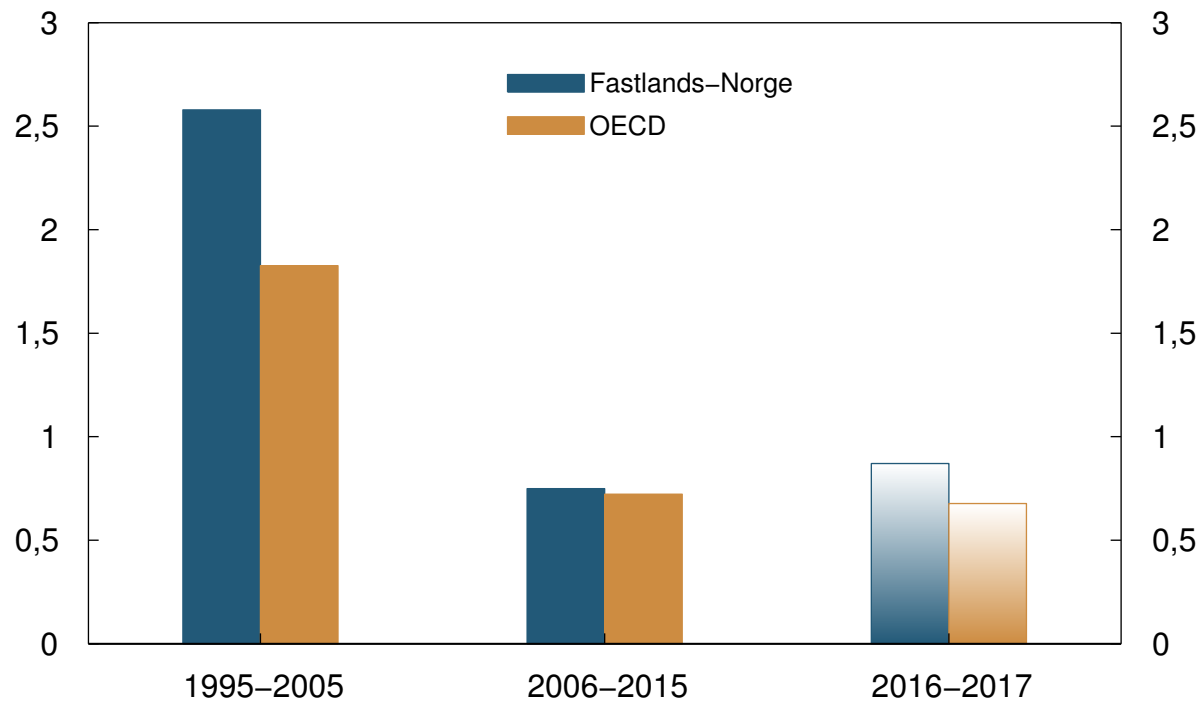
Figur 2 BNP-vekst for Fastlands-Norge. Årlig gjennomsnitt. Bidrag fra tilgang på arbeidskraft, total faktorproduktivitet og kapitalintensitet. Prosent. 1995 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

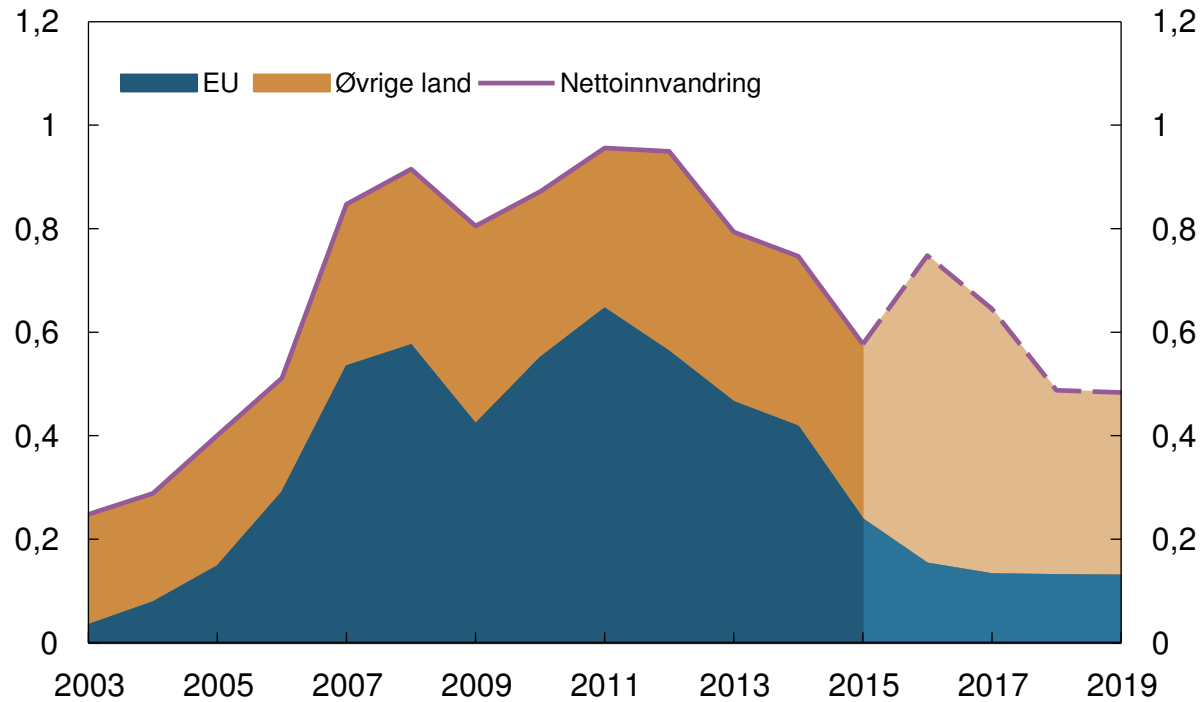
Figur 3 Produktivitetsvekst i OECD og Norge. Prosent. 1995 – 2017¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2017

Kilder: OECD, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

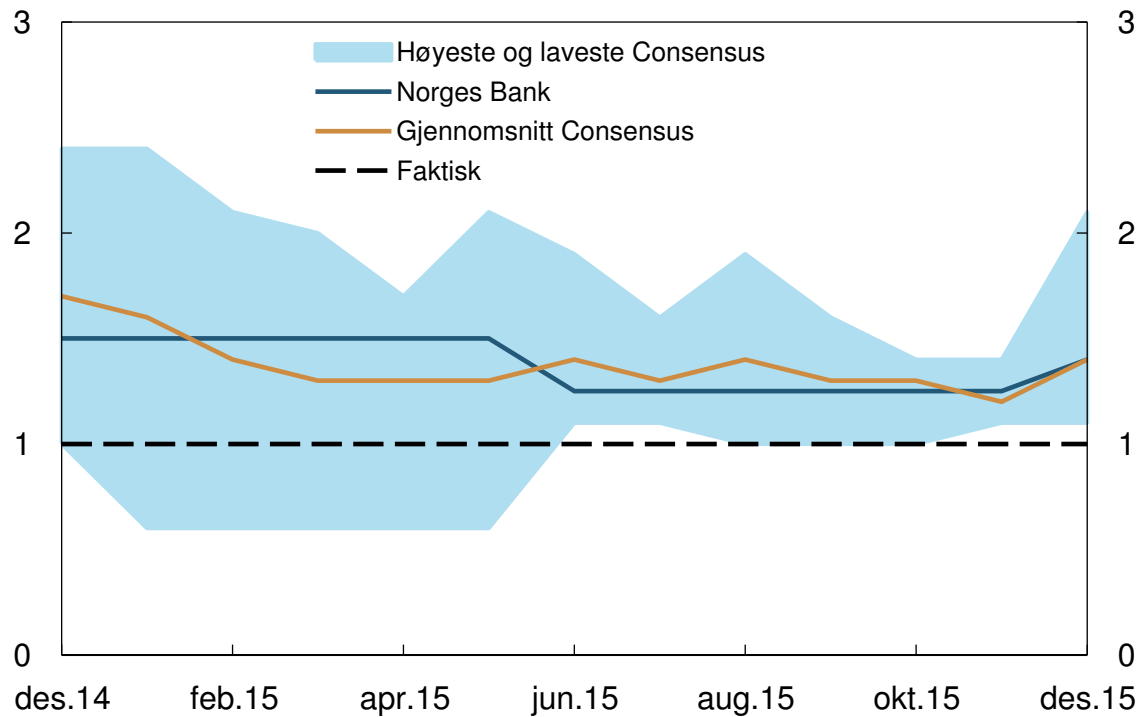
Figur 4 Befolkningsvekst som følge av innvandring. Fordelt etter statsborgerskap. Prosent. 2003 – 2019¹⁾

1) Anslag for 2016 – 2019

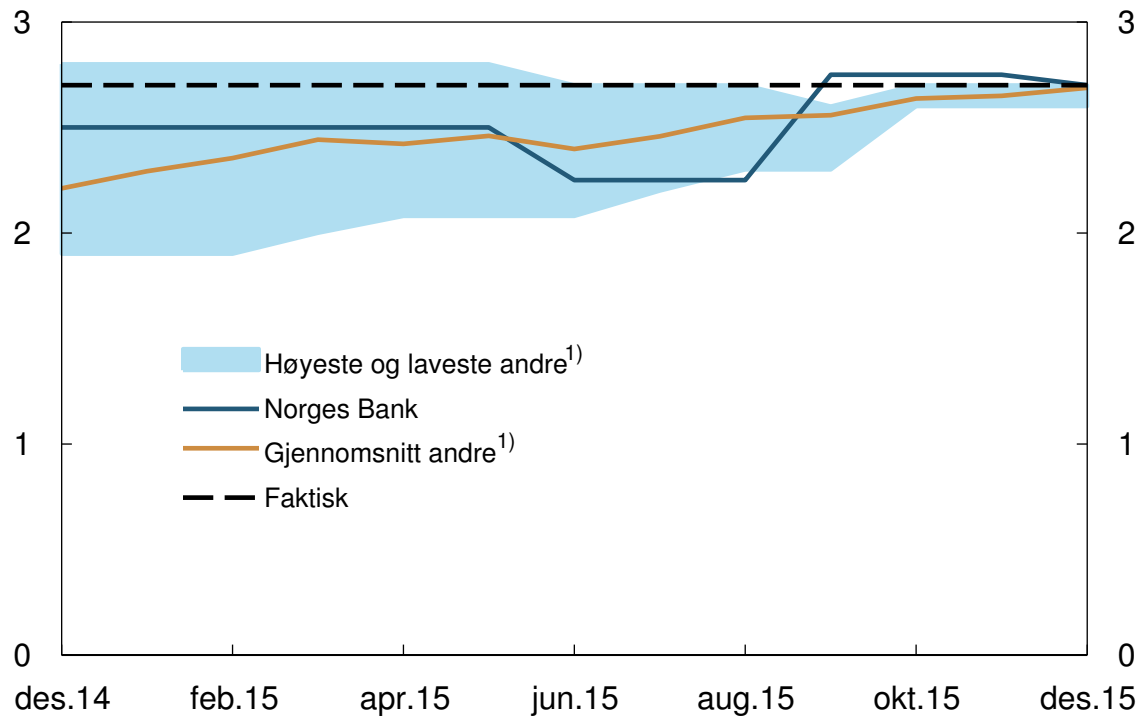
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1 Anslag på og faktisk vekst i BNP for Fastlands-Norge i 2015.
Anslag gitt på ulike tidspunkt. Prosent. Desember 2014 – desember 2015

Kilder: Consensus Economics, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2 Anslag på og faktisk vekst i KPI-JAE i 2015.
Anslag gitt på ulike tidspunkt. Prosent. Desember 2014 – desember 2015

1) Danske Bank, DNB, Finansdepartementet, Handelsbanken, Nordea, SEB og Statistisk sentralbyrå
Kilder: Andre institusjoner og Norges Bank